

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
FINANSŲ IR MOKESČIŲ KATEDRA

SANDRA PRAŠMUTAITĖ

PENSIJŲ FONDAI IR JŲ YPATUMAI LIETUVOJE

Magistro baigiamasis darbas

Vadovas

dr. M. Strumskis

VILNIUS, 2016

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
FINANSŲ IR MOKESČIŲ KATEDRA

PENSIJŲ FONDAI IR JŲ YPATUMAI LIETUVOJE

Finansų valdymo magistro baigiamasis darbas

Studijų programa 621N30005

Konsultantas
(parašas)
2016 04

Vadovas
(parašas) dr. M. Strumskis
2016 04

Recenzentas
(parašas)
2016 04

Atliko
Fvmns4-02 gr. stud.
(parašas) S. Prašmutaitė
2016 04 08

VILNIUS, 2016

TURINYS

ĮVADAS.....	8
1. PENSIJŲ EKONOMIKA TEORINIU ASPEKTU	11
1.1. Pensijų ekonomikos samprata ir Pensijų sistemos rūšys	11
1.2. Individualaus pensijų priėmimo sprendimo modelis.....	17
1.3. Akcinių bendrovių priėmimo sprendimo modelis.....	24
1.4. Samuelsono ir Diamando kartų solidarumo modelis tam tikrais gyvenimo etapais	29
1.5. Rizikos pasidalijamasis ir paskirstymas pensijų sistemose.....	30
2. 2. TYRIMO METODOLOGIJA IR LIETUVOS PENSIJŲ SISTEMA.....	34
2.1. Tyrimo metodų pristatymas.....	34
3. 3. LIETUVOS PENSIJŲ SISTEMA.....	36
3.1. Lietuvos pensijų sistemos modelis	36
4. LIETUVOS PENSIJŲ FONDŲ TYRIMO REZULTATŲ PRISTATYMAS IR INTERPRETAVIMAS	39
4.1. Esamos situacijos analizė.....	39
4.2. Kiekybinis tyrimas : anketinė apklausa.....	61
IŠVADOS	71
LITERATŪRA	74
ANOTACIJA LIETUVIŲ IR ANGLŲ KALBOMIS	80
SANTRAUKA LIETUVIŲ KALBA.....	82
SANTRAUKA ANGLŲ KALBA	83
PRIEDAI	84

LENTELĒS

1 Lentelē. *Pensiju išmoku vērtē*

2 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („Swedbank Pensija 1“)*

3 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („Swedbank Pensija 2“)*

4 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („Swedbank Pensija 3“)*

5 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („Swedbank Pensija 4“)*

6 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („Swedbank Pensija 5“)*

7 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („SEB Pensija 1“)*

8 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („SEB Pensija 2“)*

9 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („SEB Pensija 3“)*

10 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („DNB Pensija 1“)*

11 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („DNB Pensija 2“)*

12 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („DNB Pensija 3“)*

13 Lentelē. *Sukauptā pinigu sumā kiekvienā mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („INVL Stabilo II 58+“)*

14 Lentelė. *Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („INVL Medio II 47+“)*

15 Lentelė. *Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („INVL Extremo II 16+“)*

16 Lentelė. *Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („INVL Mezzo II 53+“)*

17 Lentelė. *Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („SEB pensija 1 plus“)*

18 Lentelė. *Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („SEB Pensija 2 plus“)*

19 Lentelė. *Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („DNB papildoma konservatyvi pensija“)*

20 Lentelė. *Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („DNB papildoma pensija 100“)*

21 Lentelė. *Antros pakopos pensijų fondų apžvalga*

22 Lentelė. *Trečios pakopos pensijų fondų apžvalga*

PAVEIKSLAI

1 paveikslas. Sumažintos santaupos netiesioginėje valstybinėje pensijų kaupimo sistemoje

2 paveikslas. Pensijų santaupos žemiau minimalaus lygio, privačių pensijų kaupimo sistemoje

3 paveikslas. Priverstinis taupymas, privačių pensijų kaupimo sistemoje

4 paveikslas. Darbo – laisvalaikio pasirinkimas

5 paveikslas. Darbas pusė etato išėjus į pensiją, privačiai finansuojamose pensijose

6 paveikslas. Biudžeto suvaržymas valstybinėse pensijose su maža privačia pensija

7 paveikslas. Biudžeto suvaržymas valstybinėse pensijose su didelia privačia pensija

8 paveikslas. Dviejų kartų solidarumo modelis

9 paveikslas. II pakopos pensijų fondo dalyvių skaičius, 2004 – 2015 m.

10 paveikslas. III pakopos pensijų fondo dalyvių skaičius, 2005 – 2015 m.

11 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal lytį (procentais)

12 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių (procentais)

13 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal socialinę padėtį (procentais)

14 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal gaunamas pajamas per mėnesį (procentais)

15 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kaip kaupia senatvės pensijai (procentais)

16 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokiose pensijų kaupimo bendrovėse kaupia II pakopos pensiją (procentais)

17 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokiose pensijų kaupimo bendrovėse kaupia III pakopos pensiją (procentais)

18 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokios priežastys lėmė, kad nekaupia papildomai II bei III pakopos pensijų fonduose (procentais)

19 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokiais kriterijais remiantis rinkosi pensijų fondus turinčias bendroves (procentais)

20 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar žino, kur pasižiūrėti pensijų fondo rezultatus (procentais)

21 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar keistų pensijų fondą, jei kitos bendrovės pensijų fondo rezultatai būtų geresni (procentais)

21 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokio laikotarpio pensijų fondo rezultatais remiantis rinkosi pensijų fondo bendrovę (procentais)

22 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kaip dažnai domisi pensijų fondo pelningumu (procentais)

23 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar jie mano, kad jiems trūksta finansinių žinių renkantis, kurioje pensijų kaupimo bendrovėje bei kokį pensijų fondą reikia rinktis (procentais)

ĮVADAS

Darbo aktualumas. Pensijos yra viena aktualiausių ir labiausiai nerimą keliančių temų šiuolaikinėje visuomenėje. Sparčiai mažėjantis gimstamumas ir didėjanti vidutinė gyvenimo trukmė vis labiau sukelia neigiamas pasekmes valstybinėms pensijoms. Tai nulemia mažėjantį dirbančiųjų skaičių bei didėjantį jiems priskiriamų išlaikyti pensinio amžiaus žmonių. Tai rodo ir statistikos departamento pateikti rodikliai (<http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=7131a78c-7821-41ff-b06d-9e74188d1295>).

Ekonominės krizės ir prognozuojama sudėtinga situacija parodė, jog pasikliauti vien valstybės pensija negalima, nes valstybės surenkamo „Sodros“ biudžeto nepakanka, kad būtų išlaikytas aukštas pensijų lygis. Tam reikia tinkamai paskirstyti ribotus išteklius viso gyvenimo ciklo metu bei papildomai kaupti lėšas pasirinktuose pensijų fonduose. Kaip tinkamai paskirstyti ribotus išteklius viso gyvenimo ciklo metu, tai yra nuo to momento, kai asmuo pradeda dirbti ir iki tada, kai jis išeina į pensiją- visus šiuos procesus nagrinėja pensijų ekonomika. Pensijų ekonomikoje yra nagrinėjami įvairūs pensijų priėmimo sprendimo modeliai, kuriuose yra analizuojami išėjimo į pensiją bei santaupų kaupimo per visą gyvenimo ciklą sprendimai bei priežastys, kodėl kompanijos savo darbdaviams pensijas siūlo kaip kompensacinį kompleksą. Taip pat pensijų ekonomika nagrinėja su kokiomis rizikomis susiduria pensijų sistemos bei kaip jomis yra pasidalijama tarp skirtingų klasės narių.

Šis darbas yra aktualus tuo, jog kiekvienas iš mūsų kada nors gyvenime sulauksime pensinio amžiaus, dėl ko yra labai svarbu savo pensijai kaupti pradėti dar nuo tada kai yra pradedama dirbti, nes kuo anksčiau yra pradedama kaupti, tuo atsiranda didesni šansai, kad atetyje sukaupta pensija bus didesnė. Šiuo darbu yra siekiama parodyti kokia bus gaunama nauda pasirašius pensijų kaupimo sutartis pasirinktuose pensijų fonduose.

Darbo naujumas. Pasirinkta pensijų fondų tema nėra naujas dalykas mūsų visuomenėje. Nemažai autorių jau yra nagrinėję pensijų fondų temą, tačiau šiame darbe buvo pasirinkta nagrinėti ne vien apie pensijų fondus ir pensijų sistemas, o pasirinkta jas apžvelgti iš ekonominės pusės.

Iš esmės pensijų ekonomika yra dar pakankamas naujas dalykas, todėl didžiausia dalimi buvo analizuojamas užsienio autorių. Pagrindiniai autoriai, kurie nagrinėjo šią temą buvo šie: D. Blake, N. Barr, R. Holzmann, E. Palmer, A. Blinder, D. Logue, R. Gordon ir H. Varian. Iš lietuvių autorių vertėtų paminėti du, kurie savo darbuose yra bent dalinai nagrinėję pensijų ekonomiką - tai R. Lazutka bei R. Kuodis.

R. Holzmann ir E. Palmer knygoje „Reform: Issues and Prospect for Non – Financial Defined Contribution Schemes“ yra analizuojama apibrėžtų įmokų sistema, kuri yra nekaupiamoji ir dar kitaip

vardinama NDC sistema. Taip pat šioje knygoje yra aprašoma kuo ši sistema yra paremta, kokiomis ypatybės pasižymi bei kokie yra plusai šios sistemos pensinio amžiaus žmonėms. Taigi, vienas pagrindinių plusų yra tas, jog surenkami mokesčiai iš darbuotojų iš karto yra išmokami pensininkams ir nereikia kaupti pinigų jokiose pensijų fonduose.

A. Blinder savo disertacijoje „Private Pensions and Public Pensions: Theory and Fact“ analizavo netiesioginę valstybinių pensijų kaupimo sistemą, kuri daro įtakos individualiems pensijų priėmimo sprendimams. Šiuo tyrimu jis norėjo parodyti, kas atsitinka su žmonių nacionalinėmis santaupomis, kai iš dirbančiųjų yra paimamas tam tikras kiekis pinigų ir yra atiduodamas pensijinio amžiaus žmonėms.

D. Blake „Pension Economics“ knygoje analizavo privačią pensijų kaupimo sistemą, kuri taip pat daro įtaką individualiems pensijų priėmimo sprendimams. Jis savo atliktais tyrimais siekė parodyti, kas atsitinka su žmonių uždirbamais pinigais, kurie šiuo atveju yra dedami į privačius pensijų fondus. Blake savo knygoje taip analizavo apibrėžtą įmokų sistemą, Samuelsono ir Diamondo kartų solidarumo pensijų modelį bei rizikos pasiskirstymą pensijų sistemose.

Taigi, galima daryti išvadą, kad pasirinkta magistrinio darbo tema apie pensijų fondus gal ir nėra visiškai naujas dalykas, tačiau darbe yra pažiūrima kitu kampu, tai yra iš ekonominės pusės. Beto, pensijų fondai yra labai aktualu kiekvienam iš mūsų, nes kiekvienas kažkada būsime pensinio amžiaus.

Darbo problema. Kokią įtaką kaupiamos pensijos dydžiui daro taikomi atsiskaitymo dydžiai, skirtinguose pensijų kaupimo bendrovėse?

Darbo objektas. Antros ir trečios pakopos pensijų fondai bei pensijų kaupimo bendrovės.

Darbo tikslas. Įvertinti antros ir trečios pakopos pensijų fondus turinčias bendroves, išanalizuoti priežastys, kodėl žmonės nėra linkę savo pensiją kaupti iš anksto bei parengti gerinimo kryptis.

Darbo uždaviniai:

1. Išnagrinėti teorinių šaltinių medžiagą;
2. Atlikti anketinę apklausą;
3. Įvertinti esamą situaciją skirtinguose Lietuvos pensijų kaupimo bendrovėse;
4. Parengti pensijinių fondų gerinimo kryptis;
5. Parengti išvadas.

Darbo metodai:

1. Mokslinės literatūros analizė;
2. Pirminių ir antrinių dokumentų analizė;
3. Aprašomasis metodas;
4. Anketinė apklausa;
5. Grafinis metodas.

Darbo struktūra.

Magistro baigiamąjį darbą sudaro įvadas, trys dėstomosios dalys – teorinė, metodinė ir analitinė bei išvados ir naudotos literatūros sąrašas.

Pirmojoje dalyje yra pateikiama teorinė medžiaga. Joje yra aptariama pensijų ekonomika teoriniu aspektu bei analizuojami įvairūs pensijų ekonomikos modeliai bei jų svarba pensijoms.

Antrojoje ir trečioje dalyje yra pateikiamas pensijų fondų tyrimo metodologijos aprašymas bei jos pagrindimas, apžvelgiama Lietuvos pensijų sistema ir išsikeliama darbo hipotezė

Analitinėje dalyje yra analizuojami pensijų kaupimo bendrovių taikomi atskaitomi dydžiai, kurie yra lyginami tarpusavyje, taip pat susistemunami anketinės apklausos gauti duomenys, patvirtinamos arba atmetamos hipotezės ir daromos išvados

Penktajame skyriuje yra pateikiamos išvados bei pasiūlymai.

Magistrinio darbo apimtis – 125 puslapiai, 98 lentelės, 23 paveikslai ir 2 priedai

1. PENSIJŲ EKONOMIKA TEORINIU ASPEKTU

1.1 Pensijų ekonomikos samprata ir pensijų sistemos rūšys

Siekiant pradėti nagrinėti pensijų ekonomiką, visų pirma, reikia išsiaiškinti pensijos sąvoką, jai keliamus tikslus bei paanalizuoti praktikoje egzistuojančią pensijų sistemą. Pasak Bodie (1990), pensija yra mokėjimų srautas, kuris mokamas piliečiams išėjus į pensiją ir trunka tol, kol asmuo miršta. Kitaip tariant, pensijos paskirtis yra užtikrinti ilgalaikį pajamų stabilumą visą pensijos laikotarpį.

Tam, kad būtų užtikrinamas ilgalaikis pajamų stabilumas, kol pensininkas yra gyvas, pensijoms yra keliami du pagrindiniai tikslai (Kuodis, 2015):

- vartojimas, kuris palengvina asmens gyvenimo ciklą ir padeda užtikrinti stabilias pajamas, kai asmuo nustoja dirbti ir išeina į pensiją;
- draudimas, kuris svarbus dėl išskylančio neapibrėžtumo ir ilgaamžiškumo rizikos atžvilgiu, su kuriuo susiduriama, kai dirbdami žmonės taupo pinigus. Tačiau jie nežino, kiek ilgai gyvens, todėl mokėdami pensiją sau iš santaupų jie patiria riziką. Viena iš rizikų ta, kad žmonės dar prieš išeidami į pensiją išleis visas savo uždirbtas santaupas arba atvirkščiai – išleis pernelyg mažai, siekdami to išvengti.

Pensijų sistemai viešojo politika kelia dar du papildomus tikslus (Barr, 2004)

- skurdo sumažinimą;
- paskirstymą.

Visuomenė gali norėti, jog į pensiją išėjusiems asmenims būtų užtikrintas minimalus pragyvenimo lygis bei reikalauti papildomų išteklių (Barr, 2004). Skurdo mažinimas yra svarbus žmonėms, kurie negali pakankamai susitaupyti senatvei dėl to, kad jų pajamos viso gyvenimo ciklo metu buvo labai mažos. Perskirstymas pensijų sistemoje gali vykti, pavyzdžiui, tarp kelių kartų, kai dabartinei kartai vyriausybė sumažina įnašų normą ir žmonės gauna didesnes pensijas, tačiau ateinanti karta turės mokėti didesnius įnašus, dėl to bus mažesnė gaunama pensija (Kuodis, 2015).

Pasak R. Lazutkos (2010), pensijų sistemoje egzistuoja du pensijos kaupimo būdai:

- einamųjų mokėjimų (pay –as you- go, arba PAYG) pensijų kaupimo būdas;
- pensijų kaupimo (fully funded) būdas.

Pirmuoju būdu, darbuotojai iš savo gaunamo atlygio moka socialinio draudimo įmokas ir iš tų surinktų įmokų yra apmokamos esamų pensininkų gaunamos pensijos. Toks pensijų kaupimo būdas ir

yra vadinamas mokėk – už – kitą (PAYG) pensijų sistema ar planu (Lazutka, 2010). Antruoju pensijų kaupimo būdu kiekviena darbuotojų karta dirbdama ir gaudama pinigus iš savo darbo juos kaupia savo pensijai pensijų fonduose. Du pagrindiniai abiejų pensijų tipų bruožai: laikas ir rizika. Darbuotojai turi mokėti už kažką, ką jie gaus ateityje; taip pensija atlieka ekonominę pajamų (vadinasi ir vartojimo) perkėlimo funkciją iš darbo metų į pensijų metus. Pasitaiko atvejų, kai gautos faktinės pensijų išmokos yra mažesnės nei buvo tikėtasi, kai buvo sudarytas pensijų planas. Taip pat egzistuoja tikimybė, jog pensija gali būti neišmokama dėl pensijų sistemos tapimo nemokia. Tai priežastis, kodėl žmonės kalba apie pensijų pažadus, o ne apie pensijų garantiją.

Taigi, aptarę pensijų sąvoką, panagrinęję pensijoms keliamus tikslus bei pensijų kaupimo būdus, galime pereiti prie pačios pensijų sistemos.

Pirmąją pasaulyje pensijų sistemą sukūrė Bismarck 1880 metais Vokietijoje. Iki to laiko žmonės neidavo į pensiją ir dirbdavo tol, kol sveikata leisdavo, o dažniausiai savo gyvenimą baigdavo skurdžiai. Nuo 20 a. pradžios valstybinės ir profesinės pensijų sistemos pradėjo plėstis išsivysčiusiose ekonomikos šalyse, tokiose kaip JAV ir Australija, tačiau dar ir dabar kai kuriuose šalyse tai sunkiai pasiekama svajonė.

Ekonomiškai išsivysčiusiuose šalyse yra aptariami trys pagrindiniai senatvės paramos ramsčiai:

- Pirmasis ramstis, kurį užtikrina valstybė;
- Antrasis ramstis, kurį garantuoja įmonės;
- Trečiasis ramstis, kurį sudaro papildomos kaupiamos santaupos pensijai.

Kaip ir anksčiau buvo minėta, pirmąjį ramstį užtikrina valstybė, kaip socialinės apsaugos dalį. Praktikoje yra išskiriami du pagrindiniai socialinės apsaugos tipai:

- Bismarckian;
- Beveridgean.

Vienas pagrindinių skirtumų tarp šių dviejų socialinės apsaugos tipų yra tas, kad Beveridgean sistema garantuoja tik minimalią paramą, o Bismarckian sistema užtikrina žymiai didesnę paramą. Bismarckian sistemą yra įdiegusios ir naudoja tokios šalys kaip Italija, Prancūzija ir Vokietija, o Beveridgean sistema naudojasi JAV ir Didžioji Britanija (Blake, 2006).

Dauguma pirmojo ramsčio sistemų yra fiksuotų išmokų dydžio ir yra finansuojamos iš išskaitomų mokesčių, kurie surenkami iš darbuotojų. Surinkta suma yra iš karto išmokama pensininkams. Ši sistema yra netiesioginė, kadangi nėra kaupiamas joks pensijų fondas (Holzmann and Palmer, 2006).

Vieną iš netiesioginės sistemos pavyzdžių, kuri nebūtų kaupiamoji, būtų galima įvardinti NDC sistema. Tai tariamai apibrėžtų įmokų sistema, kuri nėra kaupiamoji ir gali būti paremta PAYG principu. Ši sistema yra nesena inovacija ir yra panaši į DC sistemas (Kuodis, 2015).

Visos NDC sistemos pasižymi tam tikromis ypatybėmis (Palmer, 2006):

1. Siekiant išlaikyti fiksuotą įmonės tarifą, bendras NDC sistemos turtas turi būti didesnis arba lygus negu įsipareigojimais;
2. Gaunama žmogaus nauda arba turtas bet kuriuo laikotarpiu turi būti lygus to žmogaus sąskaitos likučiui;
3. Žmogaus išėjimo į pensiją metu jo tariamoje sąskaitoje esanti pinigų suma yra paverčiama anuitetu, o sudarytas gyvenimo anuitetas atspindi gyvenimo trukmę išėjus į pensiją;
4. Tam, kad būtų išlaikoma finansinė pusiausvyra yra reikalauja sąskaitos, kuri būtų vertinama pagal g+p normą.

Antrąjį ramstį darbo pensijos plano ar sistemos forma, kaip anksčiau buvo paminėta, garantuoja įmonės. Kadangi pensijų fondų turtas yra kaupiamas iš įmokų ir įnašų, kurias moka pats darbuotojas arba darbdavys, dažniausiai šios darbo pensijų sistemos yra finansuojamos. Kai pensinio amžiaus žmonės išeina į pensiją, pensija jiems yra apmokama iš sukaupto fondo. Pasitaiko atveju, kai sukauptas fondas yra perleidžiamas gyvybės draudimo bendrovėms, o tos bendrovės jiems moka rentą (Blake, 2006).

Šioje pensijų sistemoje yra išskiriamos trys narių klasės. Tai aktyvūs nariai, kurie moka įmokas ir dar dirba įmonėse, jau į pensiją išėję nariai, kurie nebemoka įmokų, o tik gauna pensiją ir atidėtieji nariai. Atidėtieji nariai – tai tokie nariai, kurie dar ne pensininkai, tačiau jau nebedirba ir turi teisę į pensiją dėl ankstesnio darbo įmonėje ir asocijuotos narystės schemas. Tokiems nariams pensija pradeda mokėti, kai išeinama iš paskutiniojo darbo.

Priklausomai nuo pensijų sistemos, kuri yra taikoma, pensijų išmokų skaičiavimas gali būti skirtingas, nors didžioji dauguma darbo pensijų sistemų yra finansuojamos. Pagal Blake (2006) yra išskiriamos trys pagrindinės darbo pensijų sistemos:

1. apibrėžtų įmokų sistema (DC);
2. apibrėžtų išmokų sistema (DB);
3. mišri sistema.

Apibrėžtų įmokų sistemoje (DC), kuri dar vadinama kaupiamųjų individualių sąskaitų sistema, kiekvienas šios sistemos narys moka tam tikrą nustatytą dalį savo uždirbtų pajamų į savo atsidarytą

sąskaitą. Iš šių pajamų yra perkamas turtas, kuris kaupiamas jų asmeninėse sąskaitose. Sukauptas turtas yra naudojamas vartojimui senatvėje, kai išeinama į pensiją. Tačiau apibrėžtų įmokų sistemoje yra keletas rizikų ir jos susijusios su anuitetu kainodaros rizika ateityje bei svyruojančiomis realiomis pensijų turto gražos normomis (Kuodis, 2015).

Apibrėžtų išmokų sistemoje (DB), priešingai nei apibrėžtų įmokų sistemoje (DC), darbuotojo pensija priklauso ne nuo sukauptų lėšų sąskaitose, o nuo darbuotojo darbo stažo ir darbo užmokesčio istorijos. Šios DB sistemos privalumas būtų toks, kad yra nustatoma konkreti išmoka ir siūloma fiksuota pinigine pensija, kuri nepriklauso nuo gaunama uždarbio ir besikeičiančios infliacijos (Blake, 2006).

Paskutinio darbo užmokesčio sistema yra labiausiai paplitęs DB sistemos tipas. Šiame DB sistemos tipe pensijos yra apskaičiuojamos remiantis darbuotojo paskutinių ar kelių paskutinių darbo metų gautu atlyginimu (Kuodis, 2015). Šio DB sistemos tipo pavyzdys pavaizduotas pirmoje lentelėje. Lentelėje yra parodyta, kaip apskaičiuojama pensijų išmokų vertė, kuri yra kaip galutinio darbo užmokesčio dalis. Dabartinė išmokos vertė gauta kiekvienais metais yra didesnė kitais metais nei praėjusiais. Pavyzdžiui, dabartinė išmokos vertė, išdirbus 1 metus, yra 0,32 proc., kai tuo tarpu pradirbus 40 metų, dabartinė išmokos vertė siekia net 26,08 proc. Tokį apskaičiavimą lemia 2 pagrindiniai veiksniai – infliacija ir pinigų vertė laike. Kadangi vyresni darbuotojai yra arčiau išėjimo į pensiją, todėl ir vyresnių darbuotojų dabartinė papildomo pensijų vieneto vertė yra didesnė nei jaunesnių darbuotojų.

Infliacija šiuo atžvilgiu didėja dėl dviejų pagrindinių priežasčių: dėl didėjančios nominalios palūkanų normos, kas taip pat didina laiko poveikį vertei, bei dėl nominalaus darbo užmokesčio, kuris paskatina padidinti išmokos komponentus už kiekvienus išdirbtus metus.

1 Lentelė. Pensijų išmokų vertė

Pradirbti darbo metai	Dabartinė vertė (%)	Sukauptų išmokų vertė (%)
1	0,32	0,32
10	0,98	6,88
20	3,10	32,58
30	9,18	115,68
40	26,08	365,14

Šaltinis : Blake, 2003, p. 7

Pensinė balanso sistema yra kitas DB sistemos tipas. Ši sistema yra žinoma kaip fiksuota galutinio darbo užmokesčio suma, nes joje yra naudojamas ne vidutinis darbo užmokestis, kaip praeitoje sistemoje, bet galutinis. Pensinę balanso sistemą plačiai taiko Australija ir Japonija. Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį, kad šios sistemos išmokos yra apibrėžiamos vienkartinės išmokos sąlygomis, o ne kaip pensija. Todėl šios sistemos nėra tinkamos kaip pensijų sistemos (Blake, 2006).

Šiais laikais vis dažniau apibrėžtų išmokų (DB) sistemos yra pakeičiamos apibrėžtų įmokų (DC) sistemomis. Taip pat reikėtų paminėti ir vieną esminį skirtumą tarp šių dviejų sistemų. Vienas didžiausių skirtumų tarp šių sistemų, kad apibrėžtų išmokų sistemoje didžiausia rizika tenka pensijų sistemai, o ne patiems pensininkams. Tai atvirkštinė sąlyga nei apibrėžtų įmokų sistemoje, kur didžiausia rizika tenka pensininkams.

Taigi, išnagrinėjus DB ir DC darbo pensijų sistemas, reikia aptarti paskutinę darbo pensijų sistemą – mišrią sistemą. Mišri sistema yra ypatinga tuo, kad turi tiek DB, tiek DC sistemos ypatybių. Pagrindiniai pavyzdžiai būtų tokie (Reay ir Wesbroom, 2005):

1. Nuosekli mišri sistema. Ši sistema yra daugiau naudinga jauniems darbuotojams, kurie yra aktyvesni, todėl užtikrina jiems geresnes galimybes, o vyresnio amžiaus žmonėms ji naudinga dėl labiau nuspėjamos pensijos. Nuosekli mišri sistema turi tiek DC, tiek DB elementą. DC elementas gali būti taikomas iki tam tikro amžiaus, pavyzdžiui, iki 50 metų, o DB elementas gali būti taikomas žmonėms, esantiems virš šio amžiaus ribos.
2. Grynujų pinigų balanso sistema. Ši sistema dar vadinama kaip bendros rizikos sistema ir tai viena dažniausiai naudojamų sistemų JAV. Šios sistemos išmokos yra apibrėžiamos kaip individuali asmens sąskaita. Asmens sąskaitai ši sistema nustato, koks bus taikomas ir naudojamas investicijų grąžos ir įmokų tarifas. Tokioje sąskaitoje sukaupta vienkartinė suma naudojama anuitetui įgyti, kai asmuo išeina į pensiją.
3. Tikslinių išmokų sistema. Šios sistemos įmokos laikui bėgant turi būti koreguojamos, kad būtų galima užtikrinti tikslinę pensiją. Ši sistema yra priskiriama apibrėžtų įmokų sistemai.
4. Kombinuota mišri sistema. Ši sistema turi tiek DB, tiek DC elementą. Jeigu yra taikoma DB sistema, tai pensija siūloma atsižvelgiant į darbo užmokestį iki tam tikros ribos. Ta riba, pavyzdžiui, gali būti bazinė alga. Jeigu yra taikoma DC sistema, tai pensija yra siūloma atsižvelgiant į darbo užmokestį, kuris yra aukščiau šios ribos.

Trečiasis paramos ramstis senatvėje išsiskiria iš anksčiau aptartųjų, kad asmuo savo pensijai santaupas kaupia pats be įmonės ir valstybės pagalbos. Visos santaupos paprastai yra investuojamos į akcijas arba obligacijas, arba laikomos depozitinėse sąskaitose. Jei asmuo nusprendžia

tai daryti per formalią pensijų sistemą, tai beveik visuomet yra atliekama DC sistemos forma, kuri yra žinoma kaip asmeninės pensijos sistema ar individuali pensijos sąskaita. Kitas turtas gali būti naudojamas siekiant užtikrinti pajamas išėjus į pensiją. Geriausias to pavyzdys yra tiesiog namai. Kai žmonės išeina į pensiją, kartais jie parduoda savo namus ir perka mažesnius taip siekdami padidinti savo perkamąją galią išėjus į pensiją. To alternatyva yra skolinimasis, siekiant turėti pinigų ir leisti kauptis palūkanoms. Pradinė paskola ir kaupiamosios palūkanos yra gražinamos asmens mirties atveju pardavus jo turtą. Tai yra vadinama namų turto disponavimu (Blake, 2006).

Taigi, išanalizavus ir aptarus pensijų sistemą, galima pereiti prie pensijų ekonomikos. Tačiau pirmiausia dera apibrėžti ekonomikos sąvoką bei paanalizuoti jos šakas.

Ekonomika – mokslas, tiriantis pačius bendriausius ekonominius procesus ir ryšius tarp jų, tokius kaip paskirstyti, naudoti ir valdyti ribotus išteklius, siekiant maksimaliai patenkinti žmonių poreikius. Praktikoje egzistuoja ne viena ekonomikos mokslo šaka, tačiau darbe bus nagrinėjamos 4 ekonomikos šakos :

- Mikroekonomika;
- Makroekonomika;
- Gerovės ekonomika;
- Pensijų ekonomika.

Mikroekonomika nagrinėja atskirų ūkio subjektų – vartotojų, gamintojų, samdomųjų darbuotojų ir investorių elgseną bei jų tarpusavio ryšius. Taip pat analizuoja, kaip įmonės ir asmenys paskirsto turimus ribotus išteklius tam tikru laikotarpiu (Davulis, 2009). Mikroekonomika yra susijusi ir su vyriausybės mikroekonomikos politika. Kadangi vyriausybė dažnai mėgsta kištis į įmonių ar asmenų sprendimų priėmimo procesus taip bandydami juos paveikti, jie gali norėti skatinti juos daugiau taupyti savo pensijoms bei pasinaudoti mokesčiais ir kitomis iniciatyvomis, kurios darytų pensijų kaupimą patrauklesniu nei kitos įprastos taupymo priemonės (Blake, 2006).

Makroekonomika nagrinėja ekonominę sistemą kaip visumą, analizuoja vieningos sistemos funkcionavimą. Pagrindiniai nagrinėjami objektai: augimo klausimas, nedarbas, infliacija bei kitos problemos (Davulis, 2009). Makroekonomikoje yra naudojamos dvi politikos:

- Fiskalinė politika;
- Monetarinė politika.

Jos yra naudojamos, kai vyriausybė turi tikslą kontroliuoti infliaciją bei skatinti visišką užimtumą. Fiskalinė politika yra taikoma visiškam užimtumui pasiekti. Tam tikslui vyriausybė,

pavyzdžiui, gali įdarbinti pora papildomų darbuotojų, kurie neturi jokio darbo arba pirkti paslaugas ar prekes iš įmonių, kurios yra iš privataus sektoriaus. Monetarinė politika dar kitaip vadinama pinigų politika yra skirta infliacijai suvaldyti ir kontroliuoti. Monetarinę politiką sudaro pinigų pasiūlos ir palūkanų normų pokyčiai. Yra teigiama, kad makroekonomikos politika nėra taikoma pensijų sistemos sprendimams priimti (Blake, 2006).

Gerovės ekonomika – tai ekonomikos šaka, kuri vertina visuomenės narių gerovę. Yra teigiama, kad ji pasireiškia per pajamų paskirstymą tarp skirtingų visuomenės narių (Maldeikienė, 2011). Šios ekonomikos šakos ypatybė yra tokia, kad ji nagrinėja ne efektyvumo klausimą, o lygybes klausimą, tai yra kaip pasidalijama rizika. Kadangi pensijų sistemos pasižymi skirtingu paskirstymo ir rizikos poveikiu, todėl ši ekonomikos šaka yra glaudžiai susijusi su pensijomis (Blake, 2006).

Pensijų ekonomika – tai viena iš daugelio ekonomikos šakų, kuri nagrinėja ribotų išteklių paskirstymą viso gyvenimo ciklo metu: nuo to momento, kai žmogus pradeda dirbti ir iki tada, kada jis išsina į pensiją (Blake, 2006).

Visos šios ekonomikos šakos yra glaudžiai susijusios su pensijomis ir daro joms didelę įtaką. Šiame darbe bus analizuojama individualaus pensijų sprendimo priėmimo modelis, kuris yra pirmasis mikroekonomikos komponentas, taip pat akcinių bendrovių sprendimo priėmimo modelis, kuris yra antrasis mikroekonomikos elementas, kartų solidarumo pensijų modelis, kuris yra pagrindinis makroekonomikos komponentas bei rizikos pasidalijimas bei pasiskirstymas pensijų sistemose, kuris yra gerovės ekonomikos komponentas.

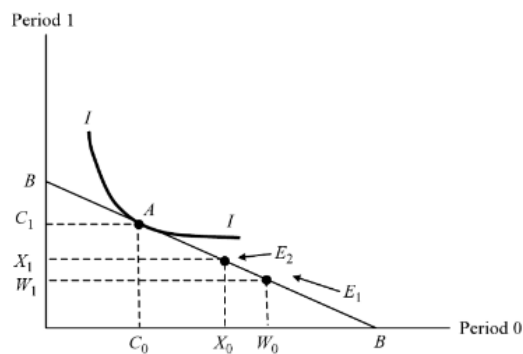
1.3 Individualaus pensijų priėmimo sprendimo modelis

Individualus pensijų priėmimo sprendimas yra pirmasis mikroekonomikos komponentas. Pagrindinis modelis, nagrinėjantis individualius pensijų priėmimo sprendimus, yra Modiglian'io ir Ando gyvenimo ciklo modelis (angl. the lifecycle model). Šis gyvenimo ciklo modelis buvo ištirtas empiriškai, jame buvo analizuojami išėjimo į pensiją bei santaupų per visą gyvenimo ciklą sprendimai (Blake, 2006).

Kadangi santaupos yra labai svarbi pensijų gyvenimo etapo dalis, todėl Blinderis (1981) sukūrė tokį modelį, kuriame žmonės taupo vien todėl, kad išlaikytų pensinį vartojimą. Taip pat, pasak autoriaus, kapitalo rinkos yra nepriekaištingai tobulos, nes jose yra leidžiama skolintis neribotą kiekį su nerizikinga palūkanų norma ir be jokių papildomų mokesčių. Praktikoje buvo apsvarstyti du pensijų kaupimo sistemos atvejai (Blake, 2006):

1. Netiesioginė valstybinių pensijų kaupimo sistema;
2. Privati pensijų kaupimo sistema.

Netiesioginė valstybinių pensijų kaupimo sistema yra tokia valstybinė pensijų sistema, kuri veikia paremta einamaisiais įnašais. Ši sistema sumažina žmonių nacionalines santaupas, nes kiekvienas paimtas piniginis vienetas iš darbuotojo ir atiduotas pensinio amžiaus žmonėms pagal valstybinę pensijų sistemą, padidina tų pensininkų vartojimą, tačiau tai nepakeičia dirbančiųjų darbuotojų vartotojiškumo. Tai tik sumažina pačių darbuotojų santaupas. Šios pensijų kaupimo sistemos pavyzdys yra pavaizduotas antrajame paveiksle (Blinder, 1981).

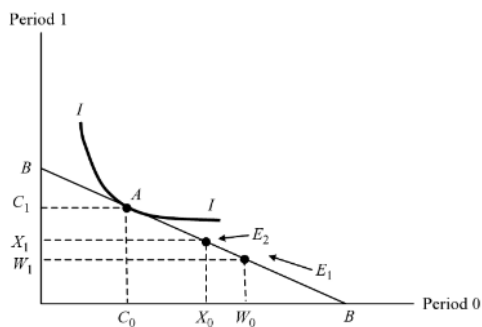

Šaltinis: Blake, 2003, p. 20

1 pav. Sumažintos santaupos netiesioginėje valstybinėje pensijų kaupimo sistemoje

Periode (0) yra pavaizduoti dirbantys arba jaunesnio amžiaus asmenys, o periode (1) – jau išėję į pensiją arba vyresnio amžiaus asmenys. Taškas E_1 žymi pradinį pastovų įnašą, kuriame W_0 yra pajamos jaunystėje, W_1 yra pajamos senatvėje. Tiesė BB vaizduoja įvairialaikius biudžeto suvaržymus. Pavyzdžiui, jei darbuotojo abejingumo kreivė yra II, tai jos optimalaus vartojimo taškas yra susikirtimo taškas A. Jeigu netiesioginė pensijų sistema yra įdiegta, tai darbuotojų disponuojamos pajamos yra sumažinamos iki $W_0 - X_0$. Pastovaus įnašo taškas pajuda iš E_1 į E_2 , tačiau optimalaus vartojimo taškas išlieka toje pačioje vietoje. Taip pat bendras taupymas sumažės iš $W_0 - C_0$ į $X_0 - C_0$. Naudingumas ir vartojimas šiuo atveju nepakis. Taigi, galime daryti išvadą, kad darbuotojai, išėję į pensiją, ją gaus iš kitos darbuotojų kartos. Dirbančiųjų pajamos tuo laikotarpiu bus sumažintos, tačiau vėlesniu laikotarpiu, kai tie patys dirbantieji išeis į pensiją, jie gaus didesnes pajamas iš kitos kartos.

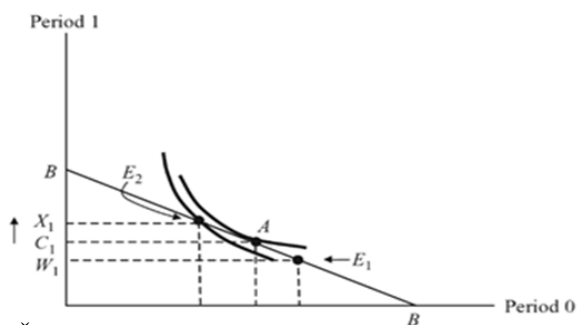
Privati pensijų kaupimo sistema dar kitaip žinoma kaip profesinių pensijų sistema, kurioje kiekvienas uždirbamas piniginis vienetas yra dedamas į privatų pensijų kaupimo fondą. Toks kaupimo būdas neturi jokių pasekmių nacionaliniam taupymui (Blake, 2003). Tai yra parodyta ir trečiajame paveiksle.

Šaltinis: Blake, 2003, p. 21

2 pav. Pensijų santaupos žemiau minimalaus lygio, privačių pensijų kaupimo sistemoje

Disponuojamos pajamos pagal finansuojamų privačių pensijų schemas yra sumažinamos pagal įmokas $W_0 - X_0$. Pastovaus įnašo taškas, kaip ir 2 paveiksle iš taško E_1 pajuda link taško E_2 , o optimalaus vartojimo taškas liekame tame pačiame taške A. Tai parodo, kad pensijų santaupos ir žemiau minimalios ribos. Santaupos $W_0 - C_0$ lieka tokios pačios. Naudingumas ir vartojimas taip pat nesikeičia. Jeigu yra įvedamas kapitalo rinkos apribojimas (4 pav.), o tai yra toks apribojimas, kai neįmanoma pasiskolinti iš privalomų taupymo pensijų fondų, tai tuo atveju optimalaus vartojimo taškas A pajuda link pastovaus įnašo taško E_2 kaip privalomo pensijų fondo rezultatas. Bendrosios pajamos pakyla nuo $W_0 - C_0$ iki $W_0 - X_0$, tačiau bendras naudingumas nukrinta. Tai vadinama priverstinio taupymo situacija ($C_0 - X_0$). Nepensinės santaupos šiuo atveju yra lygios nuliui. Taigi, galime teigti, kad bet koks privalomų pensijų fondų padidėjimas kartu padidina ir nacionalines santaupas. Visa ši situacija yra pavaizduota ketvirtajame paveiksle.

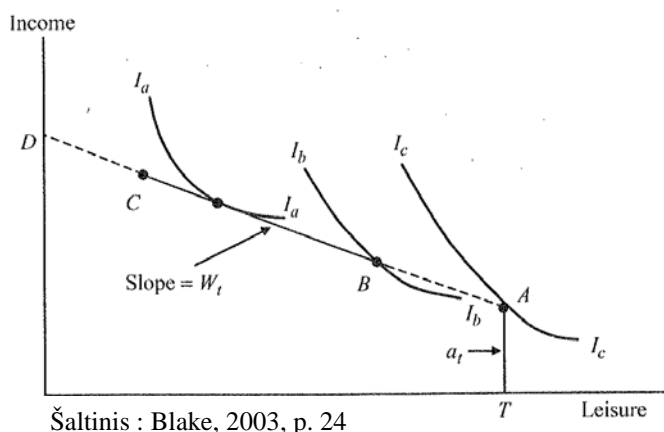
Šaltinis : Blake, 2003, p. 21

3 pav. Priverstinis taupymas, privačių pensijų kaupimo sistemoje

Nors atliktos analizės bei tyrimai parodė, kad pensijų sistemų egzistavimas neturi įtakos darbuotojų darbo pasiūlos modeliams, tačiau praktikoje yra visai įmanomas dalykas, kad pensijų sistemų buvimas ar jos būtų finansuojamos, ar ne, turės reikšmės išėjimo į pensiją sprendimams. Todėl toliau bus apžvelgiama, kokią reikšmę pensijų sprendimams turi privačiai finansuojamos pensijos, nefinansuojamos valstybinės pensijos su privačiomis finansuojamomis pensijomis bei, kai pensijos išvis nėra.

➤ **Pensijos nebuvimas (angl. No pension)**

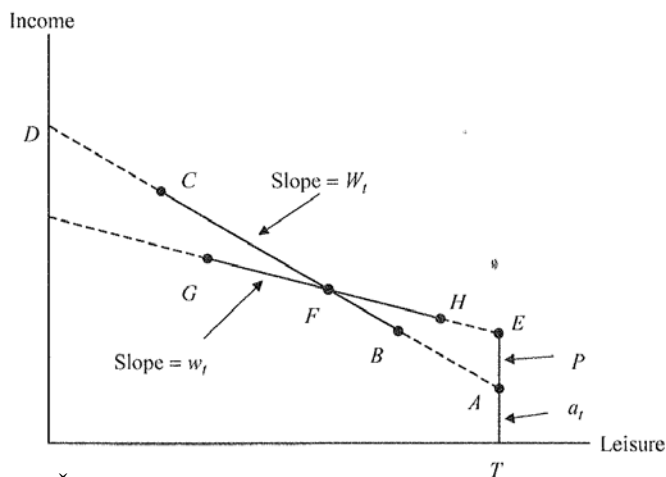
Darbuotojas, kuris neturi išvis jokios darbo pensijos, yra pavaizduotas šeštajame paveiksle. Jis turi poilsio pasirinkimą su sąlyga, kad jis visiškai nedirbs arba pasirinks A tašką (tai yra gauti a_t , socialinę apsaugą, ir/ar turto pajamų arba jeigu jis išėjęs į pensiją- gauti pensiją) arba dirbs tarp didžiausio ir mažiausio valandų kiekio per savaitę tarp B ir C (Blinder, 1981). Linija rodo darbo užmokesčio normą, sumokėjęs visus privalomus mokesčius, W_t . Per visą darbuotojų gyvenimo etapą jiems nutinka trys pagrindiniai dalykai: pasikeičia prioritetai ir jie daugiau pradeda teikti pirmenybę poilsiui, o ne darbui, atsiranda tikimybė, kad jų atlyginimas sumažės ir trečia a_t dažniausiai pakyla, kai asmenys pasensta. Visai tai prisideda prie darbuotojų noro ar pasirinkimo sumažinti savo darbo valandas per tam tikrą laiką. Tuo atveju abejingumo kreivė $I_a I_a$ pasislenka žemyn į dešinę pusę ir kuomet kreivė $I_b I_b$ atsiduria taške B, darbuotojas neturi kito pasirinkimo, kaip pereiti į tašką A ir atsidurti abejingumo kreivėje $I_c I_c$, kuri reiškia išėjimą į pensiją.

4 pav. Darbo – laisvalaikio pasirinkimas

➤ Privačiai finansuojamos pensijos (angl. Private funded pension)

Privačiai finansuojamos pensijos moka fiksuotas pensijas, kurios yra pažymėtos raide P. Septintajame paveiksle yra pavaizduota, kas atsitinka biudžeto apribojimams, kai darbuotojai išeina į pensiją. Taškuose TAD yra pavaizduotas biudžeto suvaržymas dar prieš išeinant į pensiją, o tokiai pensijai gauti darbuotojas turi išeiti iš savo pagrindinio darbo. Tačiau darbuotojai turi ir kitą galimybę, pavyzdžiui, susirasti kitą darbą, kuris bus mažiau apmokamas arba dirbti pusę etato ir mokėti mokesčius w_t . Tuomet jų biudžeto suvaržymas išsidėstys taškuose TEHG. Tačiau tada abejingumo kreivė pasislinks, o tuo pačiu ir a_t pakils, todėl darbuotojams toks variantas bus nenaudingas ir jie nuspręs išeiti iš mažiau apmokamo darbo arba visiškai pasitraukti iš darbo rinkos (E taškas). Visiškas pasitraukimas iš darbo rinkos ir išėjimas į pensiją yra labiausiai įmanomas jei darbuotojas gauna pakankamai didelę pensiją, o skirtumas tarp W_t ir w_t taip pat yra didesnis. Šiame paveiksle taip pat galima išvelgti, kad kuo darbuotojas ilgiau dirba, tuo jo pensija didėja. Darbuotojo pensija bus P_t , jeigu į pensiją jis išeis šiais metais. Jeigu darbuotojas į pensiją išeis kitais metais, tai jo pensija bus $P_{t+1} > P_t$. Taigi apibendrinant galime teigti, kad jei darbuotojai gauna nemažą pensiją, jie savo išėjimą į pensiją gali atidėti neribotam laikui. Taip pat jie gali savo pensiją atidėti norėdami, kad ateityje jų pensija padidėtų, tačiau jų pensija turi būti paremta darbo atlyginimo vidurkiui per visus metus.

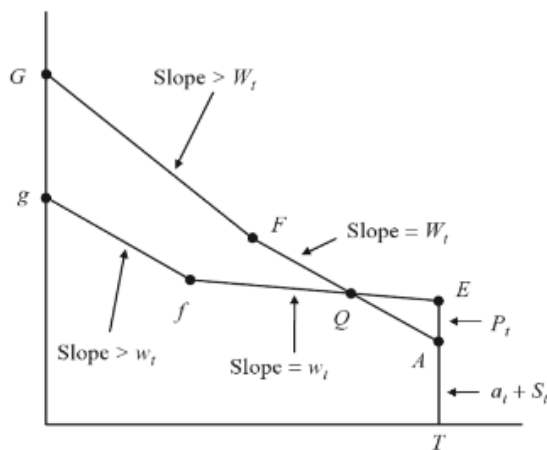
Šaltinis: Blake, 2003, p. 25

5 pav. Darbas pusė etato išėjus į pensiją, privačiai finansuojamose pensijose

- Nefinansuojamos valstybinės pensijos su privačiomis finansuojamomis pensijomis (angl. Unfunded state pension with private funded pension)

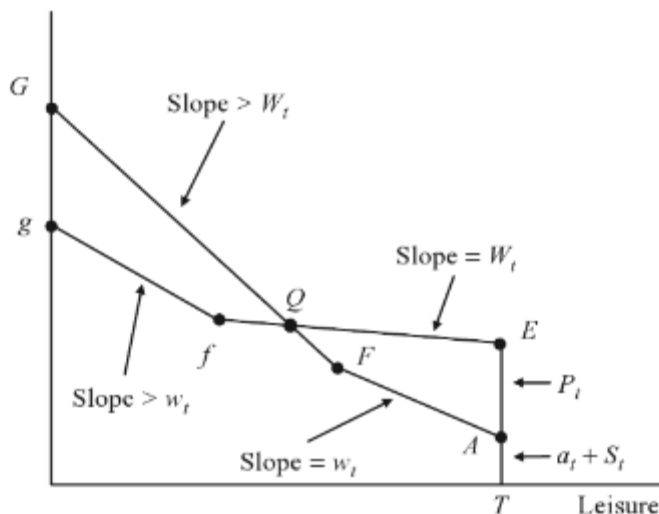
Kai darbuotojas turi tiek privačią, tiek valstybinę pensiją, tuomet biudžeto apribojimas yra tiesėje TAFG, kuri pateikta ir aštuntajame, ir devintajame paveiksle. Šis biudžeto apribojimas taikomas su sąlyga, kad darbuotojas, sulaukęs pensinio amžiaus, liks savo pagrindiniame darbe, tačiau jeigu darbuotojas nuspręs išeiti iš savo pagrindinio darbo ir įsidarbins puse etato, tai jo biudžeto suvaržymo tiesė bus taškuose Tefg. Aštuntajame paveiksle pateiktas pavyzdys, kai darbuotojas gauna mažą privačią pensiją, o devintajame paveiksle vaizduojama, kai darbuotojas gauna didelę privačią pensiją. Diagramoje pateikti taškai F ir f parodo, kur yra pasiektos neapmokestinamos darbo atlyginimo sumos. Ef nuolydžio kreivė bus mažesnė nei AF, jeigu $w_t < W_t$. Aštuntojo paveikslo biudžeto sankirta (Q) yra išsidėsčiusi išilgai tiesės AF, o devintojo paveikslo biudžeto sankirta (Q) išsidėsčiusi išilgai tiesės FG. Sudėtiniai biudžeto apribojimai taškuose TEQFG šioje situacijoje ir galimi tik esant šioms trimis sąlygoms (Blake, 2006):

- 1) Sulaukus pensinio amžiaus dirbti puse etato (QE);
- 2) Pilnai išeiti į pensiją (E);
- 3) Neišeiti iš darbo, likti dirbti, tačiau naudotis valstybine pensija (Q).

Šaltinis: Blake, 2003, p. 27

6 pav. Biudžeto suvaržymas valstybinėse pensijose su maža privačia pensija

Šaltinis: Blake, 2003, p. 27

7 pav. Biudžeto suvaržymas valstybinėse pensijose su didele privačia pensija

Šio gyvenimo ciklo modelio pagrįstumui nagrinėti buvo atlikta daugybė tyrimų, tačiau nei vienas iš jų nepagrindė šio modelio naudingumo ir jo patrauklumo naudojant praktikoje. Tokie autoriai kaip Poterba (1994), Mireris (1979) ir Harioka (1996) savo atliktuose tyrimuose nustatė, kad tokiose šalyse kaip Japonija ir JAV senyvo amžiaus žmonės neturi galimybių sukaupti pakankamai didelio kiekio turto, kad susiderintų su gyvenimo ciklo modeliu. Taip pat buvo nustatyta, kad pensinio amžiaus rentos paklausa buvo ganėtinai per maža, jei GCM išties būtų pagrįstas praktiškai (Warshawskis, 1990). Taip pat tokie autoriai kaip Modigliani ir Jappeli (2005), savo atliktuose tyrimuose apskaičiavo, kad šio gyvenimo ciklo modelio santaupų kilimas pensijose neteisingai apibrėžia pačių santaupų sąvoką. Remiantis šiais autoriais, pensijų sąvoka visiškai ignoruoja pačias įmokas pensijų sistemai, kurios mokamos viso gyvenimo laikotarpiu. Autoriai pasiūlė pakoreguoti standartinę apibrėžimą, kuriame būtų siūloma padidinti santaupas per visą gyvenimo laikotarpį, bet jas sumažinti senatvės laikotarpio metu. Taigi, galime daryti išvadą, kad tiriant gyvenimo ciklo modelio pagrįstumą, buvo atrasta daug neatitikimų, taip pat nebuvo nustatytas reikšmingas ryšys tarp socialinės apsaugos ir vartojimo bei nebuvo teisingai suformuluotas santaupų apibrėžimas.

Suvokus individualaus pensijų sprendimo modelį, kuris yra pirmasis mikroekonomikos elementas bei išsiaiškinus, kokią įtaką jis daro išėjimo į pensiją sprendimams bei santaupoms, taip pat labai svarbu panagrinėti ir kitą pensijų modelį, kuris yra antrasis mikroekonomikos elementas – tai akcinių bendrovių pensijų priėmimo sprendimas.

1.3 Akcinių bendrovių priėmimo sprendimo modelis

Pensijų priėmimo sprendimas kompanijoje yra antrasis pensijų mokėjimo mikroekonomikos elementas. Šis modelis padeda analizuoti priežastis, kodėl kompanijos siūlo pensijas savo darbuotojams darbo sutartyse kaip kompensacinį kompleksą.

Akcinių bendrovių pensijų planų užuomazgos atsirado išsivysčiusiose šalyse vėlyvajame XIX a., bet nepasiekė neišpopuliarėjo iki XX a. antrosios pusės (Blake, 2006).

Louge (1979) pateikė keletą priežasčių norėdamas paaiškinti šį išaugusį populiarumą:

1. Išaugusios kompanijos, todėl pensinių fondų įkūrimas padėjo tokioms kompanijoms valdyti, stebėti ir kontroliuoti darbo jėgą.
2. Išaugęs darbuotojų darbo trukmės laikas pareikalavo kompanijoms planuoti darbuotojų pensijas sistemingiau, nei ligi šiol.
3. Padidėjo supratimas apie skurdą, todėl išaugo poreikis kurtis pensijų fondus.
4. Pensijos tapo kolektyvinių derybų dalimi tarp profsąjungų ir darbdavių.
5. Mokesčių įstatymai pensijų fondo įkūrimą ir finansuojamų pensijų steigimą padarė naudingą ir kompanijoms ir darbuotojams. Daugelyje šalių, kaip pavyzdžiui Jungtinėje Karalystėje ar Jungtinėse Amerikos Valstijose, buvo įkurta EET sistema. Tai reiškia, kad pensijų įmokos iki tam tikro maksimumo yra dalinai atlyginamos darbuotojo ir darbdavio, ir pensijų fondai yra atleidžiami nuo kapitalo prieaugio mokesčio.
6. Buvo manoma, jog investavimo galimybės, kainos ir investicijų valdymo kokybė yra naudingesnė pensijų fondams, nei atskirai kiekvienam individui.
7. Periodinių pajamų strategijos (pavyzdžiui, įgyvendintos karo metu ar per didelį infliacijos periodą, pavyzdžiui, 1970-aisiais), kurios apribojo tiesioginį darbo užmokesčio augimą, buvo apeinamos duodant tiesioginį darbo mokesčio augimą papildomų pensijų išmokų forma.

Pasak Louge (1979), yra trys pagrindinės priežastys, kodėl kompanijos savo darbdaviams siūlo pensijų fondus:

- Pensijos – kaip atidėtas darbo užmokestis;
- Pensijos – kaip galimos pretenzijos/reikalavimai
- Pensijos – kaip altruizmas.

Magistriniame darbe plačiau bus aptariamos pirmos dvi priežastys, kurios lėmė, kad kompanijos savo darbdaviams pradėjo siūlyti pensijų fondus.

➤ **Pensijos – kaip atidėtas darbo užmokestis**

Atidėtojo darbo užmokesčio požiūris atsirado 20 a. antroje pusėje, kuris pakeitė altruistinį požiūrį. Atsiradus atidėtam darbo užmokesčiui, pensijos tapo teise, o ne atsidėkojimu už ilgus darbo metus (Blake, 2006)

Pasak tokių autorių kaip Wise'as (1985) ir Blinderis (1981), naudojamos pensijų programos gali būti geras dalykas, sudarant paskatinimus įdarbinimo sutartyse. Visai tai yra vien dėl to, kad pensijos yra atidėtas mokestis, todėl pensijų fondai gali sukurti geresnius santykius tarp darbuotojų ir darbdavių. Iki darbuotojams išeinant į pensiją, darbdaviai gali norėti:

- 1) patys išsirinkti ir valdyti aukštos kvalifikacijos darbuotojus. Kadangi naujus darbuotojus įmonėms yra labai brangu įdarbinti, todėl darbdaviai norės mokėti mažesnes kompensacijas jiems išėjus iš darbo. Taip pat labai sunku užtikrinti realius darbuotojų gebėjimus prieš juos įdarbinant. Jeigu darbdaviai daugiau žinos apie savo darbuotojus, tai jiems suteiks galimybę sumažinti išlaidas įdarbinant naujus.
- 2) Įtikinti darbuotojus pasilikti įmonėje, kol bus apmokėti jų įdarbinimo mokesčiai. Taip pat kuomet įmonės apmoko savo darbuotojus jie taip pat investuoja ir į žmogiškąjį kapitalą.
- 3) Paskatinti savo darbuotojus sunkiai ir nuoširdžiai dirbti bei neišsisukinėti nuo savo pareigų.
- 4) Paskatinti išeiti į pensiją, kai darbuotojai dėl savo amžiaus jau nebegali dirbti visu etatu.

Visus šiuos prieš tai išvardintus tikslus galima būtų pasiekti, įkuriant pensijų fondus. Ši sistema galėtų turėti nustatytas taisykles, kurios galėtų parodyti, kiek metų darbuotojas turi išdirbti, kad galėtų gauti pensiją. Visa tai sudarytų sąlygas sumažinti esančią darbuotojų kaitą, o darbuotojams, kurie nuspręstų iš darbo išeiti anksčiau laiko, būtų sumažinta pensija arba išvis jos negautų (Blake, 2006). Lazear'as (1985) konstatavo, jog pensijų nauda gali paskatinti įmones investuoti į žmogiškąjį kapitalą bei padidinti darbuotojų produktyvumą, o tai padėtų padidinti darbuotojų darbo užmokestį, kartu ir pensiją.

➤ **Pensijos kaip galimos pretenzijos/reikalavimai**

Pasak Merton (1985), pensijų fondai yra sukurti tam, kad suteiktų paskatinimą, draudimo ir apdovanojimų padengimų būdais. Tam, kad tai taptų efektyvu, reikalaujama, kad teisės į pensiją nebūtų suteiktos iš karto, taip pat reikalaujama išaiškinti, ką bendro apdovanojimais ir pensijų fondų rizikos turi tarp darbuotojo ir darbdavio.

Nuo tam tikrų fondų veikimo priklauso, kaip kompanijos sėkminga veikla ir atlygis yra susiję su darbuotojų ir darbdavių pensijų sistemomis. Pavyzdžiui, apibrėžtų įmokų (DC) fonde, apdovanojimu galima būtų laikyti padidėjusių darbuotojų įnašų formą. Jeigu fondas yra apibrėžtų

išmokų (DB), tai apdovanojimu galima būtų laikyti pensijų kaupimo formulės pagerinimą, pavyzdžiui, nauja kaupimo norma (Sharpe, 1976).

Rizikos atvejais yra keli būdai, kaip šie pavyzdžiai yra susiję su schemų tipu. Su DC schema pagrindinės rizikos (pvz. Investavimo rizika) yra perduodamos darbuotojams.

Deficito buvimui ar nebuvimui apskaičiuoti įmonės turi tam tikrus kontrolės būdus. Vienas iš būdų – įmonėms sumokėti susikaupusį deficitą iš būsimų įplaukų. Nors šis būdas ir nebus naudingas akcininkų investicijoms ilgu laikotarpiu. Antras būdas būtų susijęs su priėmimo ir atleidimo iš darbo tvarka. Pavyzdžiui, būtų galima atleisti darbuotojus prieš jiems išeinant į pensiją, o tuo pačiu į darbą priimti jaunesnius darbuotojus. Visa tai sudarytų įsipareigojimų pažinimo poveikį (Blake, 2006). Įmonių pensijų įsipareigojimų principai bus aptariami kitame skyriuje.

➤ Įmonių pensijų įsipareigojimų principai

Ippolito (1997) ir Lazear (1985) pasirenkamąsias pensijas interpretavo kaip optimalaus ilgalaikio kontrakto vieną dalį tarp firmos ir darbuotojo, kuris gali turėti svarbų poveikį įmonės produktyvumui. Ypač darbdaviai gali lemti darbuotojų atleidimas iš darbo bei išėjimas į pensiją. Autorių nuomone, šiam būdai yra labai tinkama naudoti DB schema. Kaip ir anksčiau jau buvo minėta, DB schema yra atidėtų kompensacijų vertė, susieta su ekonomine kompanijos sėkme. Tačiau Lazear (1985) įrodė, kad panašūs rezultatai gali būti pasiekti, naudojant ir DC tipo schemas. Jos bus naudojamos kaip ilgalaikės darbo sutartys, siūlančios užmokesčius už efektyvumą. Yra išskiriami du numanomų sutarčių tipai. Pirmuoju požiūriu yra manoma, kad pensijų vertė yra didesnė, jei pensijos schema yra vertinama daugiau tebevykstančiomis sąlygomis, nei sutarties nutraukimo pagrindu. Antruoju požiūriu yra numatoma įmonės pareiga mokėti pilną pensiją, kuri buvo pažadėta nepaisant kompanijos kitų atsakomybių. Besitęsiantis vertinimas yra paremtas projektuojamųjų prielaidų nauda, kaip ir DB schemas tipe. Pavyzdžiui, darbuotojas, kuris prisijungia prie R schemas prieš išeinant į pensiją, gaunantis W_0 atlyginimą, turės sukauptą išmokų per M darbo metų išreikštą tokia formule:

$$A_{ps} = aMW_0e^{gR}e^{-r(R-M)}, \text{ kur} \quad (1)$$

- r – nerizikinga palūkanų norma (ji yra lygi turto grąžai į pensijų sistemą, jei ji taip pat yra nerizikinga);
- a - metinė pensijų kaupimo norma;
- M – sukauptos išmokos per darbo metus;
- W_0 - gaunamas atlyginimas;
- g – eksponentinė norma;
- A_{ps} – projektuojamųjų prielaidų nauda.

Jeigu darbuotojas dirba papildomus metus, tai išmokų vertė didės ir bus išreikšta tokia formule:

$$\frac{dA_{PS}}{dM} = \left(\frac{1}{M} + g + r\right)A_{PS}; \quad (2)$$

Pirmos dvi sąlygos yra paslaugų savikaina: I/M yra papildomų paslaugų teikimo metu gautas rezultatas, kuris atsiranda dėl kylančios algos pagrindo. Trečioji yra išlaidų finansavimo sąlyga, kuri atsiranda dėl to, jog, likus vieneriems metams iki pensijos gavimo, nauda yra didesnė. Visa tai neįeina į paslaugų kainą, nes ji atsiranda net ir tuo atveju, kai darbuotojas nėra pensijų fondo dalis. Šis požiūris yra susijęs su projektuojamu naudos metodu, vertinant pensijų gavimo įsipareigojimus. Šis metodas įvertina visą darbuotojo karjerą ir tuomet paskirsto pensiją kiekvieniems metams kaip fiksuotą darbo užmokestį. Tai yra pagrindinė darbo sutarties dalis, kuria darbdavys įsipareigoja laikyti darbuotoją visos jo karjeros metu. Šiuo atveju ekonominis pelnas, apskaičiuojamas įmonei, bus vertinamas 0. Tai yra įmonė neuždirbs pelno dėl naujų darbuotojų bei jį praras dėl senų darbuotojų. Bulow (1982), argumentuoja priešingai. Šio autoriaus nuomone, pensijų atsakomybė neturėtų būti tapatinama su įmonių obligacijomis. Pastarųjų vertinimas susideda iš 3 dalių:

- 1) Kontrakto sąlygos (pvz.; palūkanų mokėjimo datos);
- 2) Atsarginės turto vertės obligacijos;
- 3) Garantijų užtikrinimas, suvaržant kompanijos teises (pvz.; išduodant pirmąją skolą)

Taip pat šio autoriaus nuomone, nė vienas darbuotojas neturi užtikrintų ilgalaikių darbo sutarčių, nes sutartys yra neapgalvotai greitai pasirašomos ir kraštutiniais atvejais, dažnai persvarstomos. Todėl šiuo atžvilgiu darbdaviai negali mokėti mažiau jauniems darbuotojams negu buvo numatyta, nes tai pakenkia vyresnio amžiaus darbuotojams, kurie negauna kompensacijų už ribinių produktų perteklių. Išdirbus M metų, atsiradusi sukaupta nauda yra išreiškiama tokia formule:

$$A_{PQ} = aMW_0e^{gM}e^{-r(R-M)}, \text{ kur} \quad (3)$$

- A_{PQ} - sukaupta nauda per M metų;
- a - metinė pensijų kaupimo norma;
- M – sukauptos išmokos per darbo metus;
- W_0 - gaunamas atlyginimas;
- g – eksponentinė norma;
- r – nerizikinga palūkanų norma.

Pasak Bulow (1982), pašalų metodas yra pagrįstas uždarbiu, gautu dirbant M metų. Pavyzdžiui, darbuotojas, anksti palikęs įmonę, paremia likusius darbuotojus, jei mato, kad projektas teikia kažkokią naudą jo pensijai, nebent įdarbinimo kontraktai tai draustų. Bet tai nėra susiję su

įmonėmis, nes jos pačios nustato savo indėlių pensijų įsipareigojimams. Tačiau McGill (2005) ir kiti, nerado jokie įrodymų dėl darbo užmokesčio ir metinių derybų, susijusių su užmokesčiu, kuri taip vertino Bulow (McGill, 2005).

➤ **Pensijų neutralumas tobulo kapitalo rinkoje**

Blinderis (1981) savo atliktuose tyrimuose įrodė, kad tobulo kapitalo rinkoje nėra jokių mokesčių ir neapibrėžtumo, nes tobulo kapitalo rinkoje asmenys gali skolintis arba patys paskolinti nelimituojamas pinigų sumas su ta pačia nekintančia palūkanų norma. Darbuotojų ribinis produktas šiuo atveju yra lygus darbuotojų kompensacijoms. Ribinis produktas reiškia darbuotojo išdirbtą normą per paskutinę valandą, dirbant visą darbo dieną. Ši norma turi būti verta bent jau darbuotojo valandiniam atlyginimui, kuris jam mokamas, nes kitaip darbdavys įdarbindamas darbuotoja tai valandai gali patirti nemažus nuostolius. Taip pat šiuo atveju negalimas ir jos priverstinis išėjimas į pensiją, nes antraip darbo užmokestis ir pensijos gali pakeisti vienas kitą. Norint maksimizuoti naudingumą, reikalaujama ribinio produkto pardavimų tarp poilsio ir darbo. Ši vertė yra išreikšta naudingumo vienetais. Pavyzdžiui, darbuotojui yra duodama viena valanda poilsui, priverčiant jį atidirbti papildomą darbo valandą. Ši papildoma valanda turi būti apmokama, nes antraip darbuotojas gali nesutikti dirbti. Taip pat gali atsitikti ir taip, kad ta vertė bus mažesnė nei valandinis atlyginimas ir darbuotojui už tai teks dirbti dar papildomas valandas, kol galiausiai visai nustos dirbti, kuomet pardavimų ribinis produktas tarp darbo ir poilsio susivienodins su gaunamu mėnesiniu užmokesčiu. Pavyzdžiui, jeigu darbuotojo darbo užmokestis yra sumažinamas vienu piniginiu vienetu ir tas vienas piniginis vienetas yra dedamas į darbuotojų pensijų fondą, tai darbuotojas tą vieną piniginių vienetą gali pasiimti ir anksčiau, norėdamas suteikti sau didesnę potencialią perkamąją galią. Devintajame paveiksle yra pavaizduotos dvi ašys. Vertikaloje ašyje yra darbo užmokestis laike t (W_t), o horizontalioje ašyje yra pavaizduotos pažadėtos pensijos vertė laike t (P_t). Išilgai tiesės AB yra kompensacinis paketas $W_t + P_t$, kuris yra pastovus. Todėl galime teigti, kad tiesė AB vaizduoja darbdavio izokostos kreivę. Darbuotojo kainos šiuo atveju yra lygios šiai kreivei.

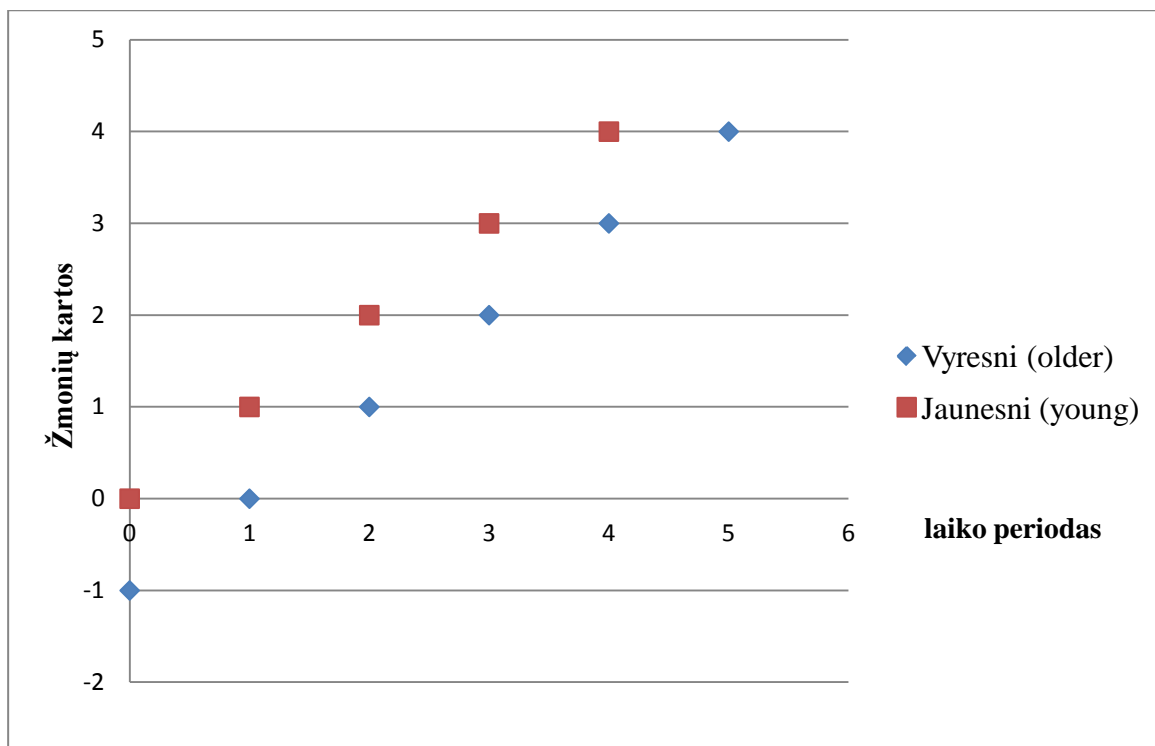
Tačiau realiame pasaulyje yra daug priežasčių, kodėl šis modelis neišsilaikys. Tai lemia įvairios rizikos su kuriomis teks susidurti, netobulo kapitalo rinka bei įvairūs žmoniškųjų išteklių mokesčių stabdžiai.

1.5 Samuelsono ir Diamondo kartų solidarumo pensijų modelis tam tikrais gyvenimo etapais

Kartų solidarumo modelis (angl. The overlapping generations (OLG) model) yra svarbiausioji modernios makroekonomikos dalis. Kartų solidarumo pensijų modelis yra dinamiškas ir apibendrina viso gyvenimo ciklo modelį. Manoma, kad asmenų, įmonių ir vyriausybių elgesys KS modelyje per tam tikrą laiką lems dinamišką ekonomikos požiūrį. Pagrindiniai valdymo kintamieji yra taupomosios ir darbo jėgos pasiūlos sprendimai. Svarbiausias politikos kintamasis yra vyriausybės nustatytas mokesčių kintamasis. Pagrindiniai modelio parametrai yra polinkis taupyti, ribinio laiko norma, asmenų rizikos baimė, kapitalo kurso nuvertėjimas ir gyventojų augimo tempas. Svarbiausias valstybės kintamasis yra bendras fizinis kapitalas, kuris yra ankstesnių santaupų ir darbo jėgos pasiūlos sprendimų kaupimo rezultatas, priklausantis nuo modelio parametrų ir pasirinktų politikos kintamųjų vertės. Kapitalo atsargų lygis taip pat labai svarbus nustatant kitus kintamuosius, kuriuos šis modelis sukuria, kaip antai darbo užmokesčio ar palūkanų normos (Blake, 2006).

Šis modelis buvo išrastas Paulo Samuelsono (1958) ir Peterio Diamondo (1965). Vienu ar kitu gyvenimo laikotarpiu žmogus yra priverstas gyventi tarp skirtingų kartų, nepriklausomai nuo jo gimimo metų. Todėl šių autorių nuomone, modelis gali būti taikomas matuoti asmenų santaupas kiekviename gyvenimo cikle. Akcinis kapitalas yra dabartinės veiklos metu pasiektas taupymo rezultatas, siekiant finansuoti asmenų vartojimą pensijų metu. Taip pat jie teigė, kad kapitalas yra vienintelis turtas, kuriame gali būti laikomos sukauptos santaupos, o grynojo kapitalo atsargos per tam tikrą laiką didėja kiekvienai kartai ir kiekviena kita karta gauna didesnes pajamas. Paprasčiausias kartų solidarumo modelio pavyzdys yra dviejų periodų modelis: senatvės ir jaunystės. Šis modelis yra pavaizduotas 2 paveiksle.

Šiame paveiksle yra vaizduojamos dvi ašys, kur viena iš jų žymi laiko periodą, o kita žmonių kartas. Kaip matyti iš pateikto paveikslo, kiekviena ateinanti karta gauna vis didesnes pajamas. Pavyzdžiui, jeigu vyresnio amžiaus karta yra taške -1, o laiko periodas 0, tai kita karta bus taške 0, o laiko periodas bus taške 0. Jei vyresnio amžiaus karta yra taške 0, o laiko periodas taške 1, tai vyresnio amžiaus karta atitinkamai bus taške 1 ir periodas laike taip pat bus taške 1. Visai tai atitinkamai kyla palaipsniui, keičiantis laiko periodui ir kartoms.

Šaltinis: sudaryta autoriaus

8 pav. Dviejų kartų solidarumo modelis

Taigi galime daryti išvadą, kad kartų solidarumo modelis (KS), kuriame kiekviena karta yra susijusi tiek su vyresne, tiek su jaunesne kartomis, yra galingas rodiklis, analizuojant pensijų sistemas. Svarbiausias valstybės kintamasis Diamondo – Samuelsono KS modelyje yra fizinis kapitalas, o tai reiškia dinamišką ekonomiką, kaip visumos, kelią. Tačiau pensijų sistemos patiria riziką, todėl kitame skyriuje bus apžvelgiama, kokias rizikas patiria pensijų sistemos bei kaip tos rizikos yra pasidalijamos ir paskirstomos.

1.5 Rizikos pasidalijimas ir paskirstymas pensijų sistemose

Pensijų sistemos praktikoje turi skirtingas paskirstymo galimybes. Pavyzdžiui, valstybinių pensijų schemose pensijų pajamos yra paskirstomos iš turtingesnių asmenų mažiau turtingesniems asmenims. Tai daroma dėl mažesnių įmokų ir dėl didesnės naudos mažas pajamas gaunantiems žmonėms. Įvairios pensijų sistemos taip pat turi ir skirtingas rizikas. Sprendžiant, kokie būdai bus taikomi perskirstant pensijų lėšas tarp skirtingų klasės narių, daug kas priklauso nuo to, kaip ateityje tos rizikos vystysis ir kaip bus sprendžiami neapibrėžtumai (Blake, 2006). Pasak Gordon ir Varian (1988), efektyvus rizikos pasidalijimas tarp asmenų reikalauja, kad kiekvienam asmeniui turi būti taikoma tokia pati rizikos priemonė už kiekvienas rizikingas perspektyvas.

Gerovės ekonomika yra ta ekonomikos šaka, kuri ir nagrinėja pajamų paskirstymą tarp skirtingų visuomenės narių bei yra susijusi su įvairiais rizikos produktais, kurie gerina visuomenės narių gerovę. Pats paprasčiausias tokios rizikos produkto pavyzdys būtų socialinio draudimo sistema. Ši sistema apmokestintų žmones pagal darbo sutartį ir mokėtų bedarbio pašalpas tiems asmenims, kurie neturi darbo arba jų numatyta pensijos suma yra menka. Kuriant tokią sistemą, buvo numatyti du aspektai – moralinė rizika bei nepalanki atranka. Moralinė rizika – rizikos situacija, kai asmuo tampa mažiau atsargesnis, nes jaučiasi apsaugotas nuo įvairių jam nepalankių įvykių. Pavyzdžiui, asmenys gali tyčia norėti būti atleisti iš darbo, nes norės prisiimti bedarbio pašalpą arba jie gali nesistengti pasitaupyti pinigų pensijai, nes jie vis tiek žino, kad valstybė neleis jiems gyventi žemiau skurdo ribos. Šiais atvejais, socialinės apsaugos sistema norėdama to išvengti, gali atmesti tiems asmenims, kurie specialiai buvo atleisti iš darbo bedarbio pašalpos skyrimą arba nesuteikti pensijos tiems asmenims, kurie neturi susitaupę savo pensijai net minimalios sumos. Nepalanki atranka – tai rizikos situacija, kai asmenys socialinio draudimo sistemoje dalyvauja tik tam, kad gautų socialines pensijas ar bedarbio pašalpas. Socialinės apsaugos sistema turi būti privaloma visiems dirbantiems darbuotojams bei visiems pensininkams tam, kad būtų sumažinamas šis poveikis. Taip pat labai svarbu skirstyti rizikos tipus, kuriais yra dalijamasi, nes kiekvienam asmeniui priskiriamos konkrečios rizikos. Pavyzdžiui, nedarbingumo rizika yra idiosinkratinė, nes visą laiką yra žmonių, kurie neturi darbo. Jeigu asmuo neturi darbo dėl depresijos rezultatų, o tai būna tik labai kraštutiniais atvejais, tai tada socialinio draudimo sistema negali dalintis rizika. Nes visi šios sistemos nariai patiria tą pačią riziką tuo pačiu metu. Todėl yra labai svarbu suprasti, kokią riziką gali patirti asmenys ir kaip jomis pasidalijama bei paskirstoma. Šiame darbe bus analizuojamas rizikos pasidalijimas darbo pensijų bei valstybinių pensijų sistemose (Blake, 2006).

Pasak Diamond (1997) ir Bodie (1990), privačių pensijų sistemų dalyviai patiria šias rizikas:

- 1) Palūkanų normos rizika – tai tokia rizika, kurią patiria pensinio amžiaus žmonės, kai jų pensija su kiekvienais metais yra vis mažesnė dėl žemų palūkanų pensiniame laikotarpyje.
- 2) Investavimo rizika – tai tokia rizika, kai pensijų fondai yra nepakankami, todėl ši rizika yra apibrėžiama, kaip prastų investicijų vykdymo rezultatas.
- 3) Darbdavio nemokumo rizika – tai tokia rizika, kai pensijų schemose atsiranda deficitas dėl darbdavių nemokumo.
- 4) Ilgaamžiškumo rizika – tai tokia rizika, kai pensinio amžiaus žmonės gyvena ilgiau negu turi susikaupę santaupų savo pensijai.
- 5) Pakeitimo normų rizika – tai tokia rizika, kad išėjus į pensiją, pensinio amžiaus žmonės iš gaunamos pensijos negalės tinkamai gyventi pagal turimus poreikius, todėl šią

pensijų riziką galima apibrėžti kaip netinkamų įnašų pensijos kaupimo procese rezultata.

- 6) Portatyvumo rizika – tai tokia rizika, kai pensinio amžiaus žmonėms pensijos nėra pilnai išnešiojamos, nes jie dažnai keičia savo darbo vietas įmonėse.
- 7) Infliacijos rizika – tai tokia rizika, kai pensinio amžiaus žmonėms gali sumažėti perkamoji galia jų sukauptai pensijai.

➤ Rizika valstybinių pensijų sistemoje

Nefinansuojamą pensijų sistemą apima jauni darbuotojai, kurie moka iš savo darbo užmokesčio pensijas vyresnio amžiaus žmonėms su viltimi, kad kai jie sulauks pensinio amžiaus taip pat už jų pensiją mokės vėlesnės kartos. Šias nefinansuojamas pensijų sistemos schemas yra labai lengva valdyti, kuomet populiacija visuomet yra panaši. Praktikoje yra išskiriamos dvi šios sistemos rizikos – demografinė ir sisteminė (Diamond, 1997). Šios dvi rizikos atsiranda dėl didėjančio ilgaamžiškumo ir mažėjančio sisteminio vaisingumo. Visame pasaulyje susiduriame su gimstamumo mažėjimo problema, o vyresnio amžiaus žmonės, priešingai negu anksčiau, šiais laikais gyvena vis ilgiau dėl tobulėjančios ir vis pažangesnės medicinos, o visa tai veda prie populiacijos senėjimo bei kartų rizikos, kad neužteks pakankamai jaunų darbuotojų, kurie galės mokėti pensinio amžiaus sulaukusiems žmonėms pensijas. Europoje šiuo metu labiausiai aktuali rizika yra demografinė rizika. Pavyzdžiui, Didžiojoje Britanijoje, 1990 – aisiais metais keturiems darbuotojams tekdavo vienas pensininkas, tačiau dabar, kai gimstamumas sparčiai mažėja, yra prognozuojama, kad iki 2030 metų kas penktam darbuotojui atiteks du pensininkai (Blake, 2006).

Rizikos pasiskirstymas valstybinių pensijų sistemose gali padėti apsaugoti žmones nuo demografinių rizikų tarp kartų. Gordon ir Varian (1988) išrado rizikos pasidalijimo modelį tarp kartų, kuris panaikino faktą, kad kas yra sisteminė rizika vienai kartai, gali tapti išskirtine ateinančioms kartoms. Šių autorių nuomone, visos kartos gali turėti neigiamų pasekmių (Blake, 2006). Pasak Blinder (1981), kartos taip pat gali patirti ekonominį nuosmukį, kuris lems ne tik tų kartų skurdumą jauname amžiuje, bet ir nesuteiks galimybių susitaupyti pinigų pensijai.

Blinderis (1981) teigė, jog vienas pagrindinių valstybinių pensijų privalumų yra tas, kad jos suteikia galimybę perskirstyti pensijas iš vienos kartos į kitą. Pavyzdžiui, žmonės, kurie uždirba mažiau ir turi mažesnes gyvenimo pajamas, turi didesnę vidutinę ir ribinę pelną iš savo socialinio draudimo įmokų. Tačiau socialinių pajamų privačios pensijų sistemos paskirstyti optimaliai negali, todėl natūraliai kyla klausimas, kodėl bet koks socialinis perskirstymas per nuoseklus apmokestinimo ir perdavimo sistemą, išlaikant socialinį saugumą, yra neutralus. Į šį klausimą yra du atsakymai. Pirma, žmonės, gaunantys mažesnes pajamas ir vargingesni, turi žemesnę moralę, todėl jie turi gauti didesnę

aktuarinę grąžą norėdami pasiekti aktuarinį teisingumą. Antra, gyvenimo pajamoms paskirstyti socialinė apsauga šiuo metu yra vienintelis mechanizmas.

➤ **Rizikos pasidalijimas darbo pensijų sistemose**

Fiksuotų išmokų pensijų sistemos susidurs su tokiais rizikos kaip: infliacijos, ilgaamžiškumo, investavimo, portatyvumo, palūkanų normos, pakeitimų normos bei darbdavio nemokumo rizikomis. Tačiau visos šios rizikos, pasak Blake (2003), gali būti padalintos tarp darbuotojo ir darbdavio. McCarty (2005) savo knygoje aprašė labai paprastą rizikos pasidalijimo modelį tarp darbdavių ir darbuotojų, kuris užtikrintų minimalų naudingumo lygį, atsižvelgdamas į susidariusias rizikas, kuriomis jie yra veikiami, taip pat jų požiūrį į šias rizikas bei jų galimybę užtikrinti riziką, taikant finansų ir draudimo rinkas. Šiame modelyje darbuotojai norės pilno pensijų ir darbo užmokesčio kompensacinio paketo, kuris jiems ir garantuotų minimalų naudingumo lygį. Pavyzdžiui, buvo manoma, kad pakoregavus bendrąsias darbuotojų kompensacijos išlaidas, galima sumažinti riziką įmonėms.

➤ **Rizikos pasiskirstymas valstybinių pensijų sistemose**

Nuo tada, kai demografinė rizika nėra sisteminė, vienas iš didžiausių valstybinės pensijų sistemos pranašumų yra galimybė apsaugoti nuo demografinių rizikų tarp kartų. Tai yra tarp kartų rizikos pasidalinimų pavyzdys. Brandts ir De Bartolome (1992) teigė, jog nefinansuojamojo einamojo finansavimo (PAYG) sistema yra Pareto principo pagerinimas, jeigu asmenys yra tikri, kokio tipo kartoje jie gims. Gordon ir Varian (1988) išrado tarp kartų rizikos pasidalijimo modelį, kuris paneigia faktą, kas yra sisteminė rizika vienai kartai, gali tapti išskirtine kitoms kartos. Visos kartos gali turėti neigiamų pasekmių rezultatams. Pagal Blinder'io gautus rezultatus, viena karta gali padidinti gilią ekonominę depresiją, kuri ne tik lems tos kartos skurdumą jauname amžiuje, bet ir vėlesniame, kadangi jie neturės galimybės susitaupyti pensiniam amžiui.

Taigi, apibendrinant galime teigti, kad pensijų ekonomika yra nauja ekonomikos rūšis, susijusi su mikro, makro ir gerovės ekonomikos poveikiu įvairiems pensijų sistemos tipams. Pačios pensijos yra santykinai naujas dalykas, apimantis valstybės, įmonių ir asmenų indėlį.

2. TYRIMO METODOLOGIJA

2.1 Tyrimo metodų pristatymas

Norint išsiaiškinti Lietuvos pensinių fondų ypatumus bei jų patrauklumą Lietuvos rinkoje, buvo atlikta esamos situacijos analizė bei empirinis tyrimas (kiekybinis – anketinė apklausa). Tyrimo metu buvo analizuojama, kokius pensijų fondus renkasi žmonės, kas lemia jų pasirinkimą bei kokios priežastys išskyla, kad didžioji dauguma žmonių nelinkę savo pensijai papildomai kaupti II bei III pakopos pensijų fonduose. Taip pat buvo vertinama, kurią pensijų kaupimo bendrovę bei kokį pensijų fondą reikėtų pasirinkti, kad ateityje sukaupta gaunama pensija būtų didžiausia.

Tyrimo tikslas: Įvertinti II-osios ir III-osios pakopos pensijų fondams taikomus atskaitymo dydžius bei parengti gerinimo kryptis.

Tyrimo objektas: II-osios bei III-osios pensijų pakopos, pensijų fondai.

Problemos apibūdinimas: Kokią įtaką kaupiamos pensijos dydžiui daro taikomi atskaitymo dydžiai, skirtinguose pensijų kaupimo bendrovėse?

Hipotezė: Pensijų kaupimo bendrovių taikomi atskaitymai pensijų fondams turi didelę reikšmę gaunamos pensijos dydžiui.

Tyrimo uždaviniai:

- 1) Nustatyti ir įvertinti, kurios pensijų kaupimo bendrovės taikomi atskaitymai yra mažiausi bei sukaupta pensija yra didžiausia (esamos situacijos analizė);
- 2) Išsiaiškinti kokius pensijų fondus papildomos pensijos kaupimui renkasi Lietuvos žmonės (kiekybinė analizė);
- 3) Nustatyti priežastis, lemiančias, jog didžioji dauguma žmonių nėra linkę savo pinigus investuoti į pensijų fondus (kiekybinė analizė);
- 4) Parengti gerinimo kryptis pensijų fondų patrauklumo didinimui.

Tyrimo imtis – 163 respondentai

Tyrimo imties dydis buvo apskaičiuotas remiantis imties apskaičiavimo formule:

$$n = \frac{p(1-p)}{\left(\frac{e}{z}\right)^2 + \frac{p(1-p)}{N}} = \frac{0,5(1-0,5)}{\left(\frac{0,077}{1,96}\right)^2 + \frac{0,5(1-0,5)}{163005}} = 161,823, \text{ kur} \quad (4)$$

Čia: n – reikiamas imties dydis

N – visumos dydis;

p – visumos proporcijos;

z – standartinės paklaidos dydžio vienetas esant normaliam pasiskirstymui;

e – atrankos klaida.

Tyrimo metodai :

➤ **Esamos situacijos analizė**

Šios analizės tikslas yra išsiaiškinti kokioje pensijų kaupimo bendrovėje yra geriausia kaupti antrosios bei trečiosios pakopos pensiją. Ši analizė parodys:

- ✓ kokią grąžą taiko pensijų kaupimo bendrovės skirtingiems pensijų fondams;
- ✓ kokie yra taikomi administravimo mokesčiai nuo įmokų skirtingose pensijų kaupimo bendrovėse;
- ✓ koks yra taikomas valdymo mokestis nuo turto skirtinguose pensijų kaupimo bendrovėse;
- ✓ kokią pensiją galima sukaupti per tam tikrą laiką skirtinguose pensijų kaupimo bendrovėse.

➤ **Kiekybinė analizė**

Kiekybiniam tyrimui atlikti buvo pateikta anoniminė anketa, kuri leido išsiaiškinti ar žmonės kaupia savo pensijai pensijų fonduose, kokias pensijų kaupimo bendroves renkasi, ar domisi pensijų fondo rezultatais/pelningumu. Jeigu pensijų fonduose savo pensijai nekaupia, tuomet kokios priežastys tai lemia.

3. LIETUVOS PENSIJŲ SISTEMA

3.1 Lietuvos pensijų sistemos modelis

Atkūrus nepriklausomybę Lietuvos pensijų sistema buvo sukurta pagal Bismarckian socialinės apsaugos modelį ir yra priskiriama prie Rytų Europos pensijų sistemos modelio, kadangi ji pasižymi neproporcingu socialinio draudimo įmokų ir pensijų pakeičiamumo normos santykiu. Ši socialinio draudimo sistema apima visus Lietuvos Respublikos gyventojus ir ją gali gauti kiekvienas Lietuvos gyventojas, dalyvaujantis socialinio draudimo sistemoje. Be to, ši sistema taip pat yra universali (Bitinas, 2008).

Pasak Bitino (2008), yra išskiriami tokie pagrindiniai Lietuvos socialinės apsaugos sistemos modelio bruožai:

- 1) Yra mokamos socialinės paramos išmokos tiems asmenims, kurie gauna mažas pajamas;
- 2) Ši sistema (socialinės apsaugos) remiasi darbo rinka;
- 3) Socialinio draudimo įmokomis yra finansuojamas socialinio draudimo fondas;
- 4) Gaunamos išmokos priklauso nuo to, kiek metų darbuotojas dirbo ir gaunamo atlyginimo.

Didžiausią poveikį Lietuvos pensijų sistemai ir „Sodros“ veiklai padarė prasidėjusios pensijų reformos, kurias lėmė neišvengiamos socialinės ir ekonominės sąlygos. Šios reformos pareikalavo daug papildomų lėšų. Kadangi Lietuvoje pradėjo sparčiai mažėti gimstamumas ir didėti emigracija, atsirado didelių spragų darbo rinkoje, nes nebeliko dirbančiųjų, o tuo pačiu ir apdraustųjų socialiniu draudimu. Visuomenė pradėjo sparčiai senti, nes vis daugėjo senatvės pensijų gavėjų ir tai sudarė sąlygas socialinio draudimo biudžeto subalansavimo problemoms atsirasti. Dėl šių priežasčių atsirado būtinybė skubiai spręsti iškilusias bėdas ir tam buvo reikalinga reformuoti pensijų sistemą. Pagrindinis pensijų sistemos reformos tikslas buvo pakeisti pensijų sistemą taip, kad vyresniojo amžiaus žmonės galėtų gauti didesnes pensijas nei iki šiol, o persikirstymas sumažėtų. Tam 2003 m. buvo priimtas Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymas, kurio pagrindinis tikslas ir buvo užtikrinti didesnes pensijas bei tai, kad pensinio amžiaus asmenys pensijų išmokas gautų iš dviejų šaltinių: privačių pensijų fondų bei valstybės (Lazutka, 2007).

Nuo 2003 m. Lietuvos pensijų sistema numato tris lėšų kaupimo senatvės pensijai pakopas (Lazutka, 2007):

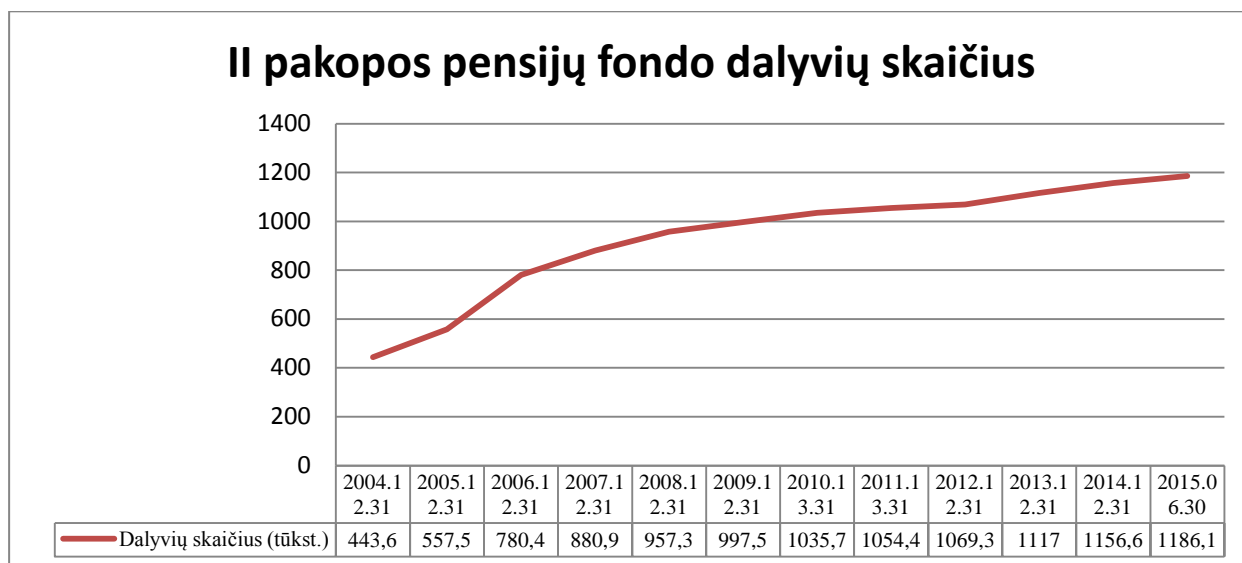
1. I pakopos pensija;
2. II pakopos pensija;
3. III pakopos pensija.

➤ I pakopos pensija

Tai yra valstybinė pensija arba dar kitaip vadinama „Sodros“ pensija. Šios pensijų pakopos skiriamasis bruožas yra tas, kad „Sodra“ nekaupia dabar dirbančių darbuotojų sumokėtų mokesčių jų ateities pensijoms, o visus surinktus mokesčius panaudoja dabartinių pensininkų pensijoms bei socialinėms išmokoms. Pats paprasčiausias pavyzdys būtų toks, kad dabartinė karta moka pensijas savo seneliams bei tėvams, o ateityje dabartinė karta gaus pensiją iš savo vaikų ir anūkų. Tačiau dėl mažėjančio gimstamumo ir didėjančio pensininkų ilgaamžiškumo visa tai padaryti bus sunkiau, todėl šios pensijų sistemos pradeda nebeužtekti (Vaičiulis, 2009).

➤ II pakopos pensija

II pakopos pensijų kaupimo sistema yra tokia sistema, kuri sudaro galimybes žmonėms kaupti savo pensiją pasirinktuose pensijų fonduose ir į tuos pensijų fondus gali nukreipti dalį „Sodrai“ mokamų mokesčių. Asmenys sulaukę pensinio amžiaus šioje pensijų pakopos sistemoje pensiją gaus iš dviejų dalių: iš socialinio draudimo bei iš savo sukauptų lėšų (Vaičiulis, 2009). Lietuvos banko duomenimis, dalyvių skaičius II-osios pakopos pensijų kaupimo fonduose nuo 2004 m. iki 2015 m. sparčiai išaugo. Jeigu 2004 m. dalyvių buvo 443,6 tūkst., tai 2015 m. šis skaičius išaugo dvigubai ir pasiekė 1186,1 tūkst. Visa tai atsispindi 2 paveiksle.

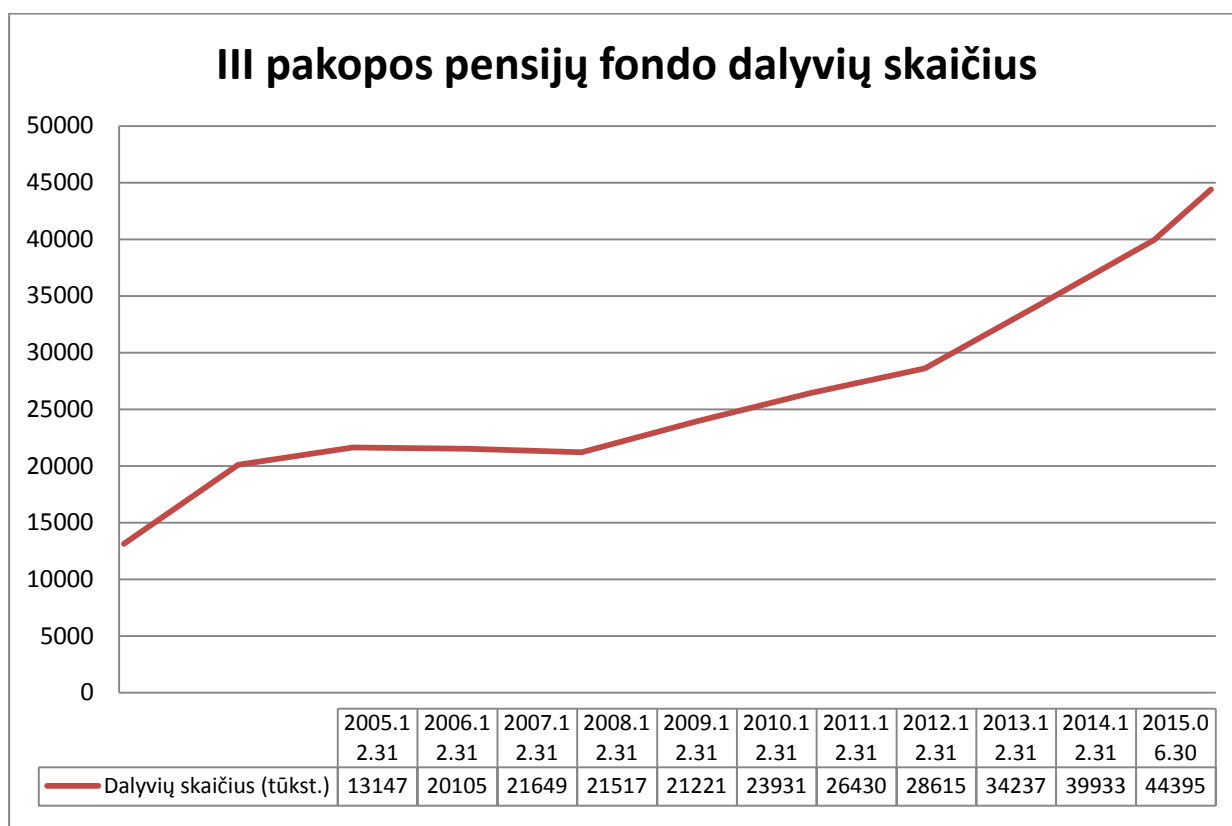

Šaltinis: sudaryta autoriaus

9 pav. II pakopos pensijų fondo dalyvių skaičius, 2004 – 2015 m.

➤ III-osios pakopos pensija

Tai toks pensijų kaupimo fondas, kuris dar kitaip yra vadinamas investiciniu fondu. Šiame pensijų kaupimo fonde asmenys savo pensijai kaupia savarankiškai. Dalyvaujantys šiame pensijų fondo kaupime, asmenys sukauptas lėšas gali paaimti ir nesulaukę pensinio amžiaus, tačiau gali tekti grąžinti mokesčių lengvatos naudą, kurią gauna visi dalyviai dalyvaujantys III-osios pakopos pensijų kaupime (Vaičiulis, 2009). Dalyvių skaičius trečiosios pakopos pensijų kaupime, lyginant su 2005 – 2015 m. taip pat sparčiai išaugo. 2005 m. šį fondą buvo pasirinkę 13147 tūkst. žmonių, o 2015 m. šis skaičius išaugo net iki 44 395 tūkst. Nors ekonominės krizės metu, tai yra nuo 2007 m. iki 2009 m. dalyvių skaičius buvo sumažėjęs.

Šaltinis: sudaryta autoriaus

10 pav. III-osios pakopos pensijų fondo dalyvių skaičius, 2005 – 2015 m.

4. LIETUVOS PENSIJŲ FONDŲ TYRIMO REZULTATŲ PRISTATYMAS IR INTERPRETAVIMAS

4.1 Esamos situacijos analizė

Norint išsiašikinti kiek per tam tikrą laiką padidėjo, ar sumažėjo pensijų fondo dalyvio lėšos bei palyginti II-osios arba III-osios pakopos pensijų fondus, buvo pasirinkta naudoti apskaitos vieneto vertės pokyčio rodiklius. Tam tikslui pasiekti buvo paimtos keturios pensijų kaupimo bendrovės: UAB „Swedbank investicijų valdymas“, UAB „SEB investicijų valdymas“, UAB „DnB investicijų valdymas“ ir UAB „INVL Asset Management“.

➤ II – OSIOS PAKOPOS PENSIJŲ FONDAI

1) „Swedbank Pensija 1“

Tai toks pensijų fondas, kuris yra skirtas vyresnio amžiaus žmonėms, kuriems jau yra nedaug likę iki pensijos, pavyzdžiui nuo 60 metų. Visos fondo lėšos yra investuojamos į obligacijas.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 1,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 0,65%

Jeigu šiame pensijų fonde visus metus, tai yra kiekvieną mėnesį investuosime po 100 EUR, tai portfelio vertė atskaičius įmokas metų pradžioje (2015 – 01 – 31 d.) bus 99 EUR, o metų pabaigoje (2015 – 12 -31 d.) jau bus 1189, 085 EUR. Nuo šių gautinų sumų „Swedbank“ bankas dar atskaito ir valdymo nuo turto mokestį. 2015 – 02 - 28 d. sukaupta suma bus 98,95 EUR, o 2015 – 12 - 31 d. galutinė sukaupta suma bus 1089, 49 EUR. Šio pensijų fondo bendra mokesčių suma per metus sudarys 4,18 EUR. Kokia kiekvieną mėnesį susidaro sukaupta suma po atskaitymų yra pavaizduota antrajame paveikle.

2 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („Swedbank Pensija 1“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99		
2015.02.28	198,2221599	98,9463717	0,0536283
2015.03.31	297,3331155	198,1147829	0,107376944
2015.04.30	396,0004351	297,1720501	0,161065349
2015.05.31	494,5568614	395,7859216	0,214513436
2015.06.30	592,4476786	494,2889599	0,267901452
2015.07.31	691,7806079	592,1267497	0,320928907
2015.08.31	790,7806079	691,4058703	0,374737555
2015.09.30	890,2247419	790,352242	0,428365855
2015.10.31	989,9742996	889,7425072	0,482234743
2015.11.30	1090,084759	989,4380306	0,536269078
2015.12.31	1189,084759	1089,49426	0,590498914
2016.01.31		1188,440632	0,644127214
			4,181647747

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

2) „Swedbank Pensija 2“

Šis pensijų fondas yra siūlomas žmonėms, kurių amžius yra nuo 56 iki 63 metų. Fondo lėšos yra investuojamos į vertybinius popierius arba į akcijas.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 1,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 1,00%

Šio pensijų fondų vertė atskaičius įmokas, jeigu investuosime 100 EUR, 2015 – 01 – 31 d. bus 99 EUR, o pasibaigus metams sukaupta suma sieks 1179,32 EUR. Atskaičius valdymo nuo turto mokesčių suma dar sumažės, 2015 – 02 – 28 d. iki 98,92 EUR, o 2016 – 01 -31 iki 1178,34 EUR. „Pensija 2“ pensijų fondo bendra mokesčių išlaidų suma per metus sieks 6,4 EUR.

3 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („Swedbank Pensija 2“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99		
2015.02.28	199,6361784	98,917533	0,082467
2015.03.31	300,4146744	199,4698815	0,166296937
2015.04.30	398,4862406	300,164429	0,250245424
2015.05.31	495,3685103	398,1543015	0,331939038
2015.06.30	584,3332177	494,9558683	0,412641969
2015.07.31	687,4491754	583,8464681	0,48674957
2015.08.31	772,4892418	686,8765302	0,572645163
2015.09.30	864,7286266	771,8457582	0,643483538
2015.10.31	983,6189923	864,0083076	0,720318946
2015.11.30	1090,884698	982,7996377	0,819354621
2015.12.31	1179,319824	1089,975991	0,908706954
2016.01.31		1178,33745	0,982373413
			6,377222573

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

3) „Swedbank Pensija 3“

Tai toks pensijų fondas, kuris yra skirtas asmenims, kurių amžius yra nuo 46 iki 60 metų. Lėšos yra investuojamos tik į akcijas (iki 50%).

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 1,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 1,00%

Ivestavus į šį pensijų fondą 100 EUR, portfelio vertė po metų, atskaičius įmokos mokesčių bus 1180,76 EUR. Taip pat yra atskaitomas ir valdymo nuo turto mokestis todėl galutinė sukaupta suma per metus atskaičius visus mokesčius yra 1179,77 EUR. Bendra mokesčių suma per metus sudarys 6,36 EUR, o tai yra mažesnė suma už „Pensija 2“ pensijų fondą, bet žymiai didesnė už „Pensija 1“ pensijų fondą.

4 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („Swedbank Pensija 3“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99		
2015.02.28	200,6796055	98,917533	0,082467
2015.03.31	302,5493854	200,5124394	0,167166111
2015.04.30	401,0618939	302,2973618	0,252023638
2015.05.31	499,5764448	400,7278094	0,334084558
2015.06.30	585,2570971	499,1602976	0,416147179
2015.07.31	689,1150103	584,7695779	0,487519162
2015.08.31	714,7928328	688,5409775	0,574032804
2015.09.30	870,0938805	714,1974104	0,59542243
2015.10.31	988,4127881	869,3690922	0,724788202
2015.11.30	1101,037526	987,5894403	0,823347853
2015.12.31	1180,756893	1100,120362	0,917164259
2016.01.31		1179,773323	0,983570492
			6,357733687

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

4) „Swedbank Pensija 4“

Šis pensijų fondas yra rekomenduojamas asmenims, kurių amžius yra nuo 36 iki 50 metų. Iki 70% lėšų yra investuojama į akcijas, likusi dalis į obligacijas.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 1,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 1,00%

Jeigu šiame pensijų fonde kiekvieną mėnesį investuosime po 100 EUR, tai portfelio vertė atskaičius įmokas metų pradžioje (2015 – 01 – 31 d.) bus 99 EUR, o metų pabaigoje (2015 – 12 -31 d.) jau bus 1168, 73 EUR. Nuo šių gautinų sumų „Swedbank“ bankas dar atskaito ir valdymo nuo turto mokesčių. 2015 – 02 - 28 d. sukaupta suma bus 98,92 EUR, o 2015 – 12 - 31 d. galutinė sukaupta suma bus 1167,75 EUR. Šio pensijų fondo bendra mokesčių suma per metus sudarys 6,3 EUR. Kokia kiekvieną mėnesį susidaro sukaupta suma po atskaitymų yra pavaizduota penktoje lentelėje.

5 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („Swedbank Pensija 4“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99		
2015.02.28	201,5507439	98,917533	0,082467
2015.03.31	304,0658633	201,3828521	0,16789177
2015.04.30	403,3724586	303,8125764	0,253286864
2015.05.31	503,1850951	403,0364493	0,336009258
2015.06.30	585,8717306	502,7659419	0,419153184
2015.07.31	688,828267	585,3836995	0,488031152
2015.08.31	752,9958778	688,254473	0,573793946
2015.09.30	832,9663625	752,3686323	0,627245566
2015.10.31	978,1777664	832,2725015	0,69386098
2015.11.30	1095,005095	977,3629444	0,814822079
2015.12.31	1168,724822	1094,092956	0,912139244
2016.01.31		1167,751274	0,973547776
			6,34224882

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

5) „Swedbank Pensija 5“

Tai toks pensijų fondas, kuris yra skirtas asmenims, kurių amžius yra iki 40 metų. Lėšos yra investuojamos į akcijas (iki 100%).

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 1,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 1,00%

Šio pensijų fondų vertė atskaičius įmokas, jeigu investuosime 100 EUR, 2015 – 01 – 31 d. bus 99 eurai, o pasibaigus metams sukaupta suma sieks 1159,88 EUR. Atskaičius valdymo nuo turto mokestį suma dar sumažės, 2015 – 02 – 28 d. iki 98,92 EUR, o 2016 – 01 -31 iki 1158,91 EUR. „Pensija 5“ pensijo fondo bendra mokesčių išlaidų suma per metus sieks 6,3 EUR.

6 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („Swedbank Pensija 5“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99		
2015.02.28	202,9551887	98,917533	0,082467
2015.03.31	306,6656535	202,786127	0,169061672
2015.04.30	407,1615835	306,410201	0,255452489
2015.05.31	507,8416192	406,8224179	0,339165599
2015.06.30	585,8503412	507,4185871	0,423032069
2015.07.31	689,7250415	585,3623279	0,488013334
2015.08.31	737,6726253	689,1505005	0,57454096
2015.09.30	810,9746052	737,058144	0,614481297
2015.10.31	976,2321834	810,2990633	0,675541846
2015.11.30	1099,726369	975,418982	0,813201409
2015.12.31	1159,876586	1098,810297	0,916072065
2016.01.31		1158,910408	0,966177196
			6,317206936

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

6) „SEB Pensija 1“

Šis pensijų fondas yra rekomenduojamas asmenims, kuriems iki pensijos yra likę 7 metai ir mažiau. 100% fondo lėšų yra investuojama į obligacijas.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 0,5%
- Valdymo mokestis nuo turto – 0,65%

Ivestavus į šį pensijų fondą 100 EUR, portfelio vertė po metų, atskaičius įmokos mokestį bus 1193,65 EUR. Taip pat yra atskaitomas ir valdymo nuo turto mokestis todėl galutinė sukauptą suma per metus atskaičius visus mokesčius yra 1193,00 EUR. Bendra mokesčių suma per metus sudarys 4,2 EUR.

7 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („SEB Pensija 1“)

	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99,5		
2015.02.28	199,2313356	99,44610085	0,05389915
2015.03.31	299,0394253	199,123412	0,107923614
2015.04.30	397,6929421	298,8774356	0,161989657
2015.05.31	496,2692681	397,4775118	0,215430267
2015.06.30	593,3302831	496,0004391	0,268829063
2015.07.31	694,3726025	593,0088761	0,321407014
2015.08.31	793,332515	693,9964609	0,376141639
2015.09.30	894,2734407	792,9027667	0,429748223
2015.10.31	995,39476	893,7890127	0,484427923
2015.11.30	1096,696147	994,8555547	0,539205342
2015.12.31	1193,648981	1096,102066	0,594080303
2016.01.31		1193,002382	0,646599653
			4,199681847

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

7) „SEB Pensija 2“

„Pensija 2“ pensijų fondas yra rekomenduojamas asmenims, kuriems iki pensijos yra likę 7 - 15 metų. Lėšos yra investuojamos į obligacijas (30 - 80 proc.) ir akcijas (20 – 60 proc.) .

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 0,50%
- Valdymo mokestis nuo turto– 1,00%

Jeigu šiame pensijų fonde kiekvieną mėnesį investuosime po 100 EUR, tai portfelio vertė atskaičius įmokas metų pradžioje 2015 – 01 – 31 d.) bus 99,5 EUR, o metų pabaigoje (2015 – 12 -31 d.) jau bus 1167, 17 EUR. Nuo šių gautinų sumų „SEB“ bankas dar atskaito ir valdymo nuo turto mokestį. 2015 – 02 - 28 d. sukaupta suma bus 99,42 EUR, o 2015 – 12 - 31 d. galutinė sukaupta suma bus 1166,2 EUR. Šio pensijų fondo bendra mokesčių suma per metus sudarys 6,4 EUR. Kokia kiekvieną mėnesį susidaro sukaupta suma po atskaitymų yra pavaizduota aštuntoje lentelėje.

8 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („SEB Pensija 2“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99,5		
2015.02.28	199,2313356	99,4171165	0,0828835
2015.03.31	299,0394253	202,0471781	0,168445615
2015.04.30	397,6929421	304,6470916	0,253982595
2015.05.31	496,2692681	401,7318099	0,334921587
2015.06.30	593,3302831	504,1688688	0,420322797
2015.07.31	694,3726025	587,2522206	0,489588927
2015.08.31	793,332515	695,1301544	0,579526164
2015.09.30	894,2734407	758,2542183	0,632152347
2015.10.31	995,39476	839,2671062	0,699692343
2015.11.30	1096,696147	984,9773466	0,821170164
2015.12.31	1193,648981	1098,529029	0,915837574
2016.01.31		1166,198035	0,97225285
			6,370776463

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

8) „SEB Pensija 3“

Tai toks pensijų fondas, kurio didžioji dalis lėšų yra investuojama į akcijas (60 – 100 proc.) , o likusi į obligacijas (0 - 40proc.). Šio pensijų fondo pagrindinis tikslas yra gauti didesnę grąžą už vidutinę ilguoju laikotarpiu. Rekomenduojamas asmenims, kuriems iki pensijos yra likę 15 metų ir daugiau.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 0,50%
- Valdymo mokestis nuo turto– 1,00%

Šio pensijų fondų vertė atskaičius įmokas, jeigu investuosime 100 EUR, 2015 – 01 – 31 d. bus 99,5 EUR, o pasibaigus metams sukaupta suma sieks 1158,51 EUR. Atskaičius valdymo nuo turto mokestį suma dar sumažės, 2015 – 02 – 28 d. iki 99,42 EUR, o 2016 – 01 -31 iki 1157,55 EUR. „Pensija 3“ pensijo fondo bendra mokesčių išlaidų suma per metus sieks 6,4 EUR.

9 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („SEB Pensija 3“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99,5		
2015.02.28	204,0186404	99,4171165	0,0828835
2015.03.31	308,3635507	203,8486928	0,169947527
2015.04.30	404,404974	308,1066838	0,256866838
2015.05.31	510,1602713	404,0681047	0,336869343
2015.06.30	587,9017221	509,7353078	0,424963506
2015.07.31	698,4706752	587,4119999	0,489722134
2015.08.31	743,6128585	697,8888491	0,581826072
2015.09.30	815,618282	742,993429	0,619429511
2015.10.31	982,5287027	814,938872	0,679410029
2015.11.30	1104,90295	981,7102563	0,818446409
2015.12.31	1158,511478	1103,982566	0,920384157
2016.01.31		1157,546438	0,965040061
			6,345789089

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

9) „DNB Pensija 1“

Tai mažos rizikos bei konservatyvaus investavimo pensijų fondas. Šiame pensijų fonde investuojama yra į vyriausybės skolos vertybinius popierius bei indelius bankuose.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 1,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 0,65%

Ivestavus į šį pensijų fondą 100 EUR, portfelio vertė po metų, atskaičius įmokos mokesčių bus 1188,84 EUR. Taip pat yra atskaitomas ir valdymo nuo turto mokestis, todėl galutinė sukauptą suma per metus atskaičius visus mokesčius yra 1188,2 EUR. Bendra mokesčių suma per metus sudarys 4,2 EUR.

10 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („DNB Pensija 1“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99		
2015.02.28	198,3704397	98,9463717	0,0536283
2015.03.31	297,7401889	198,2629824	0,107457267
2015.04.30	396,0477698	297,578903	0,16128586
2015.05.31	494,1245815	395,8332307	0,214539077
2015.06.30	590,4692392	493,8569142	0,267667286
2015.07.31	690,7175885	590,149382	0,319857187
2015.08.31	790,041413	690,3434268	0,374161718
2015.09.30	889,9669535	789,6134475	0,427965433
2015.10.31	989,8000609	889,4848584	0,482095099
2015.11.30	1091,1143	989,2638862	0,536174693
2015.12.31	1188,841715	1090,523243	0,591056616
2016.01.31		1188,19772	0,643995557
			4,179884093

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

10) „DNB Pensija 2“

Šis pensijų fondas yra rekomenduojamas asmenims, kuriems iki pensijos yra likę 7-12 metų. 25% fondo lėšų yra investuojama į akcijas, o likusi dalis į vertybinius popierius ar indėlius.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 1,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 1,00%

Jeigu šiame pensijų fonde kiekvieną mėnesį investuosime po 100 EUR, tai portfelio vertė atskaičius įmokas metų pradžioje (2015 – 01 – 31 d.) bus 99 EUR, o metų pabaigoje (2015 – 12 -31 d.) jau bus 1180, 77 EUR. Nuo šių gautinų sumų „SEB“ bankas dar atskaito ir valdymo nuo turto mokestį. 2015 – 02 - 28 d. sukauptą sumą bus 98,92 EUR, o 2015 – 12 - 31 d. galutinė sukauptą sumą bus 1179,79 EUR. Šio pensijų fondo bendra mokesčių suma per metus sudarys 6,4 EUR. Kokia kiekvieną mėnesį susidaro sukauptą sumą po atskaitymų yra pavaizduota vienuoliktoje lentelėje.

11 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („DnB Pensija 2“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99		
2015.02.28	199,2398247	98,917533	0,082467
2015.03.31	300,5809234	199,0738579	0,165966774
2015.04.30	398,7235206	300,3305395	0,250383909
2015.05.31	497,5605768	398,3913839	0,332136693
2015.06.30	588,4238544	497,1461088	0,41446796
2015.07.31	690,2363541	587,9336973	0,490157071
2015.08.31	775,3887995	689,6613872	0,574966883
2015.09.30	868,660938	774,7429006	0,64589887
2015.10.31	986,8701103	867,9373434	0,723594561
2015.11.30	1095,313843	986,0480475	0,822062802
2015.12.31	1180,771946	1094,401447	0,912396432
2016.01.31		1179,788362	0,983583031
			6,398081985

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

11) „DnB pensija 3“

Tai antros pakopos pensijų fondas, kurio 50% lėšų investuojama į akcijas, o kita dalis į vertybinius popierius arba indėlius. Šis pensijų fondas yra skirtams asmenims, kurie galvoja savo lėšas šiame fonde kaupti ne mažiau kaip 10 – 12 metų.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 1,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 1,00%

Šio pensijų fondų vertė atskaičius įmokas, jeigu investuosime 100 EUR, 2015 – 01 – 31 d. bus 99 EUR, o pasibaigus metams sukaupta suma sieks 1173,85 EUR. Atskaičius valdymo nuo turto mokesčių suma dar sumažės: 2015 – 02 – 28 d. iki 98,92 EUR, o 2016 – 01 -31 iki 1172,87 EUR. „DnB Pensija 3“ pensijo fondo bendra mokesčių išlaidų suma per metus sieks 6,4 EUR.

12 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („DNB Pensija 3“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99		
2015.02.28	200,0656878	98,917533	0,082467
2015.03.31	302,5111794	199,8990331	0,166654718
2015.04.30	400,7795244	302,2591876	0,251991812
2015.05.31	500,975435	400,4456751	0,333849344
2015.06.30	588,0518843	500,5581225	0,417312537
2015.07.31	690,0761511	587,5620371	0,48984722
2015.08.31	763,3143543	689,5013177	0,574833434
2015.09.30	850,2936558	762,6785135	0,635840857
2015.10.31	983,3054021	849,5853612	0,708294615
2015.11.30	1096,676789	982,4863087	0,8190934
2015.12.31	1173,851341	1095,763257	0,913531765
2016.01.31		1172,873523	0,977818167
			6,371534869

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

12) „INVL Stabilo II 58+“

Šis pensijų fondas rekomenduojamas asmenims nuo 58 metų arba tiems asmenims, kurie vengia rizikos. Lėšos yra investuojamos į obligacijas arba indėlius (100%).

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 0,50%
- Valdymo mokestis nuo turto – 0,65%

Investavus į šį pensijų fondą 100 EUR, portfelio vertė po metų, atskaičius įmokos mokestį bus 1201,24 EUR. Taip pat yra atskaitomas ir valdymo nuo turto mokestis todėl galutinė sukauptą suma per metus atskaičius visus mokesčius yra 1200,6 EUR. Bendra mokesčių suma per metus sudarys 4,2 EUR.

13 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („INVL Stabilo II 58+“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99,5		
2015.02.28	199,3287898	99,44610085	0,05389915
2015.03.31	299,2801312	199,2208134	0,107976405
2015.04.30	399,2718628	299,1180111	0,162120047
2015.05.31	498,4443894	399,0555772	0,216285568
2015.06.30	595,4895022	498,1743821	0,270007326
2015.07.31	697,9368621	595,1669256	0,322576663
2015.08.31	797,866538	697,5587897	0,378072398
2015.09.30	898,1846948	797,4343337	0,432204304
2015.10.31	1001,549042	897,6981482	0,486546649
2015.11.30	1100,844728	1001,006503	0,542539116
2015.12.31	1201,243193	1100,2484	0,596327589
2016.01.31		1200,59248	0,650713438
			4,219268653

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

13) „INVL Medio II 47+“

Tai toks pensijų fondas, kurio 50% lėšų yra investuojama į akcijas, o likusi dalis į obligacijas. Šis pensijų fondas yra rekomenduojamas asmenims, kurio amžius yra nuo 47-52 metų.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 0,50%
- Valdymo mokesčiai nuo turto – 0,99%

Jeigu šiame pensijų fonde kiekvieną mėnesį investuosime po 100 EUR, tai portfelio vertė atskaičius įmokas metų pradžioje (2015 – 01 – 31 d.) bus 99,5 EUR, o metų pabaigoje (2015 – 12 – 31 d.) jau bus 1183,83 EUR. Nuo šių gautinų sumų „INVL“ kaupimo bendrovė dar atskaito ir valdymo nuo turto mokesčių. 2015 – 02 - 28 d. sukaupta suma bus 99,42 EUR, o 2015 – 12 - 31 d. galutinė sukaupta suma bus 1182,85 EUR. Šio pensijų fondo bendra mokesčių suma per metus sudarys 6,4 EUR. Kokia kiekvieną mėnesį susidaro sukaupta suma po atskaitymų yra pavaizduota keturioliktoje lentelėje.

14 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („INVL Medio II 47+“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99,5		
2015.02.28	202,663958	99,4179125	0,0820875
2015.03.31	305,8633795	202,4967603	0,167197765
2015.04.30	402,8602108	305,6110422	0,252337288
2015.05.31	503,5474216	402,5278511	0,332359674
2015.06.30	589,2380898	503,131995	0,415426623
2015.07.31	694,9093648	588,7519683	0,486121424
2015.08.31	762,5518496	694,3360646	0,573300226
2015.09.30	846,1222099	761,9227443	0,629105276
2015.10.31	990,9340671	845,4241591	0,698050823
2015.11.30	1109,89956	990,1165465	0,817520605
2015.12.31	1183,828885	1108,983893	0,915667137
2016.01.31		1182,852226	0,97665883
			6,345833172

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

14) „INVL Extremo II 16+“

Šis pensijų fondas yra rekomenduojamas asmenims nuo 16 metų. Fondo lėšos yra 100% investuojamos į akcijas.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 0,50%
- Valdymo mokestis nuo turto – 0,99%

Šio pensijų fondų vertė atskaičius įmokas, jeigu investuosime 100 EUR, 2015 – 01 – 31 d. bus 99,5 EUR, o pasibaigus metams sukaupta suma sieks 1174,92 EUR. Atskaičius valdymo nuo turto mokestį suma dar sumažės, 2015 – 02 – 28 d. iki 99,42 EUR, o 2016 – 01 -31 iki 1173,96 EUR. „INVL Extremo II 16+“ pensijo fondo bendra mokesčių išlaidų suma per metus sieks 6,3 EUR.

15 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („INVL Extremo II 16+“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99,5		
2015.02.28	204,5947745	99,4179125	0,0820875
2015.03.31	309,9447379	204,4259838	0,168790689
2015.04.30	406,2137851	309,6890335	0,255704409
2015.05.31	510,9688147	405,8786587	0,335126373
2015.06.30	592,1966221	510,5472654	0,421549272
2015.07.31	700,6608093	591,7080599	0,488562213
2015.08.31	745,1788521	700,0827642	0,578045168
2015.09.30	815,8905914	744,5640795	0,614772553
2015.10.31	991,4350964	815,2174817	0,673109738
2015.11.30	1125,662038	990,6171624	0,817933954
2015.12.31	1174,927956	1124,733367	0,928671181
2016.01.31		1173,958641	0,969315564
			6,333668614

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

15) „INVL Mezzo II 53+“

Tai antrosios pakopos pensijų fondas, kuris yra rekomenduojamos asmenims nuo 53 metų arba prisiimantiems nedidelę riziką. Į akcijas yra investuojama 30% lėšų, o į obligacijas 70% lėšų.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 0,50%
- Valdymo mokestis nuo turto – 0,99%

Investavus į šį pensijų fondą 100 EUR, portfelio vertė po metų, atskaičius įmokos mokesčių bus 1211,95 EUR. Taip pat yra atskaitomas ir valdymo nuo turto mokestis, todėl galutinė sukauptą suma per metus atskaičius visus mokesčius yra 1210,95 EUR. Bendra mokesčių suma per metus sudarys 6,5 EUR.

16 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („INVL Mezzo II 53+“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	99,5		
2015.02.28	202,4495865	99,4179125	0,0820875
2015.03.31	304,4700932	202,2825656	0,167020909
2015.04.30	406,697243	304,2189054	0,251187827
2015.05.31	512,0107004	406,3617177	0,335525225
2015.06.30	603,3075917	511,5882916	0,422408828
2015.07.31	707,9920532	602,8098629	0,497728763
2015.08.31	793,5227032	707,4079597	0,584093444
2015.09.30	887,4566702	792,868047	0,65465623
2015.10.31	1011,350826	886,7245185	0,732151753
2015.11.30	1121,733693	1010,516462	0,834364432
2015.12.31	1211,945346	1120,808262	0,925430296
2016.01.31		1210,945491	0,999854911
			6,486510118

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

➤ III-OSIOS PAKOPOS PENSIJŲ FONDAI

1) „SEB pensija 1 plius“

Tai obligacijų pensijų fondas. Visos gaunamos lėšos yra investuojamos į obligacijas arba dar kitaip vadinamus vertybinius popierius. Šį pensijų fondą patariama rinktis vyresnio amžiaus žmonėms, kurie savo papildomai pensijai planuoja kaupti ne mažiau kaip 7 metus.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 2,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 0,65%

Jeigu šiame pensijų fonde kiekvieną mėnesį investuosime po 100 EUR, tai portfelio vertė atskaičius įmokas metų pradžioje (2015 – 01 – 31 d.) bus 98 EUR, o metų pabaigoje (2015 – 12 -31 d.) jau bus 1160,37 EUR. Nuo šių gautinų sumų „INVL“ kaupimo bendrovė dar atskaito ir valdymo nuo turto mokestį. 2015 – 02 - 28 d. sukaupta suma bus 97,95 EUR, o 2015 – 12 - 31 d. galutinė sukaupta suma bus 1159,75 EUR. Šio pensijų fondo bendra mokesčių suma per metus

sudarys 4,1 EUR. Kokia kiekvieną mėnesį susidaro sukaupta suma po atskaitymų yra pavaizduota septynioliktoje lentelėje.

17 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („SEB pensija 1 plus“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	98		
2015.02.28	196,4621494	97,9469134	0,0530866
2015.03.31	295,2386797	196,3557259	0,106423546
2015.04.30	392,2942646	295,0787489	0,159930793
2015.05.31	489,5195536	392,0817588	0,212505803
2015.06.30	580,2548558	489,2543809	0,265172742
2015.07.31	680,2944159	579,9405318	0,314324055
2015.08.31	768,9333469	679,9259005	0,368515485
2015.09.30	862,2518654	768,5168157	0,416531194
2015.10.31	973,016186	861,7847835	0,467081835
2015.11.30	1073,952855	972,4891031	0,527082868
2015.12.31	1160,373122	1073,371094	0,581760261
2016.01.31		1159,744548	0,62857412
			4,100989304

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

2) „SEB Pensija 2 plus“

Tai trečios pakopos akcijų pensijų fondas, kurio visos lėšos yra investuojamos į akcijas. Tačiau pasitaiko atveju, kai lėšos būna investuojamos ir į obligacijas, tačiau tik tuo atveju, kai yra būtinybė fondo stabilumui užtikrinti. Šis fondas yra rekomenduojamas vyresnio arba jaunesnio amžiaus žmonėms, kurie pensiją kaupti planuoja ilgiau nei 7 metus.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 3,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 1,00%

Šio pensijų fondų vertė atskaičius įmokas, jeigu investuosime 100 EUR, 2015 – 01 – 31 d. bus 97 EUR, o pasibaigus metams sukaupta suma sieks 1122,61 EUR. Atskaičius valdymo nuo turto mokestį suma dar sumažės, 2015 – 02 – 28 d. iki 96,92 EUR, o 2016 – 01 -31 iki 1121,68 EUR. „SEB Pensija 2 plus“ pensijų fondo bendra mokesčių išlaidų suma per metus sieks 6,2 EUR.

18 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („SEB Pensija 2 plus“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	97		
2015.02.28	198,0254898	96,919199	0,080801
2015.03.31	298,590269	197,8605346	0,164955233
2015.04.30	403,9553054	298,3415433	0,248725694
2015.05.31	496,5831567	403,6188106	0,336494769
2015.06.30	581,5518337	496,169503	0,41365377
2015.07.31	673,3115789	581,067401	0,484432677
2015.08.31	723,91852	672,7507103	0,560868545
2015.09.30	795,1540588	723,3154959	0,603024127
2015.10.31	958,1783269	794,4916954	0,662363331
2015.11.30	1075,285539	957,3801644	0,798162546
2015.12.31	1122,613211	1074,389826	0,895712854
2016.01.31		1121,678075	0,935136805
			6,184331352

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

3) „DNB papildoma konservatyvi pensija“

Šis pensijų fondas yra mažos rizikos, kurio turtas yra investuojamas tik į vyriausybių ar įmonių obligacijas. Jis tinka labiau vyresnio amžiaus žmonėms bei tiems, kurie nori išsaugoti maksimaliai savo turto vertę.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 2,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 0,65%

Investavus į šį pensijų fondą 100 EUR, portfelio vertė po metų, atskaičius įmokos mokestį bus 1175,84 EUR. Taip pat yra atskaitomas ir valdymo nuo turto mokestis todėl galutinė sukauptą suma per metus atskaičius visus mokesčius yra 1175,20 EUR. Bendra mokesčių suma per metus sudarys 4,1 EUR.

19 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („DNB papildoma konservatyvi pensija“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	98		
2015.02.28	196,2643291	97,9469134	0,0530866
2015.03.31	294,4623092	196,1580127	0,106316387
2015.04.30	391,9677471	294,302799	0,159510233
2015.05.31	489,1764259	391,7554181	0,212328929
2015.06.30	585,19729	488,911439	0,26498687
2015.07.31	684,3859101	584,8802886	0,317001372
2015.08.31	781,9234872	684,0151782	0,370731847
2015.09.30	880,716513	781,4999192	0,423567953
2015.10.31	979,3113908	880,2394289	0,477084135
2015.11.30	1079,294472	978,7808978	0,53049298
2015.12.31	1175,840387	1078,709818	0,584653815
2016.01.31		1175,203434	0,636952737
			4,136713859

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

4) „DNB papildoma pensija 100“

Šis pensijų fondas yra didelės rizikos ir 100% turto yra investuojama į akcijas. Tai toks pensijų fondas, kuris yra rekomenduojamas asmenims, kurie siekė aukštesnės grąžos ilguoju laikotarpiu bei prisiimantys didelius vertės svyravimus.

- Administravimo mokesčiai nuo įmokų – 2,00%
- Valdymo mokestis nuo turto – 1,00%

Jeigu šiame pensijų fonde kiekvieną mėnesį investuosime po 100 EUR, tai portfelio vertė atskaičius įmokas metų pradžioje (2015 – 01 – 31 d.) bus 98 EUR, o metų pabaigoje (2015 – 12 -31 d.) jau bus 1138,92 EUR. Nuo šių gautinų sumų „DNB“ bankas dar atskaito ir valdymo nuo turto mokesčių. 2015 – 02 - 28 d. sukaupta suma bus 97,92 EUR, o 2015 – 12 - 31 d. galutinė sukaupta suma bus 1137,97 EUR. Šio pensijų fondo bendra mokesčių suma per metus sudarys 6,22 EUR. Kokia kiekvieną mėnesį susidaro sukaupta suma po atskaitymų yra pavaizduota sekančioje lentelėje.

20 Lentelė. Sukaupta pinigų suma kiekvieną mėn., atskaičius fondo valdymo mokesčius („DNB papildoma pensija 100“)

Laikotarpis, mėn.	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Gauta suma, po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio bendra suma kiekvieną mėn.
2015.01.31	98		
2015.02.28	199,8817451	97,918366	0,081634
2015.03.31	303,5658478	199,7152436	0,166501494
2015.04.30	401,1583768	303,3129774	0,252870351
2015.05.31	504,4424522	400,8242119	0,334164928
2015.06.30	580,0911947	504,0222517	0,420200563
2015.07.31	679,8627114	579,6079787	0,483215965
2015.08.31	721,9758514	679,2963858	0,566325639
2015.09.30	793,1956856	721,3744455	0,601405884
2015.10.31	962,2429659	792,5349536	0,660732006
2015.11.30	1086,518643	961,4414175	0,801548391
2015.12.31	1138,917693	1085,613573	0,90507003
2016.01.31		1137,968975	0,948718438
			6,222387688

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus

21 Lentelė. Antros pakopos pensijų fondų apžvalga

	Vieneto vertė be mokesčių 2016-01- 31	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį 2015-12- 31	Gautina suma po valdymo mokesčio nuo turto sumokėjimo 2015-12-31	Bendra fondo valdymo mokesčio suma	Valdymo nuo turto mokesčio dydis	Įmokos mokesčio dydis
Konservatyvaus investavimo pensijų fondai						
DnB pensija 1	1303,94	1188,84	1188,2	4,18	0,65	1
INVL Stabilo II 58+	1309,5	1201,24	1200,6	4,22	0,65	0,5
SEB Pensija 1	1303,68	1193,65	1193,00	4,2	0,65	0,5
Swedbank Pensija 1	1301,1	1189,1	1188,44	4,18	0,65	1
Mažos akcijų dalies pensijų fondai (iki 30%)						
DnB pensija 2	1274,53	1180,77	1179,79	6,398	1	1
INVL Mezzo II 53+	1298,97	1211,95	1210,95	6,5	0,99	0,50
Swedbank Pensija2	1278,5	1179,32	1178,34	6,38	1	1
Vidutinė akcijų dalies pensijų fondai (iki 70%)						
INVL Medio II 47+	1254,22	1183,83	1182,85	6,35	0,99	0,50
DnB pensija 3	1246,5	1173,85	1172,87	6,372	1	1
SEB Pensija 2	1241,54	1167,17	1166,2	6,37	1	0,50
Swedbank Pensija 3	1261,92	1180,76	1179,77	6,36	1	1
Swedbank Pensija 4	1237,59	1168,73	1167,75	6,34	1	1
Akcijų pensijų fondai (iki 100%)						
SEB Pensija 3	1204,88	1158,51	1157,55	6,35	1	0,50
INVL Extremo II 16+	1200,16	1174,93	1173,96	6,33	0,99	0,50
Swedbank Pensija 5	1205,1	1159,88	1158,91	6,32	1	1

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus remiantis: Lietuvos banko pateiktais duomenimis

22 lentelė. Trečios pakopos pensijų fondų apžvalga

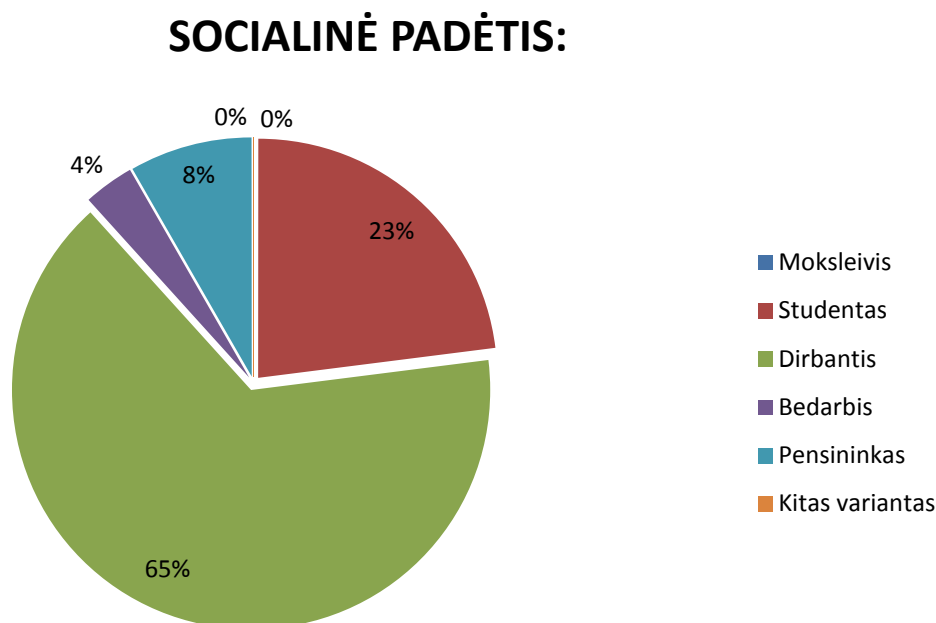
	Vieneto vertė be mokesčių 2016-01- 31	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį 2015-12- 31	Gautina suma po valdymo mokesčio nuo turto sumokėjimo 2015-12-31	Bendra fondo valdymo mokesčio suma	Valdymo nuo turto mokesčio dydis	Įmokos mokesčio dydis
Obligacijų pensijų fondai						
DNB papildoma konservatyvi pensija	1303,07	1175,84	1175,20	4,14	0,65	2
SEB pensija 1 plus	1281,65	1160,37	1159,75	4,10	0,65	2
Akcijų pensijų fondai						
DNB papildoma pensija 100	1170,52	1138,92	1137,97	6,2	1	2
SEB pensija 2 plus	1209,18	1122,61	1121,68	6,18	1	3

Šaltinis: sudaryta darbo autoriaus remiantis: Lietuvos banko pateiktais duomenimis

Taigi, apibendrinant galima teigti, jog kaupiamos pensijos dydžiui turi didelę reikšmę pensijų kaupimo bendrovių taikomi atskaitymai bei pensijų fondo vieneto vertės pokyčiai. Pagal gautus rezultatus, II-osios pakopos pensijų fonduose palankiausia kausti yra UAB „INVL Asset Management“ kaupimo bendrovėje, III-osios pakopos pensijų fonduose palankiausia kausti UAB „DNB investicijų valdymas“ kaupimo bendrovėje. Visų nagrinėtų pensijų fondų apskaitos vieneto vertės pokyčiai, portfelių vertės (kas mėnesį atskaičius įmokos bei valdymo nuo turto mokestį) bei sukauptos sumos ir tai, kaip jos keičiasi yra pavaizduota 2 Priede.

3.2 Kiekybinis tyrimas – anketinė apklausa

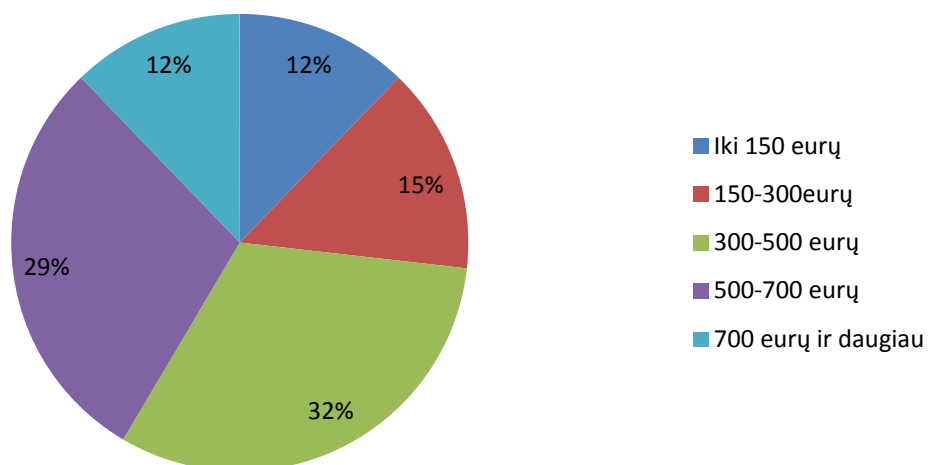
Norint išsiaiškinti vyraujančias tendencijas visuomenėje, tai yra ar žmonės rūpinasi savo ateitimi bei pensija buvo atlikta anoniminė anketa, kurios metu buvo apklausti 163 tiriamieji. Todėl, šioje skyriaus dalyje buvo apžvelgti anketinės apklausos metu gauti rezultatai.

13 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal socialinę padėtį (procentais)

Paveikle yra pavaizduotas respondentų pasiskirstymas pagal socialinę padėtį. Pagal gautus duomenis galima matyti, kad dauguma apklausoje dalyvavusių respondentų yra dirbantys (65%) arba yra studentai (23%). 8% apklaustųjų yra pensininkai, o 4% yra bedarbiai. Likusios kategorijos (moksleivis ir kitas variantas) sudarė 0%. Iš to galime daryti išvadą, kad didžioji dauguma apklaustųjų jau dirba bei kaupia pensiją.

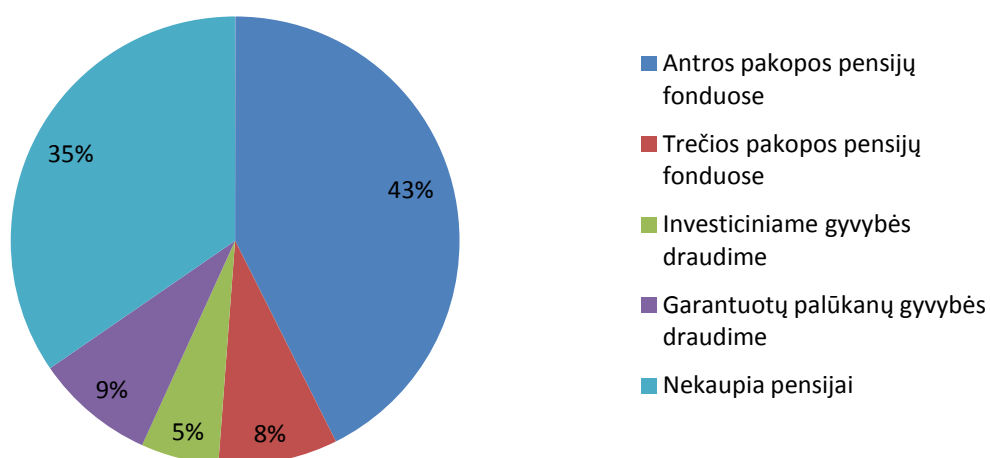
GAUNAMOS PAJAMOS PER MĖNESĮ:

14 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal gaunamas pajamas per mėnesį (procentais)

Šioje skritulinėje diagramoje yra pavaizduotas respondentų pasiskirstymas pagal gaunamas pajamas per mėnesį. Didžioji dalis kategorijų pasiskirstė gana panašiai. 32% gauna 300 – 500 eurų per mėnesį, 29% gauna 500 – 700 eurų per mėnesį, 15% respondentų gauna 150 – 300 eurų per mėnesį. Mažiausią dalį respondentų sudarė asmenys, kurių pajamos siekia iki 150 eurų per mėnesį bei 700 eurų ir daugiau per mėnesį. Taigi, galima daryti išvadą, kad didžiosios daugumos respondentų pajamos yra didesnės nei minimumas.

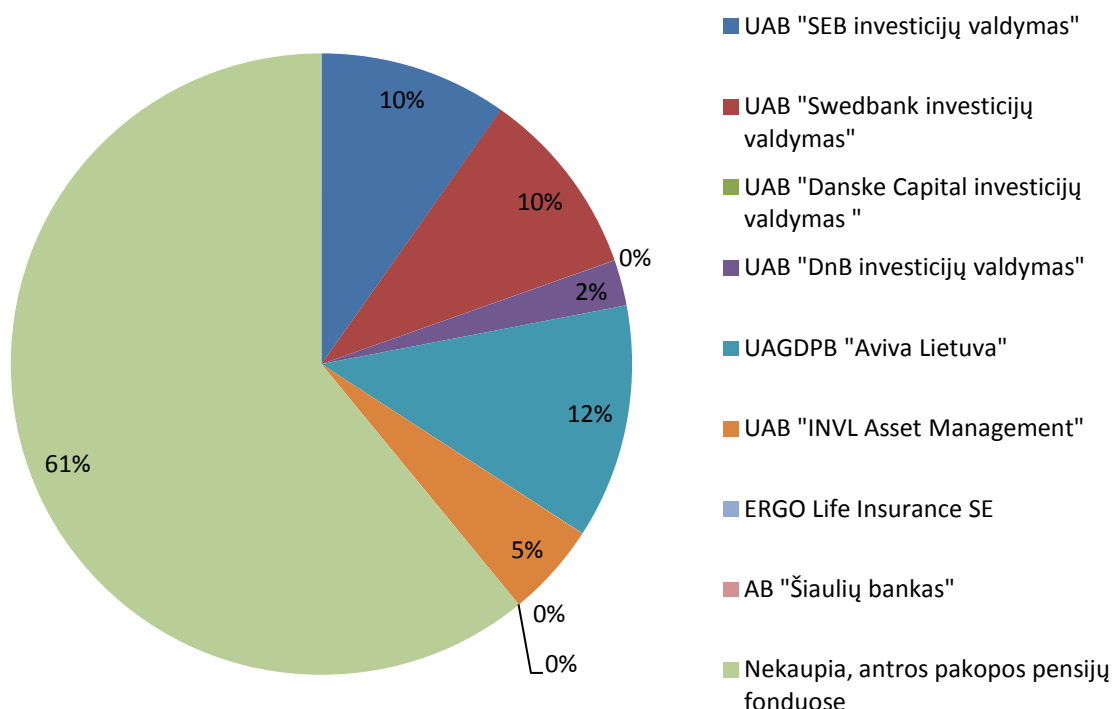
SENATVĖS PENSIJĄ KAUPIA:

15 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kaip kaupiama senatvės pensija (procentais)

15 – tame paveiksle yra parodytas respondentų pasiskirstymas pagal tai, kaip kaupia senatvės pensijai. Didžioji dauguma apklaustųjų pensiją kaupia antros pakopos pensijų fonduose (43%) arba pensijai iš vis nekaupia (35%), nes neturi darbo bei papildomų pajamų. 9% respondentų kaupia garantuotų palūkanų gyvybės draudime, trečios pakopos pensijų fonduose kaupia tik 8% apklaustųjų bei 5% respondentų kaupia investiciniame gyvybės draudime. Taigi, galima teigti, kad didžioji dauguma apklaustųjų savo pensiją kaupia II-osios pakopos pensijų fondose arba dar nekaupia visai.

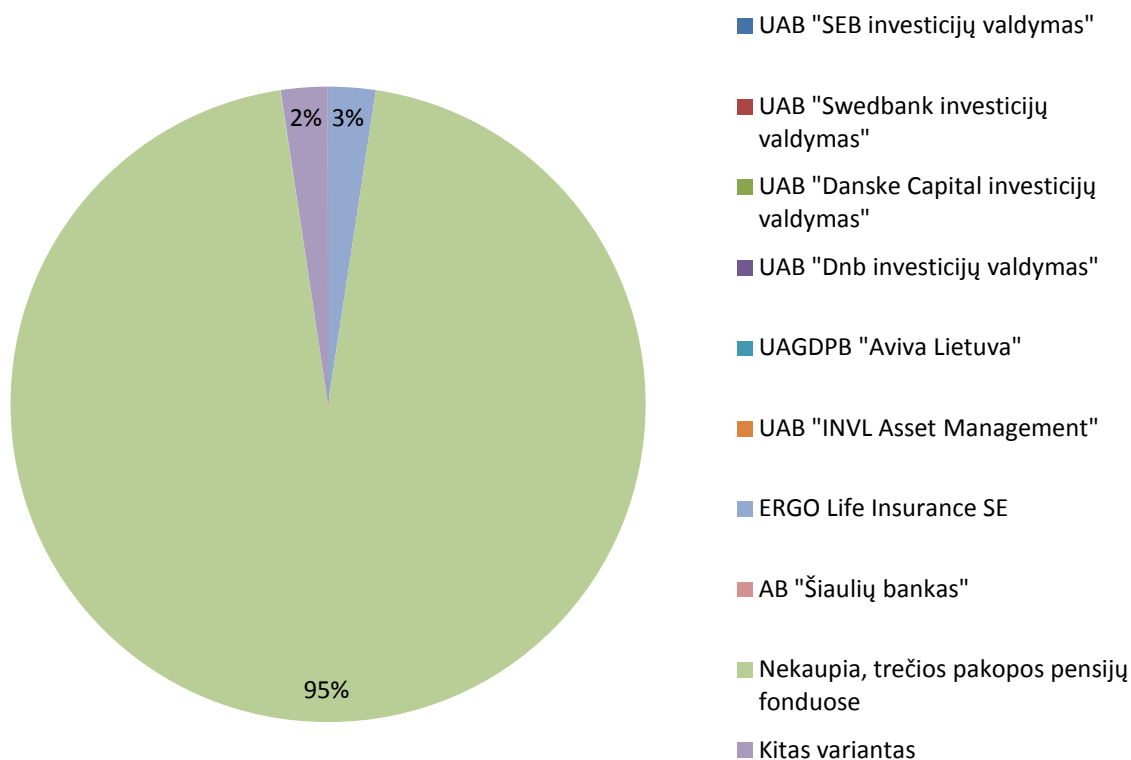
PENSIJŲ FONDŲ KAUPIMO BENDROVĖS, KURIOSE KAUPIA II PAKOPOS PENSIJĄ:

16 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokiose pensijų kaupimo bendrovėse kaupia II-osios pakopos pensiją (procentais)

Paveiksle yra pavaizduotas apklaustųjų pasiskirstymas pagal tai, kokias bendroves renkasi II-osios pakopos pensijai kaupti. Kaip matyti iš pateikto paveikslo, didžioji dauguma renkasi UAGDPB „Aviva Lietuva“ (12%) . 10% respondentų renkasi UAB“ SEB investicijų valdymas“ arba UAB „Swedbank investicijų valdymas“. Tik maža dalis apklaustųjų, renkasi UAB“ DnB investicijų valdymas“ (2%) bei UAB „INVL Asset Management“ (5%). UAB „Danske Capital investicijų valdymas“, ERGO Life Insurance ir AB „Šiaulių bankas“ nepasirinko nei vienas apklaustasis. Likusi dalis (61%) pensijų kaupimo bendrovės nenurodė, nes nekaupia II –osios pakopos pensijų kaupime.

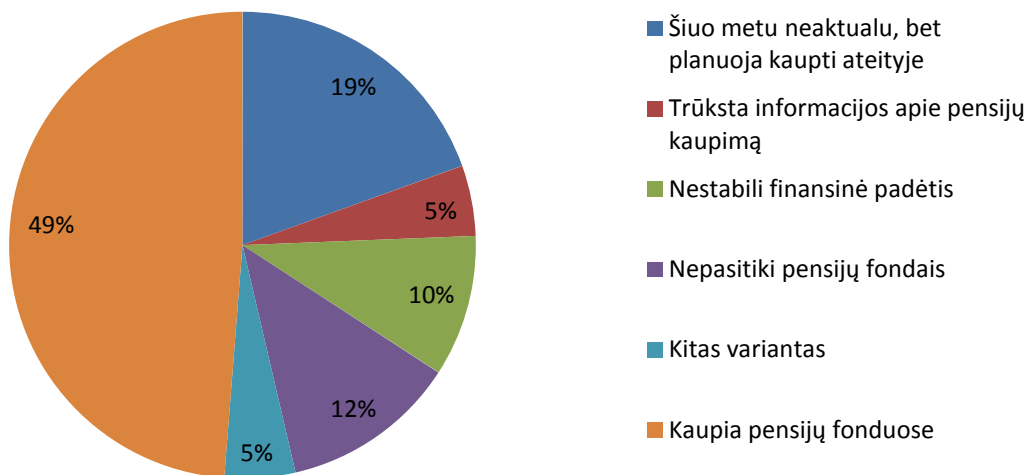
PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVĖS, KURIUOSE KAUPIA III-OSIOS PAKOPOS PENSIJĄ:

17 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokiose pensijų kaupimo bendrovėse kaupia III-osios pakopos pensiją (procentais)

Šioje skritulinėje diagramoje yra pateiktas respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokias bendroves renkasi III pakopos pensijų kaupimui. Didžioji dauguma apklaustųjų, tai yra net 95% savo papildomai pensijai kaupti nesirenka III pakopos pensijų fondų. Likusieji, tai yra 5% , kurie turi trečios pakopos pensijų fondus, juos kaupia draudimo bendrovėje ERGO Life Insurance SE (3%) arba UAB „M Capital“ (2%, nurodė patys). Iš to galime daryti išvadą, kad III pakopos pensijų fondai nėra populiarūs žmonių tarpeir tik maža dalis, kas renkasi juos papildomam pensijų kaupimui.

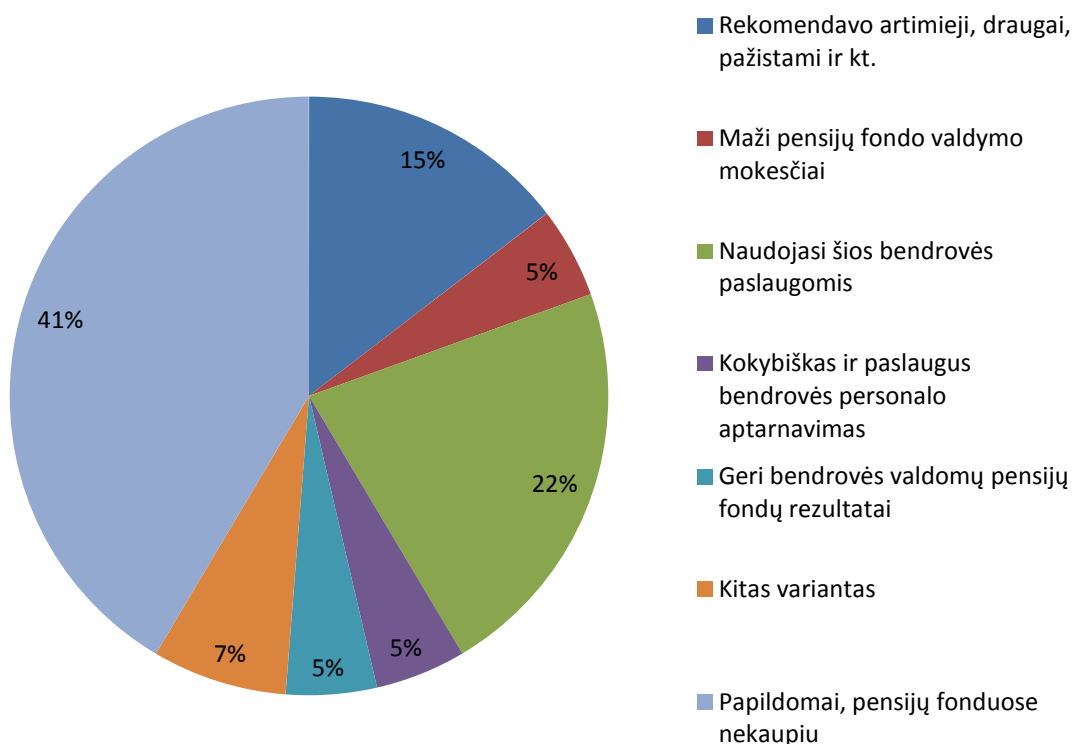
PRIEŽASTYS LĖMUSIOS, KADĖL NEKAUPIA PENSIJAI PAPILDOMUOSE II IR III PAKOPOS PENSIJŲ FONDUOSE:

18 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokios priežastys lėmė, kad nekaupia papildomai II bei III pakopos pensijų fonduose (procentais)

Iš 18 – tojo paveiklo parodytų duomenų, galima spręsti kokios priežastys lėmė, kad respondentai nekaupia II bei III pakopos pensijų fonduose. Kaip matyti, didžioji dalis apklaustųjų mano, kad šiuo metu papildomai kaupti pensijų fonduose jiems yra neaktualu, bet planuoja ateityje (19%), kiti nepasitiki pensijų fondais (12%) bei mano, kad yra nestabili finansinė padėtis (10%). Mažesnę dalį respondentų mano, kad jiems trūksta informacijos apie pensijų kaupimą (5%), likusi dalis (5%) nurodė kitą variantą. Tarp kitų variantų buvo nurodyta, kad jie yra jau pensijinio amžiaus ir gauna pensiją arba jiems yra likę ne daug iki pensijinio amžiaus ir jie mano, kad pensijai kaupti jau nebeapsimoka. 49% respondentų, pensijų fonduose kaupia. Taigi, iš gautų rezultatų galima spręsti, kad didžioji dauguma apklaustųjų savo pensijai nekaupia papildomai, nes mano, kad jiems dabar yra neaktualu.

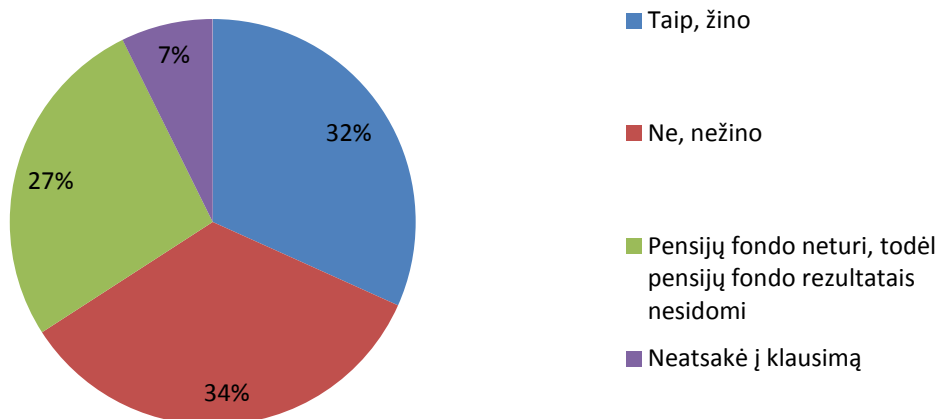
KOKIAIS KRITERIJAIŠ REMIANTIS RINKOSI PENSIJŲ FONDAŲ TURINČIAS BENDROVES:

19 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokiais kriterijais remiantis rinkosi pensijų fondus turinčias bendroves (procentais)

19 – tame paveiksle yra parodytas respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokiais kriterijais remiantis renkamas pensijų fondus turinčias bendroves. Pagrindiniai kriterijai buvo įvardinti tokie kaip: naudojasi šios bendrovės paslaugomis (22%) bei artimųjų, draugų ir pažįstamų rekomendacija (15%). 5% nurodė, kad jų pasirinkimą lėmė maži pensijų fondo valdymo mokesčiai, kokybiškas ir paslaugus bendrovės personalo aptarnavimas bei gerai bendrovės valdomų pensijų fondų rezultatai. Kitą priežastį turi 7% apklaustųjų, o 41% priežasties nenurodė, nes papildomai pensijai nekaupia. Iš to galima daryti išvadą, kad respondentų apsisprendimui didžiausią įtaką daro tai, kokios bendrovės paslaugomis jie naudojasi bei jų artimųjų ir draugų nuomonė.

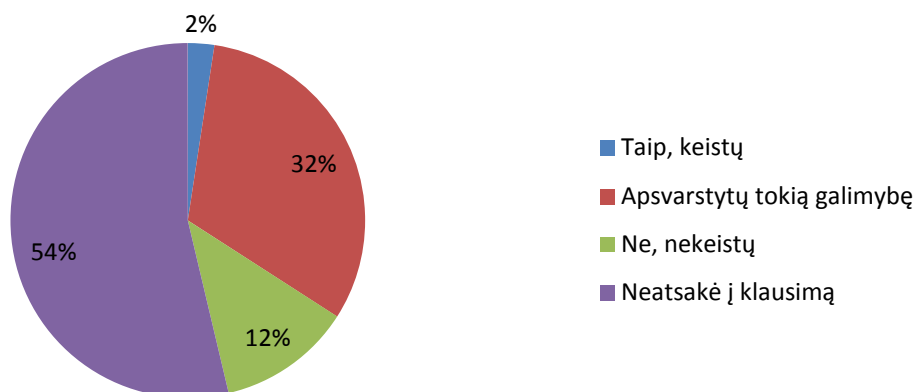
AR ŽINO, KUR PASIŽIŪRĖTI PENSIJŲ FONDO REZULTATUS:

20 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar žino, kur pasižiūrėti pensijų fondo rezultatus (procentais)

Paveiksle yra pavaizduotas apklaustųjų pasiskirstymas pagal tai, ar žino, kur pasižiūrėti pensijų fondo rezultatus. Pasiskirstymas pagal kategorijas yra labai tolygus. 34% respondentų nežino, kur pasižiūrėti, 32% respondentų žino, kur pasižiūrėti, o 27% respondentų, pensijų fondų neturi, todėl pensijų fondo rezultatais nesidomi. 7% apklaustųjų į klausimą neatsakė.

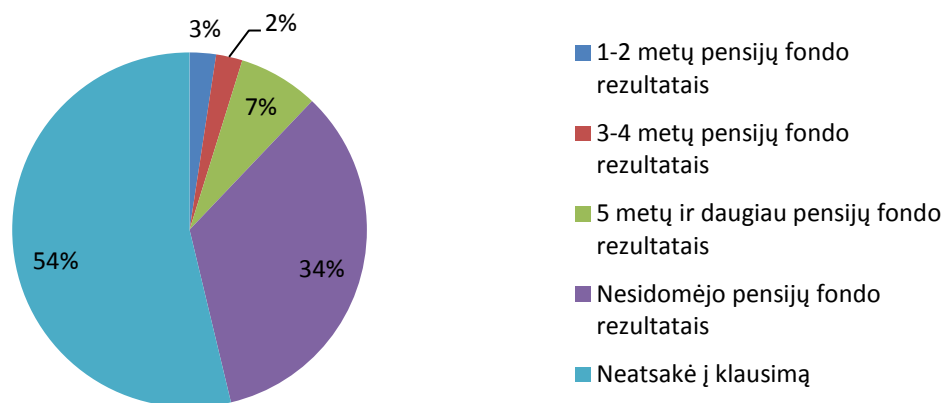
AR KEISTŲ PENSIJŲ FONDA, JEI KITOS BENDROVĖS PENSIJŲ FONDO REZULTATAI BŪTŲ GERESNI:

21 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar keistų pensijų fondą, jei kitos bendrovės pensijų fondo rezultatai būtų geresni (procentais)

Šioje skritulinėje diagramoje yra pateiktas respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar keistų pensijų fondą, jei kitos bendrovės pensijų fondo rezultatai būtų geresni. Didžioji dauguma apklaustųjų (32%) šią galimybę apsvarstytų, 12% - nekeistų, 2% - tikrai keistų. Likusi dalis (54%) į pateikta klausimą atsakymo neturėjo. Taigi, galime teigti, kad didžioji dauguma respondentų neskubėtų keisti pensijų fondo, tačiau tokią galimybę apsvarstytų.

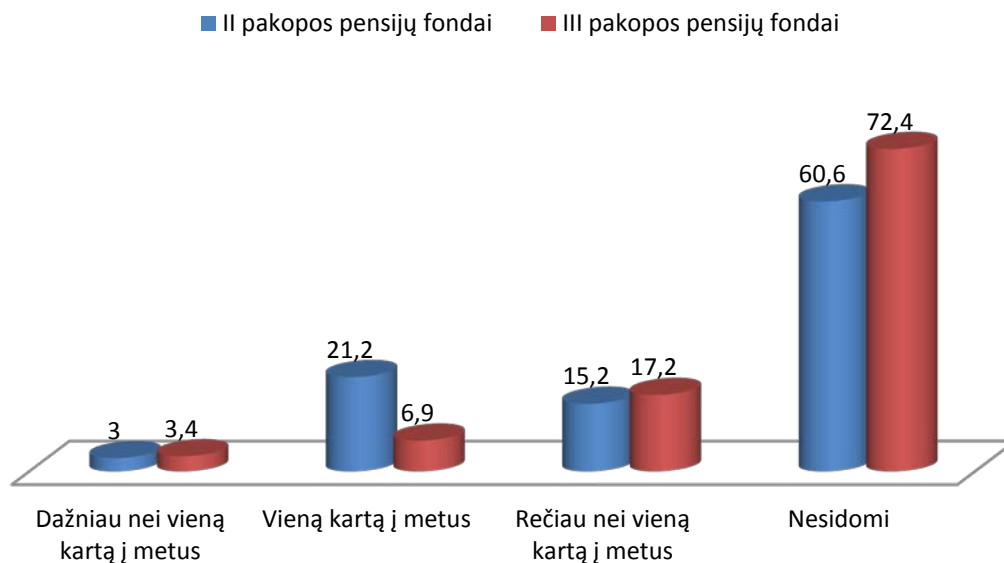
KOKIO LAIKOTARPIO PENSIJŲ FONDO REZULTATAIS REMIANTIS RINKOSI PENSIJŲ FONDŲ BENDROVĘ:

21 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokio laikotarpio pensijų fondo rezultatais remiantis rinkosi pensijų fondo bendrovę (procentais)

21 – jame paveikle yra pateikti duomenys, kurie parodo kokio laikotarpio pensijų fondo rezultatais remiantis, respondentai rinkosi pensijų fondo bendrovę. Kaip matyti, didžioji dauguma (34%) renkantis pensijų fondą bei bendrovę jų rezultatais nesidomėjo. 7% apklaustųjų domėjosi 5-erių ir daugiau metų pensijų fondo rezultatais, 3% apklaustųjų 1- 2 metų pensijų fondo rezultatais, o 2% respondentų 3 – 4 metų pensijų fondo rezultatais. 54% neatsakė į klausimą, nes nekaupia pensijų fonduose. Taigi, galime daryti išvadą, kad renkantis pensijų fondą ar bendrovę, pensijų fondo rezultatai nedaro didelės įtakos respondentų apsisprendimui.

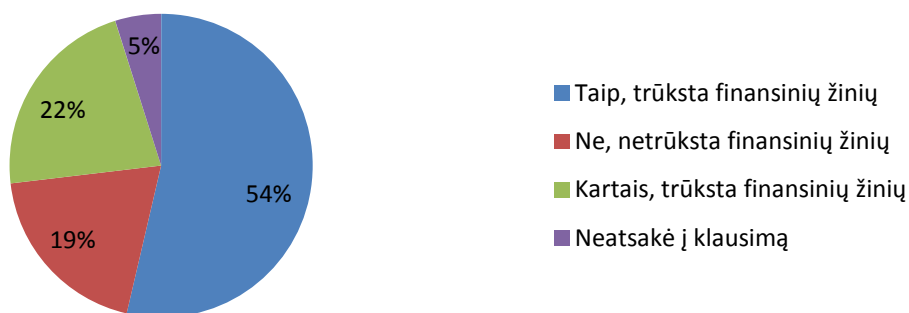
KAIP DAŽNAI DOMISI PENSIJŲ FONDŲ PELNINGUMU:

22 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kaip dažnai domisi pensijų fondo pelningumu (procentais)

Pateiktame paveiksle yra pavaizduota, kaip dažnai respondentai pasidomi savo pensijų fondo pelningumu. Iš gautų rezultatų matyti, kad didžioji dauguma savo II –osios (61%) bei III-osios (72%) pakopos pensijų fondų pelningumu visiškai nesidomi. Rečiau nei vieną kartą į metus pensijų fondo pelningumu II-osios pakopos pensijų fonduose pasidomi - 15%, o III-osios pakopos - 17%. Kitas pateiktas kriterijus – vieną kartą į metus buvo įvertintas labai skirtingai, II-osios pakopos pensijų fonduose buvo įvertintas 21%, o III- osios pakopos pensijų fonduose šis skaičius siekė vos 7%. Dažniau nei vieną kartą į metus, tiek II-osios, tiek III-osios pakopos pensijų fondų pelningumu domisi tik apie 3% apklaustųjų. Taigi, galime teigti, kad respondentai visiškai nesidomi savo kaupiamos pensijos pelningumu, pensijų fonduose.

AR MANO, KAD JIEM TRŪKSTA FINANSINIŲ ŽINIŲ RENKANTIS, KURIOJE PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVĖJE BEI KOKĮ PENSIJŲ FONDAŲ REIKIA RINKTIS:

23 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar jie mano, kad jiems trūksta finansinių žinių renkantis, kurioje pensijų kaupimo bendrovėje bei kokį pensijų fondą reikia rinktis (procentais)

Šioje skritulinėje diagramoje yra pateikta respondentų nuomonė apie tai, ar jiems trūksta finansinių žinių renkantis, kurioje pensijų kaupimo bendrovėje bei kokį pensijų fondą reikia rinktis. Daugiau nei pusė respondentų (54%) nurodė, kad jiems vis dėlto trūksta patirties pasirinkti sau tinkamą pensijų fondą. 22% mano, kad jiems kartais trūksta finansinių žinių, o 19% galvoja, kad jiems netrūksta žinių renkantis pensijų kaupimo bendrovę bei pensijų fondą. Likusi dalis (5%) šiuo klausimu nuomonės neturėjo. Iš to galime daryti išvadą, kad visgi didžiajai daugumai trūksta informacijos kokį pensijų fondą ar bendrovę jiems yra geriausia pasirinkti.

Taigi, išanalizavus anketinės apklausos metu gautus duomenis galima daryti išvadą, kad didžioji dauguma apklaustųjų pensijai papildomai nekaupia arba kaupia tik antros pakopos pensijų fonduose. Trečiosios pakopos pensijų fondai pagal gautus duomenis nėra populiarūs. Taip pat yra matoma tendencija, jog renkantis pensijų fondo kaupimo bendrovę respondentai labiau remiasi tuo, kurios bendrovės paslaugomis jie naudojami, nei tuo, kurios pensijų fondo rezultatai yra geresni. Be to, gauti duomenys parodė, kad tie, kurie kaupia papildomai pensijų fonduose savo pensijų fondo pelningumu visiškai nesidomi, o tai parodo, kad respondentai nėra pernelyg susidomėję jų sukaupta suma.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Išnagrinėjus teorinę medžiagą galima daryti tokias išvadas:

1. Pagrindinis pensijų tikslas yra užtikrinti ilgalaikį pajamų stabilumą ir tam yra keliami tokie pagrindiniai tikslai kaip: vartojimas, draudimas, skurdo mažinimas bei paskirstymas.
2. Pensijų sistemoje egzistuoja du pagrindiniai pensijų kaupimo būdai: tai einamųjų mokėjimų (PAYG) bei pensijų kaupimo būdas. Pirmuoju būdu iš dirbančiųjų surinktomis socialinio draudimo įmokomis yra apmokamos esamų pensininkų gaunamos pensijos, o antruoju būdu kiekvienas darbuotojas iš savo uždirbtų pinigų juos kaupia pensijų fonduose.
3. Ekonomiškai išsivysčiusiuose šalyse yra taikomi tokie trys pagrindiniai senatvės paramos ramsčiai: pirmasis ramstis, kurį užtikrina valstybė, antrasis ramstis, kurį garantuoja įmonės ir trečiasis ramstis, kurį sudaro papildomos kaupiamos santaupos pensijai.
4. Praktikoje yra naudojamos trys pagrindinės darbo pensijų sistemos: tai apibrėžtų įmokų sistema (DC), apibrėžtų išmokų sistema (DB) bei mišri sistema. Labiausiai yra naudojamos apibrėžtų įmokų sistemos.
5. Pensijų ekonomikoje yra išskiriami trys modeliai, kurie daro įtaką pensijų sprendimams: individualus pensijų sprendimų priėmimo modelis, akcinių bendrovių sprendimo priėmimo modelis ir kartų solidarumo pensijų modelis. Individualus pensijų sprendimų priėmimo modelis nagrinėja, kas atsitinka su individo kaupiamomis pajamomis netiesioginėje ir privačioje pensijų kaupimo sistemoje. Akcinių bendrovių pensijų priėmimo sprendimo modelyje yra aptariamos priežastys kodėl kompanijos siūlo pensijas kaip kompensacinį paketą, o kartų solidarumo modelyje yra nagrinėjamos skirtingos žmonių kartos ir kaip jų santaupos kinta kiekviename gyvenimo cikle.
6. Akcinių bendrovių sprendimo priėmimo modelyje yra išskiriamos 3 pagrindinės priežastys, kodėl darbdaviai savo darbuotojams siūlo rinktis pensijų fondus. Pirmoji - pensijos kaip altruizmas, antroji- pensijos kaip galimos pretenzijos/reikalavimai bei trečioji- pensijos kaip atidėtas darbo užmokestis.
7. Privačios pensijų sistemos susiduria su tokios rizikomis kaip: palūkanų normos, investavimo, darbdavio nemokumo, ilgaamžiškumo, pakeitimo normų, portatyvumo ir infliacijos rizikomis
8. Valstybinių pensijų sistemoje rizikos atsiranka dėl didėjančio ilgaamžiškumo ir mažėjančio sisteminio vaisingumo, todėl rizikos paskirstymas gali padėti apsaugoti žmones nuo demografinių rizikų tarp kartų.

Atlikus visus tyrimus galima daryti tokias išvadas:

10. Išsikelta hipotezė, kad pensijų kaupimo bendrovių taikomi atskaitymai pensijų fondams turi didelę reikšmę gaunamos pensijos dydžiui buvo patvirtinta. Atlikus esamos situacijos analizę, buvo išsiaiškinta, kad kuo didesni mokesčiai yra taikomi, tuo pensija yra mažesnė, arba atvirkščiai. Taip pat buvo pastebėta, kad pensijos dydžiui turi ir vieneto vertės pokyčiai.
11. II-osios pakopos pensiją yra palankiausia kaupti UAB „INVL Asset Management“ pensijų kaupimo bendrovėje, nes ten yra taikomi mažiausi mokesčiai ir tai suteikia galimybę sukaupti didesnę pensiją. Didžiausi mokesčiai ir mažiausia pensija iš visų lygintų pensijų fondų yra sukaupti „Swedbank“ kaupimo bendrovėje.
12. Didžioji dauguma apklaustųjų (43%) papildomai pensijai kaupia antrosios pakopos pensijų fonduose arba nekaupia visai (35%). Todėl galime teigti, kad papildomas pensijų kaupimas nėra labai populiarus tarp respondentų.
13. Pagrindiniai motyvai, dėl kurių respondentai nekaupia papildomai pensijų fonduose buvo nepasitikėjimas siūlomais pensijų fondais, bei tai kad jiems toks kaupimas nėra aktualus šiuo metu.
14. Populiariausios II-osios pakopos pensijų kaupimo bendrovės, apklaustųjų nuomone buvo įvardintos kaip: UAGDPB „Aviva Lietuva“, UAB „SEB investicijų valdymas“ bei UAB „Swedbank investicijų valdymas“.
15. Didžioji dauguma respondentų nesidomi pensijų fondo rezultatais (34%) bei pelningumu (II – 61, III - 72%).

Pensijų fondų gerinimo kryptys

Atlikus bei išanalizavus visus tyrimo gautus rezultatus, kurie buvo gauti atlikus esamos situacijos analizę bei kiekybinį tyrimą, galima teigti, kad norėdami skatinti žmones investuoti pinigus į privačius pensijų fondus bei didinti jų patrauklumą Lietuvos rinkoje, galima būtų siūlyti tokius būdus šiam tikslui pasiekti:

1. Mažinti administravimo mokesčius pensijų kaupimo bendrovėms, kurie siūlo II-osios bei III-osios pakopos pensijų fondus. Kuo mažesni administravimo mokesčiai, tuo didesnė galimybė, kad ateityje sukaupta pensija bus didesnė, o tai sužadintų žmonių norą kaupti papildomai pensijų fonduose.
2. Didžiąjai daugumai žmonių trūksta finansinių žinių apie pensijų kaupimą papildomuose pensijų fonduose. Pensijų kaupimas privačiuose fonduose yra ilgalaikis procesas, o trumpas dalyvavimas juose bei rinkos svyravimai gali turėti įtakos būsimos pensijos dydžiui. Todėl yra

labai svarbu, kad kiekvienas norintis dalyvauti II-osios bei III-osios pakopos pensijų kaupime sugebėtų ir mokėtų tinkamai pasirinkti sau tinkamą pensijų kaupimo bendrovę, kaupimo laikotarpį bei investavimo strategiją. Tačiau kaip atlikta anketinė apklausa parodė, deja, didžiajai daugumai, tai yra 54 proc. apklaustųjų trūksta finansinių žinių renkantis pensijų fondą. Taip pat, didžioji dauguma (34 proc.) nežino, kur galima pasižiūrėti norimo pensijų fondo rezultatus. Todėl yra būtina didesnė informacijos sklaida internetiniuose portaluose ar lankstinukuose tam, kad žmonės dar prieš pasirenkant arba jau dalyvaujantys privačių pensijų fondų kaupime, būtų tinkamai informuoti apie rinkos pokyčius bei kokią naudą jie gaus.

3. Jaunų žmonių emigracija iš Lietuvos paspartina visuomenės senėjimą bei nedarbo augimą. Statistikos departamento duomenimis, emigracija Lietuvoje kiekvienais metais auga. Pavyzdžiui, 2014 metais emigravusių žmonių skaičius į kitas šalis siekė 36 621 tūkst., o 2015 metais šis skaičius išaugo iki 44 533 tūkst. Daugiausiai emigravo jauno 20 – 24 metų amžiaus žmonių. Nedarbo lygis 2015 metų pradžioje, 15 – 24 metų amžiaus grupėje, siekė 20,1 proc., o 15 – 74 metų amžiaus grupėje buvo 10,3 proc. Taigi, galima teigti, kad didėjantis nedarbo lygis labai apsunkina situaciją pensijų fondo veiklai. Todėl reikėtų stengtis sumažinti nedarbo lygį, kad pensijų fondų veikla galėtų funkcionuoti tinkamai ir nešti naudą pensijų fondą pasirinkusiems žmonėms.
4. Papildomų pensijų kaupimo fondų finansinė padėtis bei pati sistema yra labai nestabili, nes dažnai vyksta įvairūs pokyčiai, o tai sudaro sąlygas žmonėms nepasitikėti papildomu pensijų kaupimu. Kaip ir atlikta anoniminė anketa parodė, net 12 proc. respondentų nepasitiki pensijų fondais ir papildomos pensijos kaupimu, o tokios ilgalaikės sistemos turi būti pagrįstos tik absoliučiu pasitikėjimu. Todėl reikėtų mažinti pačios sistemos keitimo pokyčius, kurie vyksta tam, kad būtų sudarytos sąlygos pasitikėjimo didinimui.
5. Tam, kad būtų galima užtikrinti pakankamas ir stabilias pensijas, reikia tobulinti privačią pensijų fondo sistemą. Šiam tikslui pasiekti reiktų skatinti asmenis likti aktyvius darbo rinkoje. Pavyzdžiui, pensijinio amžiaus žmonės galėtų gauti didesnę pensiją už kiekvienus papildomai išdirbtus metus. Tačiau darbdaviai juos turėtų įdarbinti bei pasistengti išlaikyti darbe. Šiam tikslui pasiekti yra būtinas pensijinio amžiaus ilginimas, pagerėjusi finansinė situacija bei didesnis gaunamas darbo užmokestis.

LITERATŪRA

„Aviva Lietuva“ pensijų fondai // Prieigą per internetą:
http://www.aviva.lt/lt/pensiju_fondai/pensiju_fondai.php, [žiūrėta 2016 03 05]

Barr N. *The Economics of the Welfare State*. – Oxford University Press, Oxford, 2004

Bitinas A. Lietuvos pensijų sistemos modelis ir pensijų garantijų perspektyvos // *Jurisprudencija*. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2008, p. 18 – 26

Blake D. *Pension Economics*. Published by John Wiley & Sons Ltd. – England, 2006

Blinder A. *Private Pensions and Public Pensions: Theory & Fact* - Ann Arbor: University of Michigan, 1981

Bodie Z. Pensions as retirement income insurance // *Journal of Economic Literature*. - American, 1990, Vol 28, p. 28 – 49

Brandts J., De Bartolome C. Population uncertainty, social insurance and actuarial bias // *Journal of Public Economics*. - 1992, vol. 47, p. 361 - 380

Bulow J. What are corporate pension liabilities? // *Quarterly Journal of Economics*. – 1982, vol. 97, p. 435 - 452

Danske pensija 100, investavimas ir strategija // Prieigą per internetą:
<https://www.danskebank.lt/index.php/taupymas-ir-investavimas/pensija/ii-pakopos-pensija/fondu-rezultatai/danske-pensija-100/3670#strategija-ir-investavimas>, [žiūrėta 2016 03 11]

Danske pensija 50, investavimas ir strategija // Prieigą per internetą:
<https://www.danskebank.lt/index.php/taupymas-ir-investavimas/pensija/ii-pakopos-pensija/fondu-rezultatai/danske-pensija-50/3671#strategija-ir-investavimas>, [žiūrėta 2016 03 11]

Danske pensija Plus, investavimas ir strategija // Prieigą per internetą:
<https://www.danskebank.lt/index.php/taupymas-ir-investavimas/pensija/iii-pakopos-pensija/69#strategija-ir-investavimas>, [žiūrėta 2016 03 11]

Davulis G. Ekonomikos teorija // Mykolo Romerio universitetas - 2009 (<http://ebooks.mruni.eu/product/ekonomikos-teorija25174>)

Deaton A. Franco Modigliani and the Life Cycle Theory of Consumption // *Research Program in Development Studies and Center for Health and Wellbeing*. – Rome : Princeton University, 2005

Diamond P. Insulation of pension from political risk // *The Economics of Pensions: Principles, Policies and International Experience*. – Cambridge: Cambridge University Press, 1997, p. 33 - 57

DNB pensija 1, apie fondą // Prieigą per internetą: <https://www.dnb.lt/lt/investiciju-valdymas/pensiju-fondai/type-1/2>, [žiūrėta 2016 03 14]

DNB pensija 2, apie fondą // Prieigą per internetą: <https://www.dnb.lt/lt/investiciju-valdymas/pensiju-fondai/type-1/4>, [žiūrėta 2016 03 14]

DNB pensija 3, apie fondą // Prieigą per internetą: <https://www.dnb.lt/lt/investiciju-valdymas/pensiju-fondai/type-1/5>, [žiūrėta 2016 03 14]

DNB papildoma darbuotojo pensija 25, apie fondą // Prieigą per internetą: <https://www.dnb.lt/lt/investiciju-valdymas/pensiju-fondai/type-1/11>, [žiūrėta 2016 03 14]

DNB papildoma darbuotojo pensija 50, apie fondą // Prieigą per internetą: <https://www.dnb.lt/lt/investiciju-valdymas/pensiju-fondai/type-1/12>, [žiūrėta 2016 03 14]

DNB papildoma konservatyvi pensija, apie fondą // Prieigą per internetą: <https://www.dnb.lt/lt/investiciju-valdymas/pensiju-fondai/type-1/8>, [žiūrėta 2016 03 14]

DNB papildoma pensija, apie fondą // Prieigą per internetą: <https://www.dnb.lt/lt/investiciju-valdymas/pensiju-fondai/type-1/1>, [žiūrėta 2016 03 14]

DNB papildoma darbuotojo pensija 100, apie fondą // Prieigą per internetą: <https://www.dnb.lt/lt/investiciju-valdymas/pensiju-fondai/type-1/7>, [žiūrėta 2016 03 14]

Gerovės ekonomika, 2010/2011 // Prieiga per internetą : <http://www.google.lt/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwjX2MqqotfLAhWi73IKHUzbAQ8QFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.mif.vu.lt%2Feka%2Fmedziaga%2FSEMlect11.ppt&usg=AFQjCNEg4K7anI7aOlcw74yluJ2M2M9GVA>

Gordon R., Varian H. Intergenerational risk sharing // *Journal of Public Economics*. – Cambridge: University of Michigan, 1988, Vol. 37, p. 185 - 202

Harioka C., et al. Evidence from Micro data, Social and Economic Research // *Do the Aged Dissave in Japan?*. – University of Kobe Institute, 1997, Discussion Paper No. 402

Holzmann R., Palmer E. *Pension Reform: Issues and Prospect for Non – Financial Defined Contribution Schemes.*- Washington: World Bank, 2006

INVL Stabilo II 58+ pensijų fondas // Prieigą per internetą: <http://www.invl.com/lit/lt/pensijos/invl-stabilo-ii-58-pensiju-fondas>, [žiūrėta 2016 03 08]

INVL Mezzo II 53+ pensijų fondas // Prieigą per internetą: <http://www.invl.com/lit/lt/pensijos/invl-mezzo-ii-53-pensiju-fondas>, [žiūrėta 2016 03 08]

INVL Medio II 47+ pensijų fondas // Prieigą per internetą: <http://www.invl.com/lit/lt/pensijos/invl-medio-ii-47-pensiju-fondas>, [žiūrėta 2016 03 08]

INVL Extremo II 16+ pensijų fondas // Prieigą per internetą: <http://www.invl.com/lit/lt/pensijos/invl-extremo-ii-16-pensiju-fondas>, [žiūrėta 2016 03 08]

INVL III akcijų pensijų fondas // Prieigą per internetą: <http://www.invl.com/lit/lt/pensijos/invl-iii-akciju>, [žiūrėta 2016 03 08]

INVL EXTREMO III 16+ pensijų fondas // Prieigą per internetą: <http://www.invl.com/lit/lt/pensijos/invl-extremo-iii-16>, [žiūrėta 2016 03 08]

INVL MEDIO III 47+ pensijų fondas // Prieigą per internetą: <http://www.invl.com/lit/lt/pensijos/invl-medio-iii-47>, [žiūrėta 2016 03 08]

Ippolito R. *Pension Plans and Employee Performance: Evidence, Analysis and Policy* . – Chicago: University of Chicago Press, 1997

Jappelli T., Modigliani F. The age – saving profile and the life – cycle hypothesis // *The Collected Papers of Franco Modigliani*. – Cambridge: MIT Press, 2005, Vol. 6, p. 141 - 172

Konservatyvaus valdymo Danske pensija, investavimas ir strategija // Prieigą per internetą: <https://www.danskebank.lt/index.php/taupymas-ir-investavimas/pensija/ii-pakopos-pensija/fondu-rezultatai/konservatyvaus-valdymo-danske-pensija/3672#strategija-ir-investavimas>, [žiūrėta 2016 03 11]

Kuodis R. Pensijų ekonomika // *Viešosios ekonomikos paskaitos*, 2016, p. 1049- 1078. – Prieiga per internetą: http://www.ekonomika.org/VSE/PDF_2011/vse22_2016.pdf , [žiūrėta 2016 01 05]

Incentive effects of Pensions / edited by David A. Wise. – Chicago: University of Chicago Press, 1985

Implicit labor contracts viewed as options: a discussion of „insurance aspects of pensions“. – Chicago: University of Chicago Press, 1985

International Comparisons of Household Savings / edited by James M. Poterba. – Chicago: The University of Chicago, 1994

Lazutka R. Pensijų Ekonomikos principai // *Pinigų Studijos žurnalas*.- Vilnius: LTU Leidybos centras, 2010, p. 63 – 77

Lazutka R. Pensijų sistemų raida Lietuvoje // *Filosofija. Socialogija*. – Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2007, Nr. 2, p. 64 - 80

Louge D. *Legislative Influence on Corporate Pension Plans*. – Washington: American Enterprise Institute, 1979

Mccarthy D., Neuberger A. *Pensions Policy: Evidence on Aspects of Savings Behaviour and Capital Markets*. – London: Centre for Economic Policy Research, 2003

McCarty D. *The optimal Allocation of Pensions Risks in Employment Contracts*. Published by Department for Work and Pensions.- Leeds: Research Report 272, 2005

McGill D. et al. *Fundamentals of Private Pensions* / 9th ed. Oxford: Oxford University Press, 2005

Mirer T. The Wealth-Age Relation among the Aged // *American Economic Review*. – American: 1979, Vol. 69, p. 435 - 443,

Mokesčiai, taikomi kaupiant lėšas II pakopos pensijų fonduose „SEB pensija“ // Prieigą per internetą: <https://www.seb.lt/mokesciai-taikomi-kaupiant-lesas-ii-pakopos-pensiju-fonduose-seb-pensija>, [žiūrėta 2016 03 10]

Nedarbo lygis, Lietuvoje // Prieigą per internetą: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=7131a78c-7821-41ff-b06d-9e74188d1295>, [žiūrėta 2016 01 15]

Oficialios statistikos portalas. Bendrasis gimstamumo rodiklis Lietuvoje // Prieigą per internetą: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=9ae2e698-f7df-4535-9385-ec878852035e>, [žiūrėta 2016 01 15]

Papildomų savanoriškų pensijų kaupimo fondų mokesčiai, atskaitomi iš dalyviui priklausančių piniginių lėšų // Prieigą per internetą:

https://www.lb.lt/papildomu_savanorisku_pensiju_kaupimo_fondu_mokesciai_atskaitomi_is_dalyviui_priklausanciu_piniginiu_lesu, [žiūrėta 2016 01 31]

Pensijų fondo rezultatai, mokesčiai // Prieigą per internetą: <https://ib.swedbank.lt/private/investor/pensions/allFunds/list>, [žiūrėta 2016 03 10]

Pensijų fondas „SEB pensija 1 plius“ // Prieigą per internetą: <https://www.seb.lt/pensija/pensijos-kaupimas/pensiju-fondas-seb-pensija-1-plius>, [žiūrėta 2016 03 10]

Pensijų fondas „SEB pensija 2 plius“ // Prieigą per internetą: <https://www.seb.lt/pensija/pensijos-kaupimas/fondas-seb-pensija-2-plius>, [žiūrėta 2016 03 10]

Pensijų kaupimo bendrovų nustatyti mokesčiai, atskaitomi iš dalyviui priklausančių piniginių lėšų // Prieigą per internetą: https://www.lb.lt/pensiju_kaupimo_bendroviu_nustatyti_mokesciai_atskaitomi_is_dalyviui_priklausanciu_piniginiu_lesu, [žiūrėta 2016 01 31]

Pension Reform: Issues and Prospect for Non – Financial Defined Contribution Schemes / edited by Robert Holzmann, Edward Palmer. – Washington: World Bank, 2006, p. 17 - 33

Reay T., Wesbroom K . Hybrid Pension Plans: UK and International Experience // *Research Report 271*. – Leeds: Department for Work and Pensions, 2005

SEB II pensijų pakopa // Prieigą per internetą: <https://www.seb.lt/privatiems-klientams/pensija/pensijos-kaupimas/ii-pensiju-pakopa>, [žiūrėta 2016 03 10]

SEB Kaip pasirinkti tinkamą fondą? // Prieigą per internetą: <https://www.seb.lt/privatiems-klientams/pensija/pensijos-kaupimas/ii-pensiju-pakopa#ii-pakopos-fondai-kaip-pasirinkti>, [žiūrėta 2016 03 10]

Sharpe W. Corporate pension funding policy // *Journal of Financial Economics*. – Stanford: Stanford University, 1976, Vol. 3, p. 183 - 193

Swedbank pensijų fondai // Prieigą per internetą: https://www.swedbank.lt/lt/pages/privatiems/swedbank_pensiju_fondai, [žiūrėta 2016 03 10]

Tarptautinė migracijos srutai, Lietuvoje // Prieigą per internetą: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=687e2dfa-2c1b-445b-a7ac-a82292c71913>, [žiūrėta 2016 01 15]

Trijų pakopų pensijos sistema // Prieigą per internetą: <http://www.pinigubite.lt/planuojant-pensija/triju-pakopu-pensijos-sistema>, [žiūrėta 2016 02 05]

Vaičiulis M. Pensijų fondai // *Finansinių paslaugų vadovas*. – Vilnius, 2009, p. 44 – 58. Prieigą per internetą: URL: https://www.lb.lt/finansiniu_paslaugu_vadovas, [žiūrėta 2016 01 15]

Pensions, Labor, and Individual Choice / edited by David. A Wise. – Chicago: The University of Chicago Press, 1985

II pakopos pensijų fondo rezultatai // Prieigą per internetą: https://www.lb.lt/ii_pakopos_pensiju_fondu, [žiūrėta 2016 02 19]

III pakopos pensijų fondo rezultatai // Prieigą per internetą: https://www.lb.lt/iii_pakopos_pensiju_fondu_rezultatai, [žiūrėta 2016 02 19]

Prašmutaitė S. *Pensijų fondo ypatumai Lietuvoje* / Finansų valdymo magistro baigiamasis darbas. Vadovas dr. M. Strumskis. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Ekonomikos ir Finansų valdymo fakultetas, 2016

ANOTACIJA

Magistro baigiamajame darbe išanalizuota ir įvertinta Lietuvos pensijų kaupimo bendrovių siūlomi pensijų fondai. Pirmajame skyriuje yra nagrinėjama pensijų ekonomikos teorija, yra apžvelgiami įvairūs mokslininkų atlikti pensijų ekonomikos modeliai bei išanalizuota su kokiomis rizikomis ši ekonomikos šaka susiduria. Antrajame ir trečiajame darbo skyriuje yra apžvelgiama Lietuvos pensijų sistema, išsikeliamos pagrindinės tyrimo hipotezės bei atliktas tyrimo metodo pagrindimas. Ketvirtajame skyriuje yra analizuojami pensijų kaupimo bendrovių taikomi atskaitomi dydžiai, kurie yra lyginami tarpusavyje, taip pat susistemunami anketinės apklausos gauti duomenys, patvirtinamos arba atmetamos hipotezės ir daromos išvados. Penktajame skyriuje yra pateikiamos išvados bei pasiūlymai.

Pagrindiniai žodžiai: pensijos, pensijų ekonomika, pensijų fondai, rizika, pensijų sistemos.

Prašmutaitė S. *Lithuanian pension fund peculiarities* / Financial Management Master's thesis. Supervisor Dr. M. Strumskis. - Vilnius: University of Mykolas Romeris, Department of Economics and Finance Management, 2016.

ANNOTATION

In this master thesis it is analyzed and evaluated Lithuania's pension companies which suggest pension funds. In the first chapter it is presented the economic theory of pension, an overview of the various scientists who carry out pension economical models and brief analysis of the risks that can be facing this economical sector. The second and the third chapter gives an overview of the Lithuanian pension system, also sets the main hypotheses on the study that was carried out by the given method. The fourth chapter analyzes the deductible amounts of the pension companies, which are compared with each other. Furthermore, questionnaire of survey is systematized and the results give motive to confirm or reject the set up hypotheses. The fifth section of this master thesis presents conclusions and recommendations.

Key words: pension, pension economics, pension funds, the risk of the pension system.

Prašmutaitė S. *Pensijų fondo ypatumai Lietuvoje* / Finansų valdymo magistro baigiamasis darbas. Vadovas dr. M. Strumskis. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Ekonomikos ir Finansų valdymo fakultetas, 2016

SANTRAUKA

Pensijų fondų magistro baigiamojo darbo tema yra aktuali tiek jauniems, tiek vyresnio amžiaus žmonėms bei įmonėms. Daugelis mokslininkų, nagrinėjančių pensijų ekonomiką pastebi, jog pensijos turi didelę reikšmę darbuotojų išėjimams į pensiją, jų vartojiškumui bei darbo kokybei. Išnagrinėtuose moksliniuose straipsniuose bei knygose yra pastebima pagrindinė tendencija, jog kiekvienas jaunas dirbantysis nori, kad ateityje jo pensija būtų didžiausia, tačiau kaupimo bendrovių siūlomoms pensijų fondams yra taikomi įvairūs atskaitymai. Dėl to buvo iškelta tokia tyrimo problema - kokią įtaką kaupiamos pensijos dydžiui daro taikomi atskaitymo dydžiai skirtinguose pensijų kaupimo bendrovėse? Tyrimo objektas – antros ir trečios pakopos pensijų fondai. Šio tyrimo tikslas yra įvertinti antrosios ir trečiosios pakopos pensijų fondus turinčias bendroves, išanalizuoti priežastis, kodėl žmonės nėra linkę savo pensiją kaupti iš anksto bei parengti gerinimo kryptis. Taip pat buvo iškelti ir tyrimo uždaviniai: išnagrinėti teorinių šaltinių medžiagą, atlikti anketinę apklausą, įvertinti esamą situaciją skirtinguose Lietuvos pensijų kaupimo bendrovėse, parengti pensinių fondų gerinimo kryptis bei parengti išvadas. Tyrimo metodika: mokslinės literatūros analizė, pirminių ir antrinių dokumentų analizė, aprašomasis metodas, anketinė apklausa ir grafinis metodas.

Empirinio tyrimo metu buvo iškelta tokia hipotezė: pensijų kaupimo bendrovių taikomi atskaitymai, pensijų fondams turi didelę reikšmę gaunamos pensijos dydžiui. Atlikus esamos situacijos analizę ši hipotezė buvo patvirtinta. Buvo išsiaiškinta, jog kuo didesnius mokesčius taiko pensijų kaupimo bendrovės, tuo mažesnė pensija yra sukaupiama per kaupimo metus.

Magistro baigiamojo darbo pabaigoje buvo pateiktos išvados bei pasiūlymai kaip didinti pensijų fondų patrauklumą Lietuvoje bei kurį pensijų kaupimo bendrovės fondą yra palankiausia pasirinkti, kad ateityje sukaupta pensija būtų didžiausia.

Prašmutaitė S. *Lithuanian pension fund peculiarities* / Financial Management Master's thesis. Supervisor Dr. M. Strumskis. - Vilnius: University of Mykolas Romeris, Department of Economics and Finance Management, 2016.

SUMMARY

This master's thesis about pension funds is relevant to both young, older people and companies. A lot of scientists that are dealing with pension's economy notes that pensions have valuable importance for workers retirement, their consumerism and quality of their work. In the cases that are examined in scientific articles tend to notice the trend that every young worker wants his pension to be the highest in the future, but unfortunately the accumulation of pension funds of those companies are subjected to various deductions. This has led to investigate a research problem - What impact does the amount of accumulated pension deduction is going to be applied in a different pension companies? The research object - the second and third pillars of pension funds. The objective of the study is to evaluate the second and third pillar of pension funds in companies, to analyze the reasons why people do not tend to collect their pension in advance and develop better solutions about it. Also, the main tasks of the study are: to analyze scientific literature, to carry out a questionnaire survey, to evaluate the current situation of different Lithuanian pension companies, to develop improvement strategies and make conclusions. The methodology of master thesis: analysis of scientific literature, primary and secondary source analysis, descriptive method, questionnaire survey and graphical analysis.

Empirical investigation was performed with the main hypothesis: The size of pension deductions received from companies as pension has a great importance. The current situation analysis of this hypothesis was confirmed. In conclusion, it was found that the higher fees are applied by pension collecting company, the lower the pension is accumulated through years of accumulation.

At the end of the master thesis conclusions and suggestions were made to increase attractiveness of pension funds in Lithuania and also to understand which company is valuable to be chosen that would offer highest pension.

TYRIMO ANKETA

Gerbiamas respondente,

Aš esu Sandra Prašmutaitė, Mykolo Romerio universiteto Finansų valdymo programos magistrantė. Rašau magistrinį darbą susijusį su pensijų fondais. Prašyčiau išsakyti savo nuomonę apie Lietuvoje siūlomus pensijų fondus, atsakant į anketoje pateiktus klausimus. Anketa yra anoniminė, todėl tikiuosi, kad Jūsų nuoširdūs atsakymai padės gauti objektyvius tyrimo rezultatus. Jūsų nuomone, labiausiai tinkamą atsakymą pažymėkite ženkliuku X. Nuoširdžiai dėkoju už Jūsų sugaištą laiką!

KLAUSIMAI:

1. Kokia Jūsų socialinė padėtis?
 - Moksleivis
 - Studentas
 - Dirbantis
 - Bedarbis
 - Pensininkas
 - Kitas variantas

2. Jūsų gaunamos pajamos per mėnesį:
 - Iki 150 eurų
 - 150-300 eurų
 - 300-500 eurų
 - 500-700 eurų
 - 700 eurų ir daugiau

3. Kokių būdu kaupiate senatvės pensijai?
 - Antros pakopos pensijų fonduose
 - Trečios pakopos pensijų fonduose
 - Investicinis gyvybės draudimas
 - Garantuotų palūkanų gyvybės draudimas
 - Nekaupiu pensijai

4. Kokios priežastys lėmė, kad nekaupiate senatvės pensijai?
 - Šiuo metu neaktualu, bet planuoju kaupti ateityje
 - Trūksta informacijos apie pensijų kaupimą
 - Nestabili finansinė padėtis
 - Nepasitikiu pensijų fondais
 - Kitas variantas
 - Kaupiū, pensijų fonduose

5. Kurioje pensijų fondų bendrovėje kaupiate antros pakopos senatvės pensiją?
 - UAB „SEB investicijų valdymas“
 - UAB „Swedbank investicijų valdymas“
 - UAB „Danske Capital investicijų valdymas“
 - UAB „DnB investicijų valdymas“
 - ERGO Life Insurance SE
 - UAGDPB „Aviva Lietuva“
 - UAB „INVL Asset Management“
 - ERGO Life Insurance SE
 - AB „Šiaulių bankas“
 - Nekaupiū, antros pakopos pensijų fonduose

6. Kurioje pensijų fondų bendrovėje kaupiate trečios pakopos senatvės pensiją? (Jei neturite žymėti nereikia)
 - UAB „SEB investicijų valdymas“
 - UAB „Swedbank investicijų valdymas“
 - UAB „Danske Capital investicijų valdymas“
 - UAB „DnB investicijų valdymas“
 - UAGDPB „Aviva Lietuva“
 - UAB „INVL Asset Management“
 - ERGO Life Insurance SE
 - AB „Šiaulių bankas“
 - Nekaupiū, trečios pakopos pensijų fonduose
 - Kitas variantas

7. Kokiais kriterijais remiantis rinkotės pensijų fondus turinčias bendroves?
- Rekomendavo artimieji, draugai, pažįstami ir kt.
 - Maži pensijų fondo valdymo mokesčiai
 - Naudojuosi šios bendrovės paslaugomis
 - Kokybiškas ir paslaugus bendrovės aptarnavimas
 - Geri bendrovės valdomų pensijų fondų rezultatai
 - Kitas variantas
 - Papildomai, pensijų fonduose nekaupiu
8. Ar keistumėte savo pensijų fondą, jei kitos bendrovės pensijų fondo rezultatai būtų geresni?
- Taip, keisčiau
 - Ne, nekeisčiau
 - Apsvarstyčiau tokią galimybę
9. Kokio laikotarpio pensijų fondo rezultatais remiantis rinkotės pensijų fondo bendrovę?
- 1 – 2 metų pensijų fondo rezultatais
 - 3 - 4 metų pensijų fondo rezultatais
 - 5 metų ir daugiau pensijų fondo rezultatais
 - Nesidomiu pensijų fondo rezultatais
10. Ar Jūs manote , kad Jums trūksta finansinių žinių renkantis, kurioje pensijų kaupimo bendrovėje rinktis pensijų fondus?
- Taip, man trūksta finansinių žinių
 - Ne, man netrūksta finansinių žinių
 - Kartais, man trūksta finansinių žinių

11. Kaip dažnai domitės pensijų fondo pelningumu?

	Dažniau nei viena kartą į metus	Vieną kartą į metus	Rečiau nei viena kartą į metus	Nesidomiu pensijų fondų pelningumu
II pakopos pensijų fondai				
III pakopos pensijų fondai				

12. Ar žinote, kur pasižiūrėti pensijų fondo rezultatus?

- Taip, žinau
- Ne, nežinau
- Šiuo metu pensijų fondo neturiu, todėl pensijų fondo rezultatais nesidomiu

2 PRIEDAS

23 Lentelė. “Swedbank Pensija 1“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,3553	
2015.01.31	0,3565	1,003377
2015.02.28	0,3573	1,002244
2015.03.31	0,3575	1,00056
2015.04.30	0,3571	0,998881
2015.05.31	0,3567	0,99888
2015.06.30	0,3559	0,997757
2015.07.31	0,3561	1,000562
2015.08.31	0,3561	1
2015.09.30	0,3563	1,000562
2015.10.31	0,3566	1,000842
2015.11.30	0,357	1,001122
2015.12.31	0,357	1
2016.01.31	0,357	1
2016.02.29	0,3573	1,00084

24 Lentelė. “Swedbank Pensija 1“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	200,2244039	200
2015.03.31	100	300,3364803	300
2015.04.30	100	400,0004395	400
2015.05.31	100	499,5523852	500
2015.06.30	100	598,4319986	600
2015.07.31	100	698,7682908	700
2015.08.31	100	798,7682908	800
2015.09.30	100	899,216911	900
2015.10.31	100	999,97404	1000
2015.11.30	100	1101,095716	1100
2015.12.31	100	1201,095716	1200
2016.01.31	100	1301,095716	1300

25 Lentelė. “Swedbank Pensija 1“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (1%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99	99	1
2015.02.28	99	198,2221599	1
2015.03.31	99	297,3331155	1
2015.04.30	99	396,0004351	1
2015.05.31	99	494,5568614	1
2015.06.30	99	592,4476786	1
2015.07.31	99	691,7806079	1
2015.08.31	99	790,7806079	1
2015.09.30	99	890,2247419	1
2015.10.31	99	989,9742996	1
2015.11.30	99	1090,084759	1
2015.12.31	99	1189,084759	1
			12

26 Lentelė. “Swedbank Pensija 1“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (0,65%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,9994583	98,9463717	0,0536283
2015.03.31	0,9994583	198,1147829	0,107376944
2015.04.30	0,9994583	297,1720501	0,161065349
2015.05.31	0,9994583	395,7859216	0,214513436
2015.06.30	0,9994583	494,2889599	0,267901452
2015.07.31	0,9994583	592,1267497	0,320928907
2015.08.31	0,9994583	691,4058703	0,374737555
2015.09.30	0,9994583	790,352242	0,428365855
2015.10.31	0,9994583	889,7425072	0,482234743
2015.11.30	0,9994583	989,4380306	0,536269078
2015.12.31	0,9994583	1089,49426	0,590498914
2016.01.31	0,9994583	1188,440632	0,644127214
			4,181647747

27 Lentelė. “Swedbank Pensija 2“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,4313	
2015.01.31	0,4417	1,024113
2015.02.28	0,449	1,016527
2015.03.31	0,453	1,008909
2015.04.30	0,4516	0,996909
2015.05.31	0,4492	0,994686
2015.06.30	0,4401	0,979742
2015.07.31	0,4432	1,007044
2015.08.31	0,4342	0,979693
2015.09.30	0,4304	0,991248
2015.10.31	0,4403	1,023002
2015.11.30	0,444	1,008403
2015.12.31	0,4397	0,990315
2016.01.31	0,435	0,989311
2016.02.29	0,436	1,002299

28 Lentelė. “Swedbank Pensija 2“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeį kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeį paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	201,6527055	200
2015.03.31	100	303,4491661	300
2015.04.30	100	402,5113541	400
2015.05.31	100	500,3722326	500
2015.06.30	100	590,2355734	600
2015.07.31	100	694,3931064	700
2015.08.31	100	780,2921634	800
2015.09.30	100	873,4632591	900
2015.10.31	100	993,5545376	1000
2015.11.30	100	1101,903735	1100
2015.12.31	100	1191,232145	1200
2016.01.31	100	1278,498938	1300

29 Lentelė. “Swedbank Pensija 2“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (1%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99	99	1
2015.02.28	99	199,6361784	1
2015.03.31	99	300,4146744	1
2015.04.30	99	398,4862406	1
2015.05.31	99	495,3685103	1
2015.06.30	99	584,3332177	1
2015.07.31	99	687,4491754	1
2015.08.31	99	772,4892418	1
2015.09.30	99	864,7286266	1
2015.10.31	99	983,6189923	1
2015.11.30	99	1090,884698	1
2015.12.31	99	1179,319824	1
			12

30 Lentelė. “Swedbank Pensija 2“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (1,00%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999167	98,917533	0,082467
2015.03.31	0,999167	199,4698815	0,166296937
2015.04.30	0,999167	300,164429	0,250245424
2015.05.31	0,999167	398,1543015	0,331939038
2015.06.30	0,999167	494,9558683	0,412641969
2015.07.31	0,999167	583,8464681	0,48674957
2015.08.31	0,999167	686,8765302	0,572645163
2015.09.30	0,999167	771,8457582	0,643483538
2015.10.31	0,999167	864,0083076	0,720318946
2015.11.30	0,999167	982,7996377	0,819354621
2015.12.31	0,999167	1089,975991	0,908706954
2016.01.31	0,999167	1178,33745	0,982373413
			6,377222573

31 Lentelė. “Swedbank Pensija 3“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,4609	
2015.01.31	0,4766	1,034064
2015.02.28	0,4895	1,027067
2015.03.31	0,4965	1,0143
2015.04.30	0,4957	0,998389
2015.05.31	0,4951	0,99879
2015.06.30	0,4819	0,973339
2015.07.31	0,4859	1,0083
2015.08.31	0,4342	0,8936
2015.09.30	0,4684	1,078766
2015.10.31	0,4788	1,022203
2015.11.30	0,4854	1,013784
2015.12.31	0,4769	0,982489
2016.01.31	0,4646	0,974208
2016.02.29	0,4652	1,001291

32 Lentelė. “Swedbank Pensija 3“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	202,7066723	200
2015.03.31	100	305,6054398	300
2015.04.30	100	405,1130242	400
2015.05.31	100	504,6226715	500
2015.06.30	100	591,1687849	600
2015.07.31	100	696,075768	700
2015.08.31	100	722,0129624	800
2015.09.30	100	878,8827075	900
2015.10.31	100	998,3967557	1000
2015.11.30	100	1112,159117	1100
2015.12.31	100	1192,683731	1200
2016.01.31	100	1261,922544	1300

33 Lentelė. “Swedbank Pensija 3“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokesį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokeskis (1%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99	99	1
2015.02.28	99	200,6796055	1
2015.03.31	99	302,5493854	1
2015.04.30	99	401,0618939	1
2015.05.31	99	499,5764448	1
2015.06.30	99	585,2570971	1
2015.07.31	99	689,1150103	1
2015.08.31	99	714,7928328	1
2015.09.30	99	870,0938805	1
2015.10.31	99	988,4127881	1
2015.11.30	99	1101,037526	1
2015.12.31	99	1180,756893	1
			12

34 Lentelė. “Swedbank Pensija 3“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokeskis (1,00%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999167	98,917533	0,082467
2015.03.31	0,999167	200,5124394	0,167166111
2015.04.30	0,999167	302,2973618	0,252023638
2015.05.31	0,999167	400,7278094	0,334084558
2015.06.30	0,999167	499,1602976	0,416147179
2015.07.31	0,999167	584,7695779	0,487519162
2015.08.31	0,999167	688,5409775	0,574032804
2015.09.30	0,999167	714,1974104	0,59542243
2015.10.31	0,999167	869,3690922	0,724788202
2015.11.30	0,999167	987,5894403	0,823347853
2015.12.31	0,999167	1100,120362	0,917164259
2016.01.31	0,999167	1179,773323	0,983570492
			6,357733687

35 Lentelė. “Swedbank Pensija 4“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,361	
2015.01.31	0,3764	1,042659
2015.02.28	0,3899	1,035866
2015.03.31	0,3967	1,01744
2015.04.30	0,3971	1,001008
2015.05.31	0,3979	1,002015
2015.06.30	0,385	0,96758
2015.07.31	0,3876	1,006753
2015.08.31	0,368	0,949432
2015.09.30	0,3587	0,974728
2015.10.31	0,3786	1,055478
2015.11.30	0,3855	1,018225
2015.12.31	0,3766	0,976913
2016.01.31	0,3629	0,963622
2016.02.29	0,3633	1,001102

36 Lentelė. “Swedbank Pensija 4“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	203,58661	200
2015.03.31	100	307,1372357	300
2015.04.30	100	407,4469279	400
2015.05.31	100	508,2677728	500
2015.06.30	100	591,7896269	600
2015.07.31	100	695,7861283	700
2015.08.31	100	760,6018968	800
2015.09.30	100	841,3801641	900
2015.10.31	100	988,0583499	1000
2015.11.30	100	1106,065753	1100
2015.12.31	100	1180,530123	1200
2016.01.31	100	1237,584656	1300

37 Lentelė. “Swedbank Pensija 4“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (1%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99	99	1
2015.02.28	99	201,5507439	1
2015.03.31	99	304,0658633	1
2015.04.30	99	403,3724586	1
2015.05.31	99	503,1850951	1
2015.06.30	99	585,8717306	1
2015.07.31	99	688,828267	1
2015.08.31	99	752,9958778	1
2015.09.30	99	832,9663625	1
2015.10.31	99	978,1777664	1
2015.11.30	99	1095,005095	1
2015.12.31	99	1168,724822	1
			12

38 Lentelė. “Swedbank Pensija 4“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (1,00%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999167	98,917533	0,082467
2015.03.31	0,999167	201,3828521	0,16789177
2015.04.30	0,999167	303,8125764	0,253286864
2015.05.31	0,999167	403,0364493	0,336009258
2015.06.30	0,999167	502,7659419	0,419153184
2015.07.31	0,999167	585,3836995	0,488031152
2015.08.31	0,999167	688,254473	0,573793946
2015.09.30	0,999167	752,3686323	0,627245566
2015.10.31	0,999167	832,2725015	0,69386098
2015.11.30	0,999167	977,3629444	0,814822079
2015.12.31	0,999167	1094,092956	0,912139244
2016.01.31	0,999167	1167,751274	0,973547776
			6,34224882

39 Lentelė. “Swedbank Pensija 5“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,3608	
2015.01.31	0,3816	1,05765
2015.02.28	0,4007	1,050052
2015.03.31	0,41	1,023209
2015.04.30	0,412	1,004878
2015.05.31	0,4137	1,004126
2015.06.30	0,3966	0,958666
2015.07.31	0,3999	1,008321
2015.08.31	0,3703	0,925981
2015.09.30	0,3574	0,965163
2015.10.31	0,3866	1,081701
2015.11.30	0,3963	1,025091
2015.12.31	0,3823	0,964673
2016.01.31	0,3606	0,943238
2016.02.29	0,3593	0,996395

40 Lentelė. “Swedbank Pensija 5“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	205,0052411	200
2015.03.31	100	309,7632864	300
2015.04.30	100	411,2743268	400
2015.05.31	100	512,9713325	500
2015.06.30	100	591,7680214	600
2015.07.31	100	696,6919611	700
2015.08.31	100	745,123864	800
2015.09.30	100	819,1662678	900
2015.10.31	100	986,0931146	1000
2015.11.30	100	1110,834716	1100
2015.12.31	100	1171,592511	1200
2016.01.31	100	1205,090922	1300

41 Lentelė. “Swedbank Pensija 5“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokesį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokeskis (1%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99	99	1
2015.02.28	99	202,9551887	1
2015.03.31	99	306,6656535	1
2015.04.30	99	407,1615835	1
2015.05.31	99	507,8416192	1
2015.06.30	99	585,8503412	1
2015.07.31	99	689,7250415	1
2015.08.31	99	737,6726253	1
2015.09.30	99	810,9746052	1
2015.10.31	99	976,2321834	1
2015.11.30	99	1099,726369	1
2015.12.31	99	1159,876586	1
			12

42 Lentelė. “Swedbank Pensija 5“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokeskis (1,00%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999167	98,917533	0,082467
2015.03.31	0,999167	202,786127	0,169061672
2015.04.30	0,999167	306,410201	0,255452489
2015.05.31	0,999167	406,8224179	0,339165599
2015.06.30	0,999167	507,4185871	0,423032069
2015.07.31	0,999167	585,3623279	0,488013334
2015.08.31	0,999167	689,1505005	0,57454096
2015.09.30	0,999167	737,058144	0,614481297
2015.10.31	0,999167	810,2990633	0,675541846
2015.11.30	0,999167	975,418982	0,813201409
2015.12.31	0,999167	1098,810297	0,916072065
2016.01.31	0,999167	1158,910408	0,966177196
			6,317206936

43 Lentelė. “SEB Pensija 1“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,3844	
2015.01.31	0,3871	1,007024
2015.02.28	0,388	1,002325
2015.03.31	0,3886	1,001546
2015.04.30	0,3875	0,997169
2015.05.31	0,3866	0,997677
2015.06.30	0,3847	0,995085
2015.07.31	0,3857	1,002599
2015.08.31	0,3854	0,999222
2015.09.30	0,3861	1,001816
2015.10.31	0,3868	1,001813
2015.11.30	0,3875	1,00181
2015.12.31	0,3866	0,997677
2016.01.31	0,3879	1,003363
2016.02.29	0,3889	1,002578

44 Lentelė. “SEB Pensija 1“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jei kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jei paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	200,2324981	200
2015.03.31	100	300,5421359	300
2015.04.30	100	399,6913991	400
2015.05.31	100	498,7630836	500
2015.06.30	100	596,3118423	600
2015.07.31	100	697,8619121	700
2015.08.31	100	797,3191105	800
2015.09.30	100	898,767277	900
2015.10.31	100	1000,396744	1000
2015.11.30	100	1102,207183	1100
2015.12.31	100	1199,647217	1200
2016.01.31	100	1303,68121	1300

45 Lentelė. “SEB Pensija 1“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (0,50%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99,5	99,5	0,5
2015.02.28	99,5	199,2313356	0,5
2015.03.31	99,5	299,0394253	0,5
2015.04.30	99,5	397,6929421	0,5
2015.05.31	99,5	496,2692681	0,5
2015.06.30	99,5	593,3302831	0,5
2015.07.31	99,5	694,3726025	0,5
2015.08.31	99,5	793,332515	0,5
2015.09.30	99,5	894,2734407	0,5
2015.10.31	99,5	995,39476	0,5
2015.11.30	99,5	1096,696147	0,5
2015.12.31	99,5	1193,648981	0,5
			6

46 Lentelė. “SEB Pensija 1“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (0,65%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,9994583	99,44610085	0,05389915
2015.03.31	0,9994583	199,123412	0,107923614
2015.04.30	0,9994583	298,8774356	0,161989657
2015.05.31	0,9994583	397,4775118	0,215430267
2015.06.30	0,9994583	496,0004391	0,268829063
2015.07.31	0,9994583	593,0088761	0,321407014
2015.08.31	0,9994583	693,9964609	0,376141639
2015.09.30	0,9994583	792,9027667	0,429748223
2015.10.31	0,9994583	893,7890127	0,484427923
2015.11.30	0,9994583	994,8555547	0,539205342
2015.12.31	0,9994583	1096,102066	0,594080303
2016.01.31	0,9994583	1193,002382	0,646599653
			4,199681847

47 Lentelė. “SEB Pensija 2“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,467	
2015.01.31	0,4858	1,040257
2015.02.28	0,5015	1,032318
2015.03.31	0,5094	1,015753
2015.04.30	0,5055	0,992344
2015.05.31	0,5093	1,007517
2015.06.30	0,4928	0,967603
2015.07.31	0,4999	1,014407
2015.08.31	0,4738	0,94779
2015.09.30	0,4623	0,975728
2015.10.31	0,4878	1,055159
2015.11.30	0,4948	1,01435
2015.12.31	0,4805	0,971099
2016.01.31	0,4676	0,973153
2016.02.29	0,4698	1,004705

48 Lentelė. “SEB Pensija 2“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	203,2317826	200
2015.03.31	100	306,4332404	300
2015.04.30	100	404,0871673	400
2015.05.31	100	507,1248157	500
2015.06.30	100	590,695286	600
2015.07.31	100	699,2057091	700
2015.08.31	100	762,69987	800
2015.09.30	100	844,1877372	900
2015.10.31	100	990,7522782	1000
2015.11.30	100	1104,969716	1100
2015.12.31	100	1173,035465	1200
2016.01.31	100	1241,542942	1300

49 Lentelė. “SEB Pensija 2“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokeskis (0,50%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99,5	99,5	0,5
2015.02.28	99,5	202,2156237	0,5
2015.03.31	99,5	304,9010742	0,5
2015.04.30	99,5	402,0667315	0,5
2015.05.31	99,5	504,5891916	0,5
2015.06.30	99,5	587,7418096	0,5
2015.07.31	99,5	695,7096806	0,5
2015.08.31	99,5	758,8863706	0,5
2015.09.30	99,5	839,9667985	0,5
2015.10.31	99,5	985,7985168	0,5
2015.11.30	99,5	1099,444867	0,5
2015.12.31	99,5	1167,170288	0,5
			6

50 Lentelė. “SEB Pensija 2“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokeskis (1,00%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999167	99,4171165	0,0828835
2015.03.31	0,999167	202,0471781	0,168445615
2015.04.30	0,999167	304,6470916	0,253982595
2015.05.31	0,999167	401,7318099	0,334921587
2015.06.30	0,999167	504,1688688	0,420322797
2015.07.31	0,999167	587,2522206	0,489588927
2015.08.31	0,999167	695,1301544	0,579526164
2015.09.30	0,999167	758,2542183	0,632152347
2015.10.31	0,999167	839,2671062	0,699692343
2015.11.30	0,999167	984,9773466	0,821170164
2015.12.31	0,999167	1098,529029	0,915837574
2016.01.31	0,999167	1166,198035	0,97225285
			6,370776463

51 Lentelė. “SEB Pensija 3“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,3466	
2015.01.31	0,3648	1,05251
2015.02.28	0,3832	1,050439
2015.03.31	0,3923	1,023747
2015.04.30	0,3879	0,988784
2015.05.31	0,3939	1,015468
2015.06.30	0,3771	0,95735
2015.07.31	0,3842	1,018828
2015.08.31	0,3543	0,922176
2015.09.30	0,3412	0,963026
2015.10.31	0,3694	1,082649
2015.11.30	0,378	1,023281
2015.12.31	0,3623	0,958466
2016.01.31	0,3438	0,948937
2016.02.29	0,346	1,006399

52 Lentelė. “SEB Pensija 3“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jei kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jei paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	205,0438596	200
2015.03.31	100	309,9131162	300
2015.04.30	100	406,4371598	400
2015.05.31	100	512,7238908	500
2015.06.30	100	590,8560021	600
2015.07.31	100	701,9805781	700
2015.08.31	100	747,3496065	800
2015.09.30	100	819,7168663	900
2015.10.31	100	987,4660329	1000
2015.11.30	100	1110,455226	1100
2015.12.31	100	1164,333144	1200
2016.01.31	100	1204,879202	1300

53 Lentelė. “SEB Pensija 3“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (0,50%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99,5	99,5	0,5
2015.02.28	99,5	204,0186404	0,5
2015.03.31	99,5	308,3635507	0,5
2015.04.30	99,5	404,404974	0,5
2015.05.31	99,5	510,1602713	0,5
2015.06.30	99,5	587,9017221	0,5
2015.07.31	99,5	698,4706752	0,5
2015.08.31	99,5	743,6128585	0,5
2015.09.30	99,5	815,618282	0,5
2015.10.31	99,5	982,5287027	0,5
2015.11.30	99,5	1104,90295	0,5
2015.12.31	99,5	1158,511478	0,5
			6

54 Lentelė. “SEB Pensija 3“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (1,00%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999167	99,4171165	0,0828835
2015.03.31	0,999167	203,8486928	0,169947527
2015.04.30	0,999167	308,1066838	0,256866838
2015.05.31	0,999167	404,0681047	0,336869343
2015.06.30	0,999167	509,7353078	0,424963506
2015.07.31	0,999167	587,4119999	0,489722134
2015.08.31	0,999167	697,8888491	0,581826072
2015.09.30	0,999167	742,993429	0,619429511
2015.10.31	0,999167	814,938872	0,679410029
2015.11.30	0,999167	981,7102563	0,818446409
2015.12.31	0,999167	1103,982566	0,920384157
2016.01.31	0,999167	1157,546438	0,965040061
			6,345789089

55 Lentelė. “SEB Pensija Plus 1“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,3958	
2015.01.31	0,4029	1,017938
2015.02.28	0,4048	1,004716
2015.03.31	0,4064	1,003953
2015.04.30	0,4051	0,996801
2015.05.31	0,4043	0,998025
2015.06.30	0,3983	0,98516
2015.07.31	0,3997	1,003515
2015.08.31	0,3942	0,98624
2015.09.30	0,3918	0,993912
2015.10.31	0,3976	1,014803
2015.11.30	0,3988	1,003018
2015.12.31	0,3945	0,989218
2016.01.31	0,3937	0,997972
2016.02.29	0,3948	1,002794

56 Lentelė. “SEB Pensija Plus 1“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	200,471581	200
2015.03.31	100	301,2639588	300
2015.04.30	100	400,30027	400
2015.05.31	100	499,5097486	500
2015.06.30	100	592,0967916	600
2015.07.31	100	694,1779755	700
2015.08.31	100	784,6258642	800
2015.09.30	100	879,8488422	900
2015.10.31	100	992,8736592	1000
2015.11.30	100	1095,87026	1100
2015.12.31	100	1184,054206	1200
2016.01.31	100	1281,653082	1300

57 Lentelė. “SEB Pensija Plus 1“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokesį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (2,00%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	98	98	2
2015.02.28	98	196,4621494	2
2015.03.31	98	295,2386797	2
2015.04.30	98	392,2942646	2
2015.05.31	98	489,5195536	2
2015.06.30	98	580,2548558	2
2015.07.31	98	680,2944159	2
2015.08.31	98	768,9333469	2
2015.09.30	98	862,2518654	2
2015.10.31	98	973,016186	2
2015.11.30	98	1073,952855	2
2015.12.31	98	1160,373122	2
			24

58 Lentelė. “SEB Pensija Plus 1“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (0,65%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,9994583	97,9469134	0,0530866
2015.03.31	0,9994583	196,3557259	0,106423546
2015.04.30	0,9994583	295,0787489	0,159930793
2015.05.31	0,9994583	392,0817588	0,212505803
2015.06.30	0,9994583	489,2543809	0,265172742
2015.07.31	0,9994583	579,9405318	0,314324055
2015.08.31	0,9994583	679,9259005	0,368515485
2015.09.30	0,9994583	768,5168157	0,416531194
2015.10.31	0,9994583	861,7847835	0,467081835
2015.11.30	0,9994583	972,4891031	0,527082868
2015.12.31	0,9994583	1073,371094	0,581760261
2016.01.31	0,9994583	1159,744548	0,62857412
			4,100989304

59 Lentelė. “SEB Pensija Plus 2“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,4498	
2015.01.31	0,4747	1,0554
2015.02.28	0,4944	1,0415
2015.03.31	0,5033	1,0180
2015.04.30	0,5174	1,0280
2015.05.31	0,5118	0,9892
2015.06.30	0,4994	0,9758
2015.07.31	0,4949	0,9910
2015.08.31	0,4608	0,9311
2015.09.30	0,4444	0,9644
2015.10.31	0,4813	1,0830
2015.11.30	0,4914	1,0210
2015.12.31	0,4687	0,9538
2016.01.31	0,4492	0,9584
2016.02.29	0,4505	1,0029

60 Lentelė. “SEB Pensija Plus 2“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jei kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeį paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	204,1499895	200
2015.03.31	100	307,8250196	300
2015.04.30	100	416,4487684	400
2015.05.31	100	511,9413987	500
2015.06.30	100	599,5379729	600
2015.07.31	100	694,1356483	700
2015.08.31	100	746,3077526	800
2015.09.30	100	819,7464523	900
2015.10.31	100	987,8127082	1000
2015.11.30	100	1108,541793	1100
2015.12.31	100	1157,333208	1200
2016.01.31	100	1209,18301	1300

61 Lentelė. “SEB Pensija Plus 2“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (3,00%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	97	97	3
2015.02.28	97	198,0254898	3
2015.03.31	97	298,590269	3
2015.04.30	97	403,9553054	3
2015.05.31	97	496,5831567	3
2015.06.30	97	581,5518337	3
2015.07.31	97	673,3115789	3
2015.08.31	97	723,91852	3
2015.09.30	97	795,1540588	3
2015.10.31	97	958,1783269	3
2015.11.30	97	1075,285539	3
2015.12.31	97	1122,613211	3
			36

62 Lentelė. “SEB Pensija Plus 2“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (1,00%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999167	96,919199	0,080801
2015.03.31	0,999167	197,8605346	0,164955233
2015.04.30	0,999167	298,3415433	0,248725694
2015.05.31	0,999167	403,6188106	0,336494769
2015.06.30	0,999167	496,169503	0,41365377
2015.07.31	0,999167	581,067401	0,484432677
2015.08.31	0,999167	672,7507103	0,560868545
2015.09.30	0,999167	723,3154959	0,603024127
2015.10.31	0,999167	794,4916954	0,662363331
2015.11.30	0,999167	957,3801644	0,798162546
2015.12.31	0,999167	1074,389826	0,895712854
2016.01.31	0,999167	1121,678075	0,935136805
			6,184331352

63 Lentelė. “DNB Pensija 1“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,42475672	
2015.01.31	0,4276	1,006694
2015.02.28	0,4292	1,003742
2015.03.31	0,43	1,001864
2015.04.30	0,429	0,997674
2015.05.31	0,428	0,997669
2015.06.30	0,4257	0,994626
2015.07.31	0,4266	1,002114
2015.08.31	0,4268	1,000469
2015.09.30	0,4273	1,001172
2015.10.31	0,4277	1,000936
2015.11.30	0,4287	1,002338
2015.12.31	0,4282	0,998834
2016.01.31	0,4293	1,002569
2016.02.29	0,4306	1,003028

64 Lentelė. “ DNB Pensija 1“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	200,3741815	200
2015.03.31	100	300,7476655	300
2015.04.30	100	400,0482523	400
2015.05.31	100	499,1157389	500
2015.06.30	100	596,4335749	600
2015.07.31	100	697,6945338	700
2015.08.31	100	798,0216293	800
2015.09.30	100	898,9565187	900
2015.10.31	100	999,7980413	1000
2015.11.30	100	1102,135657	1100
2015.12.31	100	1200,850217	1200
2016.01.31	100	1303,935073	1300

65 Lentelė. “ DNB Pensija 1“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokeskis (1,00%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99	99	1
2015.02.28	99	198,3704397	1
2015.03.31	99	297,7401889	1
2015.04.30	99	396,0477698	1
2015.05.31	99	494,1245815	1
2015.06.30	99	590,4692392	1
2015.07.31	99	690,7175885	1
2015.08.31	99	790,041413	1
2015.09.30	99	889,9669535	1
2015.10.31	99	989,8000609	1
2015.11.30	99	1091,1143	1
2015.12.31	99	1188,841715	1
			12

66 Lentelė. “ DNB Pensija 1“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokeskis (0,65%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,9994583	98,9463717	0,0536283
2015.03.31	0,9994583	198,2629824	0,107457267
2015.04.30	0,9994583	297,578903	0,16128586
2015.05.31	0,9994583	395,8332307	0,214539077
2015.06.30	0,9994583	493,8569142	0,267667286
2015.07.31	0,9994583	590,149382	0,319857187
2015.08.31	0,9994583	690,3434268	0,374161718
2015.09.30	0,9994583	789,6134475	0,427965433
2015.10.31	0,9994583	889,4848584	0,482095099
2015.11.30	0,9994583	989,2638862	0,536174693
2015.12.31	0,9994583	1090,523243	0,591056616
2016.01.31	0,9994583	1188,19772	0,643995557
			4,179884093

67 Lentelė. “DNB Pensija 2“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,46802595	
2015.01.31	0,4791	1,023661
2015.02.28	0,4851	1,012523
2015.03.31	0,4908	1,01175
2015.04.30	0,4894	0,997148
2015.05.31	0,4892	0,999591
2015.06.30	0,4812	0,983647
2015.07.31	0,4835	1,00478
2015.08.31	0,4738	0,979938
2015.09.30	0,4703	0,992613
2015.10.31	0,4807	1,022114
2015.11.30	0,4853	1,009569
2015.12.31	0,4793	0,987637
2016.01.31	0,472	0,984769
2016.02.29	0,4728	1,001695

68 Lentelė. “ DNB Pensija 2“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jei kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeį paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	201,2523482	200
2015.03.31	100	303,6170944	300
2015.04.30	100	402,7510309	400
2015.05.31	100	502,5864412	500
2015.06.30	100	594,3675297	600
2015.07.31	100	697,2084385	700
2015.08.31	100	783,2210096	800
2015.09.30	100	877,4352909	900
2015.10.31	100	996,8384953	1000
2015.11.30	100	1106,37762	1100
2015.12.31	100	1192,698935	1200
2016.01.31	100	1274,533481	1300

69 Lentelė. “ DNB Pensija 2“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokesį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokeskis (1,00%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99	99	1
2015.02.28	99	199,2398247	1
2015.03.31	99	300,5809234	1
2015.04.30	99	398,7235206	1
2015.05.31	99	497,5605768	1
2015.06.30	99	588,4238544	1
2015.07.31	99	690,2363541	1
2015.08.31	99	775,3887995	1
2015.09.30	99	868,660938	1
2015.10.31	99	986,8701103	1
2015.11.30	99	1095,313843	1
2015.12.31	99	1180,771946	1
			12

70 Lentelė. “ DNB Pensija 2“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokeskis (1,00%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999167	98,917533	0,082467
2015.03.31	0,999167	199,0738579	0,165966774
2015.04.30	0,999167	300,3305395	0,250383909
2015.05.31	0,999167	398,3913839	0,332136693
2015.06.30	0,999167	497,1461088	0,41446796
2015.07.31	0,999167	587,9336973	0,490157071
2015.08.31	0,999167	689,6613872	0,574966883
2015.09.30	0,999167	774,7429006	0,64589887
2015.10.31	0,999167	867,9373434	0,723594561
2015.11.30	0,999167	986,0480475	0,822062802
2015.12.31	0,999167	1094,401447	0,912396432
2016.01.31	0,999167	1179,788362	0,983583031
			6,398081985

71 Lentelė. “DNB Pensija 3“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,50081094	
2015.01.31	0,5176	1,033524
2015.02.28	0,5284	1,020866
2015.03.31	0,5375	1,017222
2015.04.30	0,5362	0,997581
2015.05.31	0,5378	1,002984
2015.06.30	0,525	0,976199
2015.07.31	0,5277	1,005143
2015.08.31	0,508	0,962668
2015.09.30	0,5	0,984252
2015.10.31	0,52	1,04
2015.11.30	0,5276	1,014615
2015.12.31	0,5171	0,980099
2016.01.31	0,5	0,966931
2016.02.29	0,5006	1,0012

72 Lentelė. “DNB Pensija 3“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kaupiamėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	202,0865533	200
2015.03.31	100	305,5668479	300
2015.04.30	100	404,8278025	400
2015.05.31	100	506,0357929	500
2015.06.30	100	593,9918023	600
2015.07.31	100	697,0466173	700
2015.08.31	100	771,0246003	800
2015.09.30	100	858,8824806	900
2015.10.31	100	993,2377799	1000
2015.11.30	100	1107,754332	1100
2015.12.31	100	1185,708425	1200
2016.01.31	100	1246,498187	1300

73 Lentelė. “ DNB Pensija 3“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokeskis (1,00%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99	99	1
2015.02.28	99	200,0656878	1
2015.03.31	99	302,5111794	1
2015.04.30	99	400,7795244	1
2015.05.31	99	500,975435	1
2015.06.30	99	588,0518843	1
2015.07.31	99	690,0761511	1
2015.08.31	99	763,3143543	1
2015.09.30	99	850,2936558	1
2015.10.31	99	983,3054021	1
2015.11.30	99	1096,676789	1
2015.12.31	99	1173,851341	1
			12

74 Lentelė. “ DNB Pensija 2“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokeskis (1,00%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999167	98,917533	0,082467
2015.03.31	0,999167	199,8990331	0,166654718
2015.04.30	0,999167	302,2591876	0,251991812
2015.05.31	0,999167	400,4456751	0,333849344
2015.06.30	0,999167	500,5581225	0,417312537
2015.07.31	0,999167	587,5620371	0,48984722
2015.08.31	0,999167	689,5013177	0,574833434
2015.09.30	0,999167	762,6785135	0,635840857
2015.10.31	0,999167	849,5853612	0,708294615
2015.11.30	0,999167	982,4863087	0,8190934
2015.12.31	0,999167	1095,763257	0,913531765
2016.01.31	0,999167	1172,873523	0,977818167
			6,371534869

75 Lentelė. “DNB Papildoma Konservatyvi Pensija “ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,29503591	
2015.01.31	0,2966	1,005301
2015.02.28	0,2974	1,002697
2015.03.31	0,2977	1,001009
2015.04.30	0,2972	0,99832
2015.05.31	0,2966	0,997981
2015.06.30	0,2954	0,995954
2015.07.31	0,296	1,002031
2015.08.31	0,2958	0,999324
2015.09.30	0,2961	1,001014
2015.10.31	0,2963	1,000675
2015.11.30	0,2969	1,002025
2015.12.31	0,2965	0,998653
2016.01.31	0,2973	1,002698
2016.02.29	0,2981	1,002691

76 Lentelė. “ DNB Papildoma Konservatyvi Pensija“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jei kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jei paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	200,2697235	200
2015.03.31	100	300,4717441	300
2015.04.30	100	399,9670888	400
2015.05.31	100	499,1596183	500
2015.06.30	100	597,1400918	600
2015.07.31	100	698,3529695	700
2015.08.31	100	797,8811094	800
2015.09.30	100	898,6903194	900
2015.10.31	100	999,2973375	1000
2015.11.30	100	1101,320889	1100
2015.12.31	100	1199,837129	1200
2016.01.31	100	1303,074464	1300

77 Lentelė. “ DNB Papildoma Konservatyvi Pensija“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokesčiai (2,00%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	98	98	2
2015.02.28	98	196,2643291	2
2015.03.31	98	294,4623092	2
2015.04.30	98	391,9677471	2
2015.05.31	98	489,1764259	2
2015.06.30	98	585,19729	2
2015.07.31	98	684,3859101	2
2015.08.31	98	781,9234872	2
2015.09.30	98	880,716513	2
2015.10.31	98	979,3113908	2
2015.11.30	98	1079,294472	2
2015.12.31	98	1175,840387	2
			24

78 Lentelė. “ DNB Papildoma Konservatyvi Pensija“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokesčiai (0,65%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,9994583	97,9469134	0,0530866
2015.03.31	0,9994583	196,1580127	0,106316387
2015.04.30	0,9994583	294,302799	0,159510233
2015.05.31	0,9994583	391,7554181	0,212328929
2015.06.30	0,9994583	488,911439	0,26498687
2015.07.31	0,9994583	584,8802886	0,317001372
2015.08.31	0,9994583	684,0151782	0,370731847
2015.09.30	0,9994583	781,4999192	0,423567953
2015.10.31	0,9994583	880,2394289	0,477084135
2015.11.30	0,9994583	978,7808978	0,53049298
2015.12.31	0,9994583	1078,709818	0,584653815
2016.01.31	0,9994583	1175,203434	0,636952737
			4,136713859

79 Lentelė. “DNB Papildoma Pensija 100 “ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,3301089	
2015.01.31	0,3484	1,055409
2015.02.28	0,3622	1,03961
2015.03.31	0,3725	1,028437
2015.04.30	0,372	0,998658
2015.05.31	0,3769	1,013172
2015.06.30	0,3602	0,955691
2015.07.31	0,3613	1,003054
2015.08.31	0,3316	0,917797
2015.09.30	0,3193	0,962907
2015.10.31	0,3479	1,089571
2015.11.30	0,3574	1,027307
2015.12.31	0,3424	0,95803
2016.01.31	0,3154	0,921145
2016.02.29	0,3145	0,997146

80 Lentelė. “ DNB Papildoma Pensija 100“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	203,9609644	200
2015.03.31	100	309,7610691	300
2015.04.30	100	409,3452825	400
2015.05.31	100	514,7371961	500
2015.06.30	100	591,9297905	600
2015.07.31	100	693,7374606	700
2015.08.31	100	736,7100524	800
2015.09.30	100	809,3833527	900
2015.10.31	100	981,8805775	1000
2015.11.30	100	1108,692493	1100
2015.12.31	100	1162,160911	1200
2016.01.31	100	1170,51855	1300

81 Lentelė. “ DNB Papildoma Pensija 100“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (2,00%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	98	98	2
2015.02.28	98	199,8817451	2
2015.03.31	98	303,5658478	2
2015.04.30	98	401,1583768	2
2015.05.31	98	504,4424522	2
2015.06.30	98	580,0911947	2
2015.07.31	98	679,8627114	2
2015.08.31	98	721,9758514	2
2015.09.30	98	793,1956856	2
2015.10.31	98	962,2429659	2
2015.11.30	98	1086,518643	2
2015.12.31	98	1138,917693	2
			24

82 Lentelė. “ DNB Papildoma Pensija 100“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (1,00%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999167	97,918366	0,081634
2015.03.31	0,999167	199,7152436	0,166501494
2015.04.30	0,999167	303,3129774	0,252870351
2015.05.31	0,999167	400,8242119	0,334164928
2015.06.30	0,999167	504,0222517	0,420200563
2015.07.31	0,999167	579,6079787	0,483215965
2015.08.31	0,999167	679,2963858	0,566325639
2015.09.30	0,999167	721,3744455	0,601405884
2015.10.31	0,999167	792,5349536	0,660732006
2015.11.30	0,999167	961,4414175	0,801548391
2015.12.31	0,999167	1085,613573	0,90507003
2016.01.31	0,999167	1137,968975	0,948718438
			6,222387688

83 Lentelė. “ INVL Extremo II 16+“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,4746	
2015.01.31	0,5033	1,060472
2015.02.28	0,5316	1,056229
2015.03.31	0,5468	1,028593
2015.04.30	0,5411	0,989576
2015.05.31	0,5481	1,012937
2015.06.30	0,5285	0,96424
2015.07.31	0,5365	1,015137
2015.08.31	0,4944	0,921528
2015.09.30	0,4753	0,961367
2015.10.31	0,5196	1,093204
2015.11.30	0,5378	1,035027
2015.12.31	0,5138	0,955374
2016.01.31	0,4787	0,931685
2016.02.29	0,4815	1,005849

84 Lentelė. “ INVL Extremo II 16+“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	205,6228889	200
2015.03.31	100	311,5022492	300
2015.04.30	100	408,2550604	400
2015.05.31	100	513,5364972	500
2015.06.30	100	595,1724845	600
2015.07.31	100	704,1817179	700
2015.08.31	100	748,9234694	800
2015.09.30	100	819,9905441	900
2015.10.31	100	996,4171823	1000
2015.11.30	100	1131,318631	1100
2015.12.31	100	1180,832117	1200
2016.01.31	100	1200,164139	1300

85 Lentelė. “ INVL Extremo II 16+“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (0,50%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99,5	99,5	0,5
2015.02.28	99,5	204,5947745	0,5
2015.03.31	99,5	309,9447379	0,5
2015.04.30	99,5	406,2137851	0,5
2015.05.31	99,5	510,9688147	0,5
2015.06.30	99,5	592,1966221	0,5
2015.07.31	99,5	700,6608093	0,5
2015.08.31	99,5	745,1788521	0,5
2015.09.30	99,5	815,8905914	0,5
2015.10.31	99,5	991,4350964	0,5
2015.11.30	99,5	1125,662038	0,5
2015.12.31	99,5	1174,927956	0,5
			6

86 Lentelė. “ INVL Extremo II 16+“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (0,99%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999175	99,4179125	0,0820875
2015.03.31	0,999175	204,4259838	0,168790689
2015.04.30	0,999175	309,6890335	0,255704409
2015.05.31	0,999175	405,8786587	0,335126373
2015.06.30	0,999175	510,5472654	0,421549272
2015.07.31	0,999175	591,7080599	0,488562213
2015.08.31	0,999175	700,0827642	0,578045168
2015.09.30	0,999175	744,5640795	0,614772553
2015.10.31	0,999175	815,2174817	0,673109738
2015.11.30	0,999175	990,6171624	0,817933954
2015.12.31	0,999175	1124,733367	0,928671181
2016.01.31	0,999175	1173,958641	0,969315564
			6,333668614

87 Lentelė. “ INVL Medio II 47+“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,4647	
2015.01.31	0,4861	1,046051
2015.02.28	0,504	1,036824
2015.03.31	0,5132	1,018254
2015.04.30	0,509	0,991816
2015.05.31	0,5105	1,002947
2015.06.30	0,4965	0,972576
2015.07.31	0,5017	1,010473
2015.08.31	0,4787	0,954156
2015.09.30	0,4687	0,97911
2015.10.31	0,4938	1,053552
2015.11.30	0,5035	1,019644
2015.12.31	0,4919	0,976961
2016.01.31	0,4772	0,970116
2016.02.29	0,4806	1,007125

88 Lentelė. “ INVL Medio II 47+“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jei kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeif paprastuoju būdu kauptumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	203,6823699	200
2015.03.31	100	307,4003814	300
2015.04.30	100	404,8846339	400
2015.05.31	100	506,0778106	500
2015.06.30	100	592,1990852	600
2015.07.31	100	698,4013717	700
2015.08.31	100	766,3837684	800
2015.09.30	100	850,3740803	900
2015.10.31	100	995,9136353	1000
2015.11.30	100	1115,476945	1100
2015.12.31	100	1189,777774	1200
2016.01.31	100	1254,222309	1300

89 Lentelė. “ INVL Medio II 47+“pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (0,50%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokesčių	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99,5	99,5	0,5
2015.02.28	99,5	202,663958	0,5
2015.03.31	99,5	305,8633795	0,5
2015.04.30	99,5	402,8602108	0,5
2015.05.31	99,5	503,5474216	0,5
2015.06.30	99,5	589,2380898	0,5
2015.07.31	99,5	694,9093648	0,5
2015.08.31	99,5	762,5518496	0,5
2015.09.30	99,5	846,1222099	0,5
2015.10.31	99,5	990,9340671	0,5
2015.11.30	99,5	1109,89956	0,5
2015.12.31	99,5	1183,828885	0,5
			6

90 Lentelė. “ INVL Medio II 47+“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (0,99%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999175	99,4179125	0,0820875
2015.03.31	0,999175	202,4967603	0,167197765
2015.04.30	0,999175	305,6110422	0,252337288
2015.05.31	0,999175	402,5278511	0,332359674
2015.06.30	0,999175	503,131995	0,415426623
2015.07.31	0,999175	588,7519683	0,486121424
2015.08.31	0,999175	694,3360646	0,573300226
2015.09.30	0,999175	761,9227443	0,629105276
2015.10.31	0,999175	845,4241591	0,698050823
2015.11.30	0,999175	990,1165465	0,817520605
2015.12.31	0,999175	1108,983893	0,915667137
2016.01.31	0,999175	1182,852226	0,97665883
			6,345833172

91 Lentelė. “ INVL Mezzo II 53+“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,6236	
2015.01.31	0,6288	1,008339
2015.02.28	0,6506	1,034669
2015.03.31	0,6587	1,01245
2015.04.30	0,6646	1,008957
2015.05.31	0,6741	1,014294
2015.06.30	0,6633	0,983979
2015.07.31	0,669	1,008593
2015.08.31	0,6558	0,980269
2015.09.30	0,6512	0,992986
2015.10.31	0,6691	1,027488
2015.11.30	0,6763	1,010761
2015.12.31	0,6707	0,99172
2016.01.31	0,6602	0,984345
2016.02.29	0,6669	1,010148

92 Lentelė. “ INVL Mezzo II 53+“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jei kas mėn. Įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeį paprastuoju būdu kaupiumėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	203,4669211	200
2015.03.31	100	306,0000937	300
2015.04.30	100	408,7409477	400
2015.05.31	100	514,5836185	500
2015.06.30	100	606,3392882	600
2015.07.31	100	711,5498022	700
2015.08.31	100	797,5102545	800
2015.09.30	100	891,9162515	900
2015.10.31	100	1016,432991	1000
2015.11.30	100	1127,370545	1100
2015.12.31	100	1218,035524	1200
2016.01.31	100	1298,96683	1300

93 Lentelė. “ INVL Mezzo II 53+“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (0,50%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99,5	99,5	0,5
2015.02.28	99,5	202,4495865	0,5
2015.03.31	99,5	304,4700932	0,5
2015.04.30	99,5	406,697243	0,5
2015.05.31	99,5	512,0107004	0,5
2015.06.30	99,5	603,3075917	0,5
2015.07.31	99,5	707,9920532	0,5
2015.08.31	99,5	793,5227032	0,5
2015.09.30	99,5	887,4566702	0,5
2015.10.31	99,5	1011,350826	0,5
2015.11.30	99,5	1121,733693	0,5
2015.12.31	99,5	1211,945346	0,5
			6

94 Lentelė. “ INVL Mezzo II 53+“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (0,99%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,999175	99,4179125	0,0820875
2015.03.31	0,999175	202,2825656	0,167020909
2015.04.30	0,999175	304,2189054	0,251187827
2015.05.31	0,999175	406,3617177	0,335525225
2015.06.30	0,999175	511,5882916	0,422408828
2015.07.31	0,999175	602,8098629	0,497728763
2015.08.31	0,999175	707,4079597	0,584093444
2015.09.30	0,999175	792,868047	0,65465623
2015.10.31	0,999175	886,7245185	0,732151753
2015.11.30	0,999175	1010,516462	0,834364432
2015.12.31	0,999175	1120,808262	0,925430296
2016.01.31	0,999175	1210,945491	0,999854911
			6,486510118

95 Lentelė. “ INVL Stabilo II 58+“ pensijų fondo vieneto vertės ir pokytis

Pirkimo data	Vieneto vertė	Pokytis
2014.12.31	0,4797	
2015.01.31	0,4842	1,009381
2015.02.28	0,4858	1,003304
2015.03.31	0,4869	1,002264
2015.04.30	0,4877	1,001643
2015.05.31	0,4873	0,99918
2015.06.30	0,4849	0,995075
2015.07.31	0,4873	1,004949
2015.08.31	0,4876	1,000616
2015.09.30	0,4881	1,001025
2015.10.31	0,4902	1,004302
2015.11.30	0,4901	0,999796
2015.12.31	0,4905	1,000816
2016.01.31	0,4914	1,001835
2016.02.29	0,4933	1,003867

96 Lentelė. “ INVL Stabilo II 58+“ pensijų fondo vieneto vertės be mokesčių, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Jeigu kas mėn. įnešam tam tikrą pinigų sumą	Vieneto vertė be mokesčių	Jeigu paprastuoju būdu kaupiamėmė
2015.01.31	100	100	100
2015.02.28	100	200,330442	200
2015.03.31	100	300,7840514	300
2015.04.30	100	401,278254	400
2015.05.31	100	500,9491351	500
2015.06.30	100	598,4819118	600
2015.07.31	100	701,4440825	700
2015.08.31	100	801,8759176	800
2015.09.30	100	902,6981857	900
2015.10.31	100	1006,581952	1000
2015.11.30	100	1106,376611	1100
2015.12.31	100	1207,279591	1200
2016.01.31	100	1309,494783	1300

97 Lentelė. “ INVL Stabilo II 58+“ pensijų fondo portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį, kas mėn.

Laikotarpis, mėn.	Įmokos mokestis (0,50%)	Portfelio vertė atskaičius įmokos mokestį	Iš viso šio mokesčio sumokėta per metus
2015.01.31	99,5	99,5	0,5
2015.02.28	99,5	199,3287898	0,5
2015.03.31	99,5	299,2801312	0,5
2015.04.30	99,5	399,2718628	0,5
2015.05.31	99,5	498,4443894	0,5
2015.06.30	99,5	595,4895022	0,5
2015.07.31	99,5	697,9368621	0,5
2015.08.31	99,5	797,866538	0,5
2015.09.30	99,5	898,1846948	0,5
2015.10.31	99,5	1001,549042	0,5
2015.11.30	99,5	1100,844728	0,5
2015.12.31	99,5	1201,243193	0,5
			6

98 Lentelė. “ INVL Stabilo II 58+“ pensijų fondo gauta suma po valdymo nuo turto mokesčio sumokėjimo bei bendra fondo valdymo mokesčių suma

Laikotarpis, mėn.	Turto valdymo mokestis (0,65%)	Gauta suma, po antro mokesčio sumokėjimo	Fondo valdymo mokesčio suma kiekvieną mėn.
2015.02.28	0,9994583	99,44610085	0,05389915
2015.03.31	0,9994583	199,2208134	0,107976405
2015.04.30	0,9994583	299,1180111	0,162120047
2015.05.31	0,9994583	399,0555772	0,216285568
2015.06.30	0,9994583	498,1743821	0,270007326
2015.07.31	0,9994583	595,1669256	0,322576663
2015.08.31	0,9994583	697,5587897	0,378072398
2015.09.30	0,9994583	797,4343337	0,432204304
2015.10.31	0,9994583	897,6981482	0,486546649
2015.11.30	0,9994583	1001,006503	0,542539116
2015.12.31	0,9994583	1100,2484	0,596327589
2016.01.31	0,9994583	1200,59248	0,650713438
			4,219268653